

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII.

Ljubljana, 23. maja 1940.

Štev. 21 (553)

Madež strahopetne vda se ne da izbrisati.

Karl v. Clausewitz,
nemški strateg
(1780—1831)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izšla ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-82. — Račun pošte hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 dni znamk.

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 šir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpčna petilna vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglašnem delu 450 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasi davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Padalci —
četniki sedanje vojne

(Gl. str. 9)

PAUL REYNAUD,
Predsednik francoske vlade, je po porazu pri
Sedanu prevzel tudi vojno ministrstvo.

Nauk velikega stratega

Napisal K. v. Clausewitz

1. junija bo minilo 160 let, odkar se je rodil Karl v. Clausewitz, slavní pruski general, pomemben po svojih klasičnih delih o vojni in vojskovanju. V dobi osvobodilnih vojn proti Napoleonu je mož napisal nekaj posebno tehtnih misli, veljavnih danes prav tako kakor včeraj ali jutri. Podajamo jih našemu narodu v premislek in ravnanje.

ODPOVEM SE:

lahkomiselni nadi, da me bo rešilo slepo naključje;
topemu zanašanju na bodočnost;
otročjemu upanju, da bom s prostovoljno razorožitvijo zagovoril tiranov srd in si s klečeplastvom in lizunstvom pridobil njegovo zaupanje;
grešnemu zanemarjanju dolžnosti do splošne blaginje;
nizkotnemu žrtvovanju narodne in državne časti.

VERUJEM:

da noben narod nima dragocenejšega od svojega dostojanstva in svobode;
da mora le-to braniti do poslednje kaplje krvi;
da je ni svetelše dolžnosti ne višjega zakona od gornjega;
da se madež strahopetne vda je ne da izbrisati;
da se ta kaplja strupa v narodovi krvi podeduje v potomstvo in da bo ohromila in izpodkopalala moč poznejših rodov;
da se dá čast samo enkrat izgubiti;
da je narod, ki se hrabro bori za svojo svobodo, zvečine nepremagljiv;
da je celo izguba svobode po krvavem in častnem boju porok za vstajenje naroda, seme, iz katerega bo novo drevo življenja pognalo trdne korenine.

IZJAVLJAM

da vidim v napačni modrosti, ki se hoče ogniti nevarnosti, najpogubnejše, kar moreta svetovati bojazen in strah;
da bi se mi še tako divji obup zdel modrejši, če nam okoliščine nikakor ne bi dale, da z močnim pogumom, to je, z mirno a trdno odločnostjo in z jasno zavestjo pogledamo nevarnosti v oči.

Težke ure na zahodu

Novi moške, preizkušeni v prejšnji vojni, naj popravijo napake svojih prednikov

V Ljubljani, 22. maja.

Na ustnicah nas vseh je ves ta teden vsak dan, vsako uro iznova vprašanje: Kako se je moglo tako hitro zgoditi?

Isto vprašanje si je ves svet zadajal pred 70 leti v nemško-francoski vojni. Isto vprašanje se je ponavljalo pred 26 leti.

Ali Francija tudi to pot ni bila pripravljena? Ne materialno ne moralno? Ali so šle izkušnje obeh velikih vojn brez koristi mimo nje? Ali je predvsem nemško-poljska vojna ni ničesar naučila?

Gamelin, vrhovni poveljnik zavezniških armad, je odstavljen. Na njegovo mesto je prišel njegov prednik na vrhovnem poveljstvu in organizator zavezniške armade na Bližnjem Vzhodu, general Maxime Weygand.

Ta izprememba mnogo pove. Kar bi bilo še nejasno, je pa zelo odkrito povedal snoči v senatu predsednik francoske vlade in od nedelje sem novi francoski vojni minister Paul Reynaud. Prepustimo torej njemu besedo!

»Domovina je v nevarnosti,« je začel svoj govor Paul Reynaud. »Prva dolžnost, ki jo imam kot predsednik vlade, je, da povem vso resnico.

»Znano vam je, da se utrdbi, ki so varovale našo domovino, delijo v dve vrsti. Prva je Maginotova črta, segajoča od Švice do Luksemburškega, druga, sestojeca iz lažjih utrdb, pa sega od Luksemburškega do morja.

»Ko so Nemci napadli Nizozemsko in Belgijo, je levo krilo francoske armade zapustilo svoje utrjene položaje med morjem in Sedanom in odhitelo Belgiji na pomoč. Sovražnik je to pričakoval in je zato vrzel ogromne sile v prostor med Namur in Sedan. Reka Meuse ni bila za nasprotnika težka ovira. Zato so bile francoske divizije, ki so hitele na ta prostor, množično uničene in so se raztegnile ob vsem toku reke. Na ta prostor ob reki, torej nad Sedan, smo vrgli en armadni zbor, toda to vojaštvo je bilo manj izurjeno in tudi manj oboroženo. Najboljše čete smo morali uporabiti v Belgiji.

»Če so govorili, da je reka Meuse neprijetna, to drži, kolikor se obrambe tiče. Na mnogih mestih ob reki sploh ni moči s strojnimi streljati. Ko se je nemški naval začel, vse čete tega armadnega zbora sploh še niso bile prišle do Meuse, čeprav so imele mnogo krajšo pot kakor oddaljeni oddelki, ki smo jih bili poslali v Belgijo. Pripetile so se neodpušljive napake, napake, ki jih bomo

MARŠAL PÉTAİN,
dosedanjí madriški poslanik, je postal podpredsednik preobnovljene francoske vlade.

MAXIME WEYGAND,
dosedanjí vrhovni poveljnik zavezniških armad na Bližnjem Vzhodu, je za Gamelinom prevzel vrhovno poveljstvo na Francoskem.

vse kaznovali. Dogodilo se je, ne vem iz kakšnih vzrokov, da so nekateri mostovi čez Meuso ostali celi in nepokvarjeni. Čez te mostove so se nemške oklopne divizije kar vlijele s spremljavo celih jat bombnikov in lovskih letal in napadle naš armadni zbor, ki se še ni bil ustalil, ki še niti ves ni bil na mestu, in ga razpršile; to je bilo tem laže, ker je bil slabše oborožen. Razumeli boste vso velikansko nesrečo, ko je ves armadni zbor tako nekoč razpadel. Tako je bila usoda te francoske armade zapечатena.

Paul Reynaud je nato popisoval posledice nemškega vdora in nadaljeval:

»Pred včeranjim je neka nemška oklopna divizija prodrila do Quesnaya na črti Cambrai-Péronne-Somme. Davi ob osmih je pa prišlo poročilo vrhovnega poveljstva, da so Nemci zasedli Arras in Amiens...

»Kako smo prišli v takšen položaj?

»Ali je naša vojska manj vredna od nasprotnikove? Ne! Boji naših čet v Belgiji prve dni nemške ofenzive so dokazali nasprotno. Resnica je le ta, da je naše staroversko pojmovanje o vojskovanju trčilo ob novo pojmovanje, kjer nastopajo ogromne množine oklopnih enot, podprte s pehoto na motornih vozilih in z letali. Danes nastopajo padalci; njihov namen je, zanesti nered v sovražnikovo zaledje. Padalci so na Nizozemskem zasedli Haag še v zaledju, v Liègeu v Belgiji so pa zavzeli eno izmed največjih utrdb. Ne bom govoril o podtaknjenih navodilih, ki so jih civilne oblasti dobile po telefonu, češ da morajo hitro zapustiti svoj kraj. Tudi to je ustvarjalo nervoznost in hromilo zaupanje ter pomnoževalo nered.

»Naša glavna dolžnost bo torej na polju razuma,« je nadaljeval Reynaud. »Seznani se moramo z novim načinom vojskovanja. Presenečenje, ki ga pravkar doživljamo, ni prvo. V zgodovini jih poznamo mnogo, a vsem smo bili kos. V zadnji vojni smo v začetku doživeli velike izgube, ker nismo imeli enakega topništva kakor Nemci. Trpeli smo tudi zato, ker nismo bili pripravljeni na plinske napade. Toda znašli smo se in na koncu smo nasprotnika premagali. Isto se bo zgodilo tudi danes, če bomo vsi storili svojo dolžnost.

»Zdaj so začeli nekateri drugi narodi spoznavati, za kaj gre. Milijoni in milijoni mož in žen v tujini izprevidevajo, da gre tudi za njihovo usodo in za njihovo bodočnost. Ze-

GEORGES MANDEL,

dosedanjí francoski kolonijski minister, je v preobnovljeno Reynaudovo vlado dobil notranje ministrstvo, t. j. za vojni najvažnejši resor,

lim, da bi tega ne izprevideli prepozno.

»Dva moža sta spet stopila v službo domovine, moža, ki bi z vso pravico smela počivati na svojih lovorikah: Weygand in Pétain. Weygand je bil tisti Foch general, ki je l. 1918. ustavil nemško prodiranje; danes je Weygand spet na bojišču. Med Weygandom, Pétainom in menoj vlada popolno soglasje. Ne bomo trpeli nikakršnega omahovanja. Izdajalce in saboterje bomo kaznovali s smrtjo.

»Povedal sem vam vso resnico o položaju. Imejmo torej zaupanje v velike vojskovodje in v našo armado. Nemogoče je, da bi bila dva tako velika naroda, kakor sta Anglija in Francija, premagana. Takšna dva naroda ne moreta umreti. Če bi mi kdó danes rekel, da je potreben čudež za rešitev Francije, bi odgovoril: Verujem v čudež, ker verujem v Francijo.

★

Takoj po nemškem vdoru med Sedanom in Maubegem se je pripeljal z letalom v Pariz predsednik britanske vlade in minister za narodno obrambo Winston Churchill. Po razgovoru z njim je Paul Reynaud telefonsko poklical v Pariz francoskega madriškega poslanika maršala Pétaina in vrhovnega poveljnika zavezniških armad na Bližnjem Vzhodu generala Weyganda. Dva dni nato je postal Pétain podpredsednik francoske vlade, Weygand je pa prevzel mesto odstavljenega generalisima Gamelina.

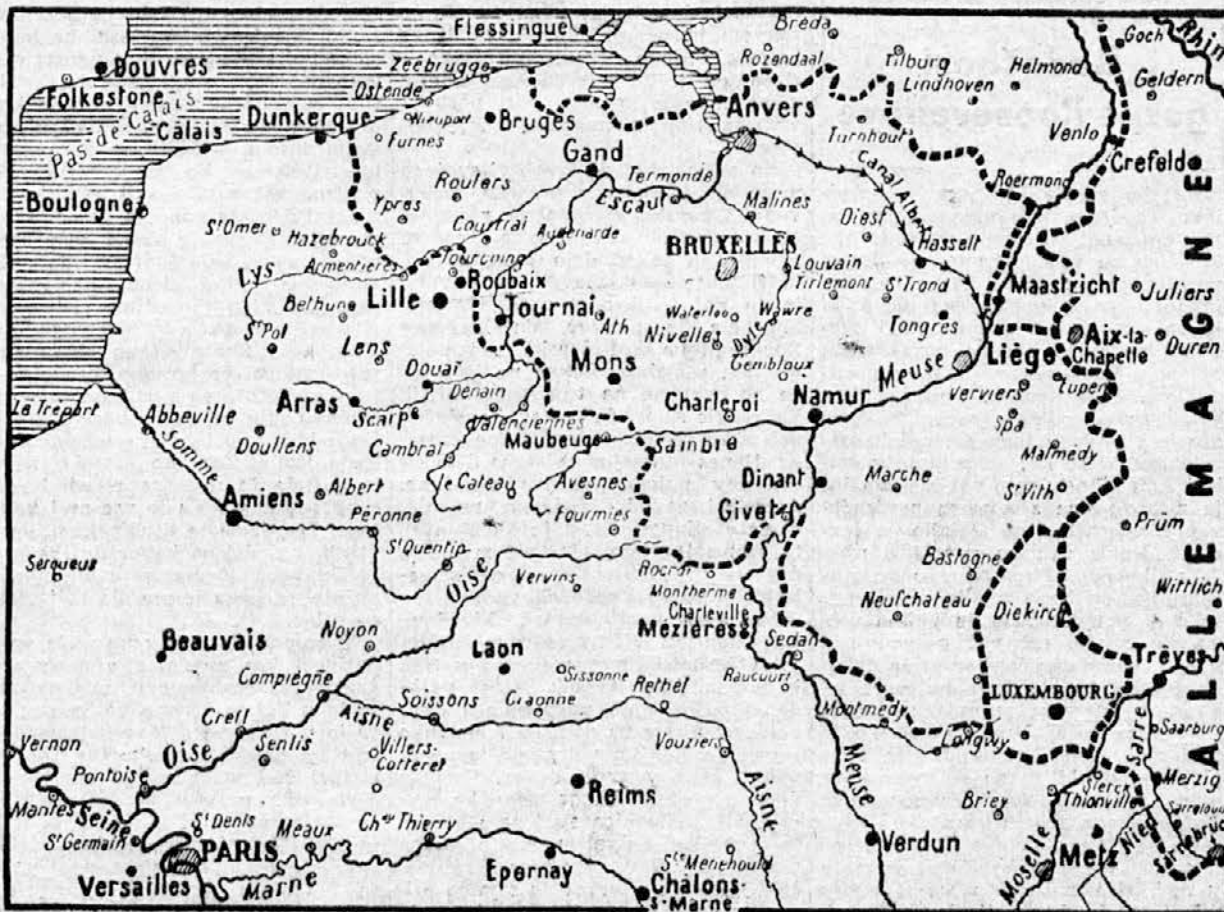
I Pétain i Weygand sta veljala v prejšnji vojni za zaupnika maršala Focha. Pétain si je pridobil svoj sloves predvsem z uspešno obrambo Verduna; mož je danes star 84 let, zato je njegova navzočnost v francoski vladi v prvi vrsti moralnega in simbolnega pomena. Kljub svojim 73 letom se zmerom mladostni Weygand slovi po tem, da ni doslej izgubil še nobene bitke. Posebej ga pa loči od Gamelina njegovo strateško pojmovanje: medtem ko je bil Gamelin izrazit zastopnik oprezne defenzivne taktike za utrdbami Maginotove črte, je Weygand zagovornik odločne ofenzive.

Tretji mož, ki daje novi francoski vladi pečat vlade narodne rešitve, je Georges Mandel, učenec in dolgoletni sodelavec Georgesa Clemenceauja. Mandel slovi po svojih izrednih organizatorskih sposobnostih. Ko je bil pred mnogimi leti poštni minister, je temeljito zmoderniziral zamenjani resor, zadnja leta je pa kot kolonijski minister tako zreformiral upravo v francoskih kolonijah, da je njihovo armado več ko podvojil. Mandel slovi tudi po tem, da je neizprosno sovražnik defetizma v sleherni obliki. Če ga je Paul Reynaud, sam odločen zagovornik vojne do zmagovitega konca, postavil za notranjega ministra, pomeni to, da se na Francoskem vendar že začneja brezobzirna clemenceaujska politika proti tako imenovani peti koloni in proti defetistom, t. j. proti ljudem, ki jih simbolizirajo imena Georges Bonnet, Marcel Déat, Paul Faure in Thorez.

★

Italijansko in rusko stališče

Gl. str. 3

Zemljevid severne Francije in Belgije z vsemi važnejšimi kraji. Ki jih imenujejo vojni poročila. V prejšnji svetovni vojni so Nemci prodrli v Belgijo nekako do črte Nieuport (jugozahodno od Ostenda)-Ypres, na Francoskem pa do Arrasa (na Scarpi), Amiens (na Sommi), Senlisa (na levem bregu Oise), Meaux (na Marne, 40 km vzhodno od Pariza), Chateau-Thierryja, Epernya in Chalonsa (na Marne) in tik do Verduna.

Izjava našega vojnega ministra

Vojni minister general Nedić je dal te dni naslednjo izjavo:

»Pogosto dobivam vloge in pritožbe, da so posamezni obvezniki po dvakrat ali večkrat poklicani na orožne vaje, medtem ko drugi niso bili pozvani niti enkrat. Iz teh dejstev se pojavljajo sklepi, ki izvirajo samo iz nepoznavanja dejanskega stanja, ter so potemtakem popolnoma neupravičeni. V današnjih resnih časih kličemo obveznike na vojaške vaje zaradi številnih zahtev in potreb vojaške službe. Ti vpoklici so v glavnem odvisni od današnjega mednarodnega položaja in v skladu s potrebami posameznih enot, kakor to razmere zahtevajo. Pri tem v interesu opravljanja te tako važne službe kličemo samo tiste obveznike, ki so potrebni za ta položaj ne glede na to, če so poklicani dva ali tri ali celo večkrat.

Obveznikov je znano, da imamo sedaj mnogo novega orožja in je zato potrebno, da s njim temeljito seznanijo in ob njem izvežbajo. Kaj naj bi koristilo novo orožje, če pa z njim ne znamo ravnati? Potem bi metali stran tako veliko narodno premoženje. Varnost naše države je odvisna ne samo od njene zadostne sodobne oporabe, temveč tudi od izvežbanosti in spretnosti tistih, ki jim je bilo to orožje poverjeno v upravo. Zato, zlasti pa zaradi zmerom bolj kočljivih razmer na svetu, kakor tudi zaradi raznovrstnih potreb po četnih enotah in ustanovah, je moralo tu pa tam priti do tega, da so bili posamezniki poklicani tudi po večkrat na vaje. Takim primerom se v zvezi najboljši volji ni dalo izogniti. So primeri, da posamezni obvezniki niti enkrat niso bili poklicani na vaje. To je posledica samo in izključno tega, da enote, katerim pripadajo, niso imele službenih potreb za vpoklic večjega števila obveznikov ter tako ti obvezniki še niso prišli na vrsto. Prav tako pa precejšnje število poveljstev in enot še ni izvedlo vpoklica svojega moštva na vaje. Vsi tisti, ki pripadajo tem poveljstvom torej niso imeli prilike biti poklicani.

Pripominjam, da bomo v bodoče strogo vpoštevali, da bodo vsi državljani in obvezniki vojaške sile v enakih meri in pravično obremenjeni v službi, ki jo domovina terjaja. Tu ne more biti nobene izjeme in je tudi ne bo. Pri vpoklicu obveznikov na vaje upoštevajo vojaški starešine samo potrebno varnost in sigurnost naše države in našega naroda. Zaposelnosti naj si vsi, da v jugoslovanski vojski ni in ne more biti starešine, ki bi ga pri teh vpoklicih vodili kakršni koli drugi nagibi, čustva ali pa koristi.

Časi, v katerih živimo, so resni. Neizogibno so zahteve varnosti države, kar je daleč nad zahtevami in potrebami posameznikov. Prepričan sem, da ni potrebno o tem prepričevati državljane Jugoslavije. Prav tako sem prepričan, da ni potrebno poudarjati, kaj je naša dolžnost v teh dneh, ker je tu sijajna in slavna tradicija, kako znajo sinovi te države služiti domovini. Na koncu mislim, da je potrebno poudariti, da so tudi pri posameznih vpoklicih na vaje obvezniki jugoslovanske vojske pokazali na najboljši in najbolj prepričljiv način, da stare in slavne tradicije še niso izginile v pozabiljenju. Jugoslavija je lahko ponosna na visoko zavest svojih državljanov.

Politični tednik

Uredbo o »pomožni vojski« so pretekli teden objavile »Službene novine«. Po tej uredbi spadajo v pomožno vojsko vsi državljani Jugoslavije moškega spola, sposobni za delo, v starosti od 16. do 70. leta, za fizična dela pa od 17. do 65. leta, razen tistih, ki so vojni obvezniki. Pomožna vojska se mobilizira v primeru mobilizacije z nalogo, da zagotovi oskrbo in delo mobilizirane vojske in da omogoči vsemu narodu in državi obstanek za časa vojne. Pomožna vojska šteje tri oddelke. V prvi oddelku spada upravnih in strokovnih osebje, strokovni delavci različnih obrti in pomožni delavci teh strok, v drugi oddelku kmetje in živinorejci in drugi kmetijski in gospodarski strokovnjaki, v tretji oddelku pa vsi ostali obvezniki. Ministrstvo vojske in mornarice ima pravico, da v sporazumu s posameznimi banskimi oblastmi organizira v pomožni vojski prostovoljne tečaje za tiste, ki niso stalno zaposleni v stroki, v kateri bodo pomagali v pomožni vojski. Pomožne obveznike smejo oblasti poklicati tudi v stanju pripravljenosti.

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

Čevljar skomponiral uverturo za orkester

Njegovo skladbo je izvajal beograjski radijski orkester

Beograd, maja.

Pretekli teden je nekega večera napovedovalec beograjskega radia poleg skladb Liszta in drugih klasikov napovedal skladbo g. Ivana Pankeričana. Dirigiral jo je dirigent Mihajlo Vukdragović.

Radijski orkester je skladbo igral 12 minut. Poslušalci kajpak niti slutili niso, kdo je komponist, g. Ivan Pankeričan. Še zdaleč pa nihče ni slutil, da bi mogel biti ta komponist preprosto beograjski čevljar. In vendar je res.

Usoda se v življenju kaj rada poigra z ljudmi. Nekateri so ukažljivi in pametni, pa jim premoženjske prilike ne dopuščajo, da bi se posvetili študiju in postali to, za kar čutijo veselje in poklic. Tako se je zgodilo tudi g. Ivanu Pankeričanu.

Doma je iz vasi Mramorka pri Pančevu. Že v nežni mladosti je imel veliko veselje do godbe. Toda ni mu bilo dano, da bi svoje sposobnosti za glasbo uveljavil in se v glasbi izpopolnil. Kot

sin revnih staršev je moral sesti na čevljarški stolček in se izučiti obrti. Vmes je pa neprestano sanjal o glasbi. Zvečer, ko bi se moral razvedriti in počivati, se šele dodobra razživi. Sede k mizi in komponira.

V resnici mu je njegov poklic samo sredstvo za doseg glavnega cilja. Že osem let namreč poleg svojega poklica hodi tudi v Glasbeno šolo v Beogradu. Že poprej, preden je začel hoditi v šolo, je komponiral. Toda takrat so bile njegove skladbe še brez sistema. Šele v Glasbeni šoli, pri prof. Slavenškem, se je seznanil s kompozicijo. In od takrat v prostih urah neprestano komponira. Zda je dočkal, da je radijski orkester sprejel njegovo skladbo in jo v svojem programu odigral.

Zda je mladi skladatelj star 35 let in ima še velike načrte za bodočnost. Kajpak se namerava še dalje baviti s svojo ljubljeno glasbo in ji posvečati vse svoj prosti čas. Upa pa — in to mu tudi mi želimo — da bi dosegel čim večje uspehe in naposled lahko opustil svoje prvi poklice.

Svoje načrte je z veliko vneto razkril tudi nekemu časnikarju. Zda, v svojem pet in tridesetem letu, veruje, da še ni prepozno, da bi dosegel svoje cilje. Prepričan je, da se bo nekoč lahko popolnoma posvetil glasbi.

Njegovi tovariši po končanem dnevnem delu iščejo razvedrila v pivnicah ali kje drugje. Ivan Pankeričan pa takšnega razvedrila ne pozna. Kljub skromnemu zaslužku in pičlim uram prostega časa si zmerom utrja čas in denar, da poseja koncerte. Skoraj nobenega koncerta ne zamudi.

Da je radijski orkester sprejel in izvajal njegovo skladbo, je prvi veliki uspeh in srčna želja gospoda Pankeričana. Razumljivo je, da jo je poslušal nad vse razburjen in ponosen. In bil je tudi lahko ponosen. Njegovo prvo skladbo so po etru lahko poslušali po vsem svetu. Vsekako bi bil pa še bolj vesel, če bi mogli zvoki njegove uverture prodrati do male vaske kočice v Mramorki, kjer se je rodil in preživel svoja srečna otroška leta.

Boji na zahodnem bojišču so se razvili v največje bitke, kar jih je kdaj videlo človeštvo. Način boja je popolnoma nov. Na delu je več tisoč tankov, protitankovskih topov in bombnikov in po nekaterih poročilih več milijonov mož. Nemci so pretekli teden prodrli osem kilometrov na Francosko do Sedana. Fronta sega od belgijskega Anversa in Namurja do francoskega mesta Sedana. Boji trajajo skoraj brez prestanka. Nekateri strokovnjaki menijo, da bo ta velika bitka odločilna. Nemci težijo pred vsem proti morju in Parizu. — Nemška vojska je pretekli teden prisilila nizozemsko vojsko h kapitulaciji in Nizozemsko skoraj vso zasedla. Nizozemska vojska se upira samo še v jugozahodni pokrajini Zeelandu. Nizozemski general Winkelman je z nemškimi vrhovnim poveljnikom na Nizozemskem sklenil pogoje kapitulacije. Razmere na Nizozemskem se počasi normalizirajo. Za nemškega državnega komisarja na Nizozemskem je Hitler imenoval bivšega avstrijskega ministra Seyss-Inquarta, ki je podrejen neposredno Hitlerju. — Tri belgijske okraje: Eupen, Malmédy in Moresnet, ki jih je nemška vojska zasedla in ki so jih Nemci izgubili z versajskim mirom, so nemške oblasti priključile Nemčiji. Belgijska vlada se je iz Bruslja umaknila v obmorsko kopališče Ostende. Nemške čete hočejo prodrati v severni Franciji do morja in tako odrezati zavezniške čete, bojujoče se v Belgiji. — Predsednik Roosevelt je imel pred kratkim govor v reprezentančni zbornici in poudaril potrebo pospešenega oboroževanja. Naglasil je, da bi želel, da bi ameriške tovarne letal izdelale po 50.000 letal na leto. Vlada je izdala tem tovarnam velike kredite, da bi lahko povečale svoje obrate. Vojno ministrstvo je pa pozvalo vse rezervne letalce, naj se javijo v aktivno službo. Ameriška vlada namerava izvežbati 10.000 pilotov. — Razburjenje v Švici

se je nekoliko poleglo. Po italijanskih vesteh so Nemci umaknili svoje čete s švicarske meje. Švica ima mobilizirano svojo vojsko in je še zmerom v neprestani pripravljenosti. — Jugovzhodne države vse bolj stremijo po čim tesnejšem zbliznanju. Neki nevtralni časnikar poroča, da se v Romuniji vse pogostje pojavljajo glasovi po zvezi Romunije z Bolgarijo in Madžarsko. Romunski zunanji minister Gafencu je pretekli teden sprejel madžarskega poslanika v Bukarešti in mu zagotovil, da romunska vlada slej ko prej želi ohraniti mir na Balkanu. Predsednik vlade Tatarescu je pa dejal, da je cilj romunske politike nevtralnost in opreznost. — Francoska vlada se je pretekli teden spremenila. Predsednik vlade Reynaud je postal tudi vojni minister, tako da ima zdaj enako vlogo kakor Churchill na Angleskem. Maršal Petain, ki je bil doslej poslanik v Madridu, je postal podpredsednik vlade, Daladier pa zunanji minister. Prezident Lebrun je podpisal tudi ukaz, s katerim je general Weygand, poveljnik zavezniških čet na Bližnjem Vzhodu, postal vrhovni poveljnik vseh zavezniških sil namesto generala Gamelina. Zavezniški imajo v generala Weyganda veliko zaupanje, zlasti zato, ker je bil v vojni najzgodnejši sodelavec generala Focha in ni še nikoli izgubil nobene bitke. Zda so mu poverili vrhovno poveljstvo sredi najhujših bojev. — Roosevelt bo tretji kandidiral in Američani upajo, da bo tudi z veliko večino izvoljen. — 51 odstotkov Američanov je po Gallupovem »zavodu za javno mnenje« prepričanih, da bo morala Amerika prej ali slej stopiti v vojno. Razen tega je pa poveljnik ameriške vojske v pretekli vojni, general Pershing, izjavil, da se morajo Združene države pripraviti na možnost vstopa v vojno. Dejal je, da je položaj tak, da ne smejo odlagati priprave. — Boji za Narvik trajajo še dalje. Nemci dobivajo zmerom nova

ojačenja. Norvežani so pa mobilizirali tudi svoje državljane, živče v tujini. — Nemški oddelki so po nemških poročilih razbili francosko 9. armijo in prodrli v klinu proti Rokavskemu preliču do mest Arrasa, Amiens in Abbevilla ob ustju reke Somme. Predsednik francoske vlade Reynaud je v svojem govoru v senatu sam priznal zavzetje Arrasa in poudaril, da je položaj za zavezniške zelo resen in težak. Nemška poročila trdijo, da so nemški oddelki zasedli tudi Namur v Belgiji. Prodiranju čet posebno pomaga letalstvo. — Maršal Goering je te dni govoril pred zastopniki tiska v Berlinu. Najprej je govoril o nemških oddelkih padalcev in poudaril, da spadajo v letalske vrste in da imajo tudi enake uniforme. Zato je nesramno, če kdo trdi, da so bili padalci oblečeni v tuje uniforme; ko so se spuščali na tuja ozemlja. Maršal Goering vse zasluge za nemške zmage pripisuje svojemu vodji. Poudaril je, da je nemški narod zmerom upal in slutil, da bo v najtežjih časih upravljal Nemčijo s svojim genijem in vodil vojne operacije tako kakor so se izvršile. Zato, je dejal maršal Goering, s polnim zaupanjem gledamo v končno zmago.

Medicinska fakulteta v Ljubljani bo postopno dobila vse semestre od petega do desetega. Kredit za tri profesorje je že odobren, seveda so pa v tem primeru veliko važnejša materialna sredstva za zgraditev klinik in institutov, ki jih izpopolnjena medicinska fakulteta potrebuje.

Ukinili so motorne vlake na progi Beograd—Dubrovnik in Slavonik Brod—Sarajevo. Na teh progah so se z motornim vlakom po večini vozili samo tuji, ki so prihajali v našo državo. Ker teh letos ne bo, naši popotniki in izletniki se pa s temi vlaki skoraj ne vozijo, je železniška uprava te vlake ukinila.

Gospod dr. Vladko Maček gre za botra desetemu otroku hrvatskega učitelja Jurija Kamenarja pri Sv. Duhu v Zagrebu. Učitelju se je doslej rodilo ravno pet deklic in pet dečkov.

Ribiške paznike bo nastavila hrvatska banska oblast, ker ribji tatovi preveč pustošijo hrvatske reke. Tatovi so v zadnjem času prinesli na trg nesheto rib, polnih iker. Posebno v reki Lonji, ki je prirodno dristišče rib iz Save, so napravili veliko škodo. Ponemok kmetje nalovijo toliko rib, da z njimi potem krmijo prašiče. Seveda je zaradi tega ribištvo zelo prizadeto.

Premog je zasul rudarja Marka Dabčića v premogovniku pri vasi Selnici v Hrvatskem Zagorju. Celih sedem ur je bil nesrečno zasut; ko so ga pa odkopali, je bil seveda že mrtev.

Avtomobilska nesreča se je pripetila na cesti Novo mesto—Zagreb, in sicer na križišču banovinske in državne ceste pri St. Jerneju. Luksuzni avto zagrebškega zasebnega uradnika Božidarja Vasića se je zaletel v taksi Franca Turka. Oba avtomobila sta bila polna polnokrvnikov, vendar na srečo ni bilo človeških žrtev. Nesreča je nastala v glavnem zato, ker je Božidar Vasić prehitro vozil; seveda je pa tudi križišče samo zelo nevarno, ker hiše zakrivajo pogled na banovinsko cesto.

Dve premožni ciganki so prijele, ker sta pri posezniku Ivanu Zupančiču v Kamnici ukradli 500 dinarjev. Poseznik je tatvino še o pravem času zapazil in ciganki prijel. Ko so pri obeh cigankah izvršili osebno preiskavo, so našli veliko zlatnine in denarja, ki sta ga ciganki nakradli po deželi. Ciganki so odpejali v zapore ljubljanskega okrajnega sodišča.

Dobro okus
je posebna prednost odvajalnega sredstva Darmol.
Vrhu brez deluje mlo in brez bolečin. Zato uživajo odrasli in otroci radi Darmol.
Darmol dobiti v vsaki lekarni!

Lobanjo si je prebila gostilničarka Reška Godina iz Novega mesta. S kolesom se je peljala na Trg kralja Petra, na mostu se je pa po nesreči zaletela v nekega moškega in je pri tem tako nesrečno zadela z glavo na rob mosta, da je omedlela. Šele naslednji dan se je v bolnišnici spet zavedela, vendar je njeno stanje zelo resno, ker ima prebito lobanjo.

V Cetinju bodo odkrili spomenik črnogorskim prostovoljcem, ki so leta 1915 prihiteli v Ameriko svojim bratom na pomoč. Ameriška ladja je bila takrat torpedirana in se je s 300 prostovoljci vred potopila. Spomenik tem žrtvam predstavlja vilo z Lovčema in simbolično prikazuje junaški duh in tragično smrt medovskih prostovoljcev. Odbor za postavitev spomenika je zaprosil vse, naj se v največjem številu udeležijo svečanega odkritja spomenika. Minister prometa je na vseh državnih vozilih dovolil za udeležence velik popust.

Nov vojni red je stopil 19. maja v veljavo. Letošnji prehod je bil precej lahek, ker se vojni red ni mnogo spremenil; kar se je pa spremenilo, so spremenili po željah in po potrebah posameznih krajev.

Listek »Družinskega tednika«

Bodočnost gospe Rooseveltove

Kaj bo storila Eleanor Rooseveltova, če drugo leto njen mož ne bo več prezident Združenih držav in ona torej ne bo več »prva lady«? S tem vprašanjem se danes bavi ameriško javno mnenje, in sicer na način, ki je za evropske razmere nekaj presenetljivega. Ne smemo pozabiti, da Eleanor Rooseveltova ni samo prezidentova žena, temveč tudi kot človek izredno odlična osebnost. Pred njo je bilo dosti žena ameriških prezidentov, ki so kot gospodinje v Beli hiši Američanom zelo ugajale, vendar je njihovo ime s koncem predsedovanja njihovih mož izginilo iz javnosti. Nihče več ne govori o njih. Za Eleanor Rooseveltovo pa pričakujejo, da bo njeno ime v javnosti tudi potem igralo še veliko vlogo, ko ne bo nič več gospodovala v Beli hiši. Američani so si že dolgo na jasnem, da ta žena ne more izginiti iz javnega življenja, ne da bi pustila za seboj široko vrzel. To je tudi njej jasno. Njej kratko in malo ni dano, da bi se na starost umaknila. Vse pregledoko tiči v socialnem življenju svoje domovine.

Ko se je nastanila v Beli hiši, so ji očitali vse mogoče. Zakaj se meša v reči, ki ji nič mar niso? Zakaj jo mikajo rudarski kroji? In naposled, zakaj mora imeti govore, ko ima tako vresčeč glas? Eleanor Rooseveltova ne bi bila tista ženska, kakršna je danes, če si teh kritik, čeprav so bile še tako domoljubne, ne bi gnala k

srcu. Takoj se je odločila, da bo vse svoje napake in slabosti izboljšala. Začela je jemati govorilne ure. In še zmerom jih jemlje. Ljudje, ki danes poslušajo njene govore, komaj verjamejo, da je to ista ženska, katere glas je poprej med govori postajal višji in višji in naposled neke obvisel.

Ko se je takoj po izvolitvi svojega moža dala najeti za radijska predavanja trgovske vsebine, je v javnosti kar završalo. Vdala se je javnemu mnenju in je to delo opustila. Leta 1934. je spet splavala na površje in to pot ji javnost ni ugovarjala. Spoznala je namreč, da Eleanor Rooseveltova kot ženska z izredno močnim socialnim čutom ne išče zase ne reklame ne trgovskih koristi. Razvedelo se je, da ves svoj zaslužek pri radiu porabi v dobrotelne namene. Danes je svojim rojakom dala čisto nov pojem prezidentove žene. Ameriški zavod za javno mnenje, slavni Gallupov zavod, je preteklo leto razpisal glasovanje; nič manj kot dve tretjini glasovalcev je odobraval delo gospe Rooseveltove.

Vsak dan napiše članek »My day« (Moj dan), ki izide v osem in štiridesetih časopisih, vsega skupaj v treh in pol milijona izvodih. Njena vsakdanja pošta šteje povprečno tri sto petdeset pism na dan. Po tem lahko sklepamo, kakšen vpliv ima ta nenavadna žena v svoji deželi. Ona je dosti pogostejša, kakor ameriška javnost ve, zastopnica svojega moža in je več kot enkrat namesto njega uvedla preiskave. Zmerom bere načrte njegovih govorov in sam je pripravljen, da na njen nasvet zmerom še to ali ono v svojih govorih spremeni.

Pogosto mora govoriti kje na deželi, kajti prošnja se glasi: »Če ne moremo imeti prilike poslušati pre-

zidenta, naj pride vsaj gospa Rooseveltova.« V Beli hiši sprejema nezansko veliko ljudi, ki jih prezident zaradi pomanjkanja časa ne more sprejeti, in njena priljubljenost je že tako velika, da so vsi obiskovalci silno navdušeni zanj. Prvič je imel prezident Roosevelt svojo ženo na svoji desnici — bilo je 9. avgusta leta 1939. — ko je v Hydeparku predsedoval neki časnikarski konferenci. Prišepetala mu je besedi »strm prepade, ki ju je drugi dan sama nekje uporabila. V »New York Timesu« je potlej pisalo, da gospod prezident v politiki očitno skupaj vozi s svojo ženo.

Eleanor Rooseveltovo obremenjuje — ali pa, če hočemo, odluke — izredno občutljiva vest. Kot osiretelo mlado dekle je vzela nase materinsko odgovornost za svojega mlajšega brata Halla. Že tako in tako resna, je postala še resnejša zaradi bolezni, slavnega Gallupov zavod, je preteklo leto razpisal glasovanje; nič manj kot dve tretjini glasovalcev je odobraval delo gospe Rooseveltove.

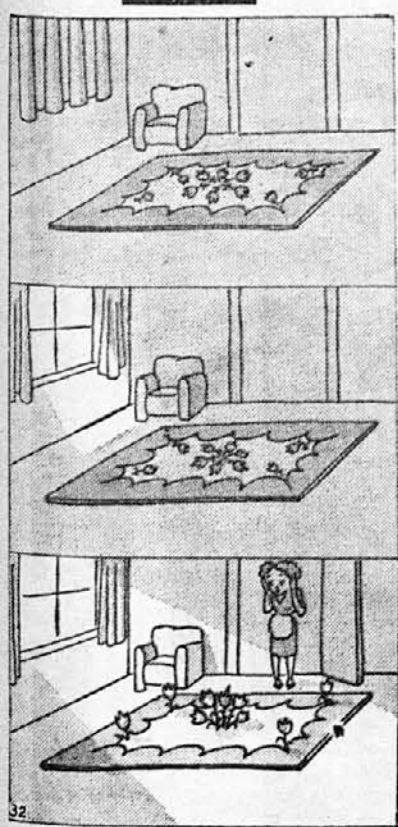
V vojnem času je opravljala svojo dolžnost kot strežnica v mornariški kantini v Washingtonu, udeleževala se je v ligi za žensko volivno pravico in v ženskem delovnem sindikatu, šest let se je v newyorški Todhunterjevi šoli učila angleščino ter državljanske pravice in dolžnosti. Ko je imela svoj prvi govor v radiu leta 1939., je vodstvo ženskega delovnega sindikata sporočila, da bo trdo se borenemu sindikatu pomagala s tem, da bo dvanaest tednov podpirala njeno vedno ježno sindikatsko blagajno s tri sto dolarji na teden. Naslednje leto, ko so ji mnogi očitali, da iz položaja kot prezidentova žena vleče koristi, je na tistem poma-

gala potrebnim. Približno 60 odstotkov pism, ki jih prejema, vsebuje prošnje za denarno podporo ali pa za službo ali posredovanje pri vladi. Nadaljnjih 15 odstotkov je od onemoglih ali invalidov.

Če le more, pomaga. Neki devetleten deček si je zaželel banjo, ki-tari podobno glasbilo; in dobil ga je. Neko mlado ženo z zakriviljeno hrbtnico — boleznijo, ki je v otroških letih prezidentovo ženo samo mučila — je poslala v ortopedsko bolnišnico in jo tam pogosto obiskovala. Pred nekaj meseci je zbudila ogorčenje ameriških snobov, ko je izstopila iz združenja »Hčera ameriške revolucije«, ker ni hotelo dati na razpolago dvorane črni pevki Marijani Andersonovi. O tej aferi je poročalo tudi svetovno časopisje. Nič manjše ogorčenje je pa zbudila, ko je ameriški mladinski kongres branila proti očitku komunistične propagande. In nekoč je imela celo govor pred radikalno delavsko zvezo.

Kot listarica se odlikuje s tem, da odlično obvladuje umetnost, da ljudem vcepi tisto navdušenje, s katerim svet okrog nje njo samo navdaja. Izvrsno zna izbrati snov in bi lahko vsaki žurnalisti, ki piše za žensko javnost, dala navodila. Čisto brez zadrege odgne zaveso pred svojim javnim življenjem in pusti ljudem, da pokukajo skozi njeno oken-ce. Vsaka ameriška gospodinja bi se trudila, da bi zamolčala nezgodo, da se je servirna miza v pričo angleškega kraljevskega para prevrnila ali da je strežnik s pladnjem polnim krožnikov padel po tleh. Gospa Rooseveltova pa ne misli na to. In ko je napisala, da je pred prihodom angleškega kraljevskega para pregledala zalogo platna v Beli hiši, je kar deževalo pism od žensk iz cele Amerike, ki so se strinjale z nazeri go-

VSAK TEDEN DRUGA

O prehrani. Otroški obroki so majhni, če jih hočete pa skrbno pripraviti, vzamejo dosti časa in truda. Obrok otroške moke »Brace« je gotov v petih minutah. Priprava je preprosta, neuspeh pa nemogoč.

V Savi je utonil 18 letni Franjo Letonja, ki se je kopal blizu Trnja pri Zagrebu. Nekaj časa se je sončil, potem je pa skočil v Savo. Drugi zgodnji kopalec so sicer slišali klic na pomoč, vendar so nesrečnega mladeniča valovi tako hitro odnesli, da je bila vsa pomoč zaman in ga še do danes niso našli.

Za majave zobe uporabljajte zdravilno PARADENTIN kremo za čiščenje zob in masiranje zobnega dlesna (sluznice). Glavno skladišče Drogerija Gregorič, Ljubljana.

V Budimpešti je prispel naš luksuzni parnik »Aleksander I.«, ki bo od sedaj stalno vozil med Beogradom in Budimpešto. Prve vožnje se je udeležil pomočnik direktorja rečne plovbe Fabrijka Kulenović z načelnikom Desimirov Krajnovićem. V Budimpešti so na parniku priredili veliko svečanost na čast zastopnikom madžarske rečne plovbe in zastopnikom madžarskega tiska.

Lokomotiva se je prevrnila na železniški postaji v Šibeniku. Na srečo sta ostala strojevodja in kurjač nepoškodovana.

12.000.000 dinarjev bo stal vodovod, ki ga bodo zgradili v Osijeku. Doslej je bilo namreč mesto brez vodovoda. Dela so se že pričela.

spe prezidentove glede gospodinjstkega perila.

Gospa Rooseveltova izredno hitro dojemata. Stalno se trudi, da bi bila poučena o nazorih svojih nasprotnikov, in se ne boji neprijetnih dejstev. Narobe od svojega moža pa čisto odkrito priznava, da ne ve rešitve za gospodarsko zadrego svoje dežele.

»Menim, da je bilo tisto, kar smo storili, edino pravilno,« je nekoč dejala. »Toda nikoli nisem menila, da bi utegnila vlada ta problem rešiti. Pridobili smo čas za premislek.« Noben človek iz Rooseveltove okolice se ni tako odkritosrčno izrazil o »New Dealu« (»novem načinu«, namreč ureditve ameriške gospodarske krize, ki se je je lotil Roosevelt). Gospa Rooseveltova trdi, da bomo čez deset ali dvajset let vsi govorili iz izrazi socialnih uspehov in ne osebnih uspehov.

Gospa Rooseveltova je vsekako dragocena javna delavka. In tudi če bi bila v gospo Rooseveltovo l. 1941. ne bi bila več kraljevala v Beli hiši, bi novi prezident po mnenju mnogih Američanov pametno storil, če bi gospe Rooseveltovi ponudil kakšno mesto. Se najboljše je spoštovanje, ki ga Amerika občuti do svoje sedanjice, ki je bila pred dvema letoma »New York Times« za njen rojstni dan, »bi jo so glasno izvolili za gospo Ameriko«.

Gospa Rooseveltova pa sama priznava, da noče postati ne guverner kakšne države in ne senator. Tudi noče nobenega mesta v kabinetu bodočega prezidenta. Ostati hoče to, kar je danes. In bodi uradno ali ne, uradno, zmerom bo ostala v svoji deželi »prva lady.« »Če bi hotela,« je pisal pred dvema letoma »New York Times« za njen rojstni dan, »bi jo so glasno izvolili za gospo Ameriko«.

Italijanski general o vojni na Francoskem

Italijanski general Cabiati je včeraj napisal v nekem rimskem listu: »Francosko vrhovno poveljstvo ima na razpolago ogromne sile, zato bi moglo poslati na bojišče ob Marni in spodnji Oisi sveže čete in Nemce tam ustaviti ali celo vreči nazaj. Francosko vrhovno poveljstvo bi moglo tudi tvegati velik protinapad na nemškem levem krilu, prodirajočem na jugozahod. Obe akciji pa zahtevata velike in nagle odločitve in sile, ki so moralno na višku in odlično oborožene. To so moralni in materialni elementi, o katerih ne vemo, koliko jih premorejo francoske armade; toda francoska vojska je v vsej svoji zgodovini dokazala, da je bila v odločilni uri vselej na svojem mestu. Pozabiti pa ne smemo, da ni francoska armada doslej še nikoli doživela tako strahotnega sovražnega pritiska, kakor ga danes doživlja.

»Ali bo imela Francija čas in možnost, da brez odloga zbere vse te svoje sile? To je vprašanje, na katero danes ves svet pričakuje odgovor.«

Preobrat v ruski politiki?

Moskovski časopisi pišejo, da bodo dogodki na zahodu nujno vplivali tudi na sovjetsko zunanjo politiko. Nekateri listi celo dopuščajo možnost popolnega preobrata Sovjetov v njihovem dosedanjem razmerju do Nemčije na eni in do zaveznikov na drugi strani.

Ta poročila bi utegnili imeti potrdilo v okoliščinah, da je sovjetski tisk, kakor smo brali v našem in tujem časopisu, simpatično pozdravil prihod Winstona Churchilla na vodstvo Velike Britanije.

(Kakor je znano, so se lanska pogajanja med Anglo-Francijo in Rusijo razbila poglavitno zaradi Chamberlainove dvorezne politike; odstopil britanski premier se je namreč ob istem času kakor z Rusijo, pogajal preko svojih osebnih zaupnikov tudi z Berlinom.)

Spomenik prekmurkim književnikom so postavili v Murski Soboti v grajskem drevoredu. Spomenik bo slovesno odkrit v začetku junija. Načrt je izdelal domači arhitekt Novak, kamnoseško delo je pa izvršil kamnosek Močnik, prav tako iz Murske Sobotice. Spomenik ima obliko odprte knjige, na kateri so vklesani izreki iz del prekmurskih književnikov starejše dobe.

S 70 leti se je naučil brati Bogoj Lazarevič iz Malega Izvora pri Boljevu Starček z velikim zanimanjem sledi znanjnim dogodkom. Ker pa sam ni znal brati, so mu morali vnuki brati časopis. Otroci so se pa kmalu naveličali in niso hoteli dedu nič več čitati novic iz časopisa. Zato je sklenil, da se nauči brati, da bo lahko sam bral. Poprosil je vsakega učitelja, da ga je priče učiti. S pridnostjo in vztrajnostjo se je v nekaj mesecih naučil brati in zdaj že sam bere časopis.

V Zagrebu so prijeli vlomilec, ki sta iz Rotove trgovine v Ljubljani odnesla osem srebrnih lisic. Vlomilec Stefan Radam iz Sinja in Nikola Esapović iz Like sta kože prodala po 500 dinarjev nekemu zagrebškemu trgovcu in zdaj jih bo Rotova trgovina dobila nazaj.

Zakopano kravo so cigani odkopali in pojedli v vasi Mikovci pri Krizevcih na Hrvaškem. Kmetu Čadu je poginila krava pa jo je zakopal v svojem gozdičku. Ko so cigani za to zvedeli po treh dneh, sta cigana, brata Janko in Tomo Djurdjevič, ponoči odkopala že vso živino in razpoldo kravo in jo odpeljala v cigansko taborišče. Cigani so priredili veliko pojedino in nikomur ni bilo zlega.

Za vse žene in dekleta! Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko pa dobite za 10 — zbirko preizkušnih receptov, ki jih je pisala poklicna kuharica po lastnih dolgoletnih izkušnjah? Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne petenke do najfinišje mesne specialitete, od navadne močnate jedi do najfinišje torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in barske pijače ter razne druge domače in tuje specialitete lahko skuha po tej knjigi okusno vsaka žena in dekle! To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvovrstnih restavracijah in hotelih in ki je prebodila že pol sveta. Kuhajte po teh receptih in vaša družina bo z vašo kuhinjo zadovoljna. Nakažite din 10 — na račun Poštne hranilnice št. 14.259 ali pa pošljite v znakmah na spodnji naslov in pošljem vam knjižico poštne prosto. Deziderij Mizerit, Zidani most št. 6.

Najnavadnejše vaše pripovedovanje o življenju v vojski, o gibanju vojnih enot, o dogodkih v njih, o orožju, more dati neprijateljskim agentom podatke, ki so zanje lahko dragoceni, nam pa morejo silno škodovati. Zato ne govorite o vojaških zadevah po kavarnah, na železnici, v tramvaju in na javnih prostorih. Zapomnite si ljudi, ki vas o teh stvareh izprašujejo.

(Iz proglasa Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije)

V teh živčnih dneh, usodnih za ves svet, sle opazili: DRUŽINSKI TEDNIK se ne peha za poceni enodnevnimi senzacijami, naj že bo njih naloga pozitivna ali negativna. Naše uredništvo ve, da v sedanjih časih javnost ničesar bolj ne potrebuje kakor hladne krvi in zdravega, realnega optimizma. Bodite trdni in — upajte!

DRUŽINSKI TEDNIK

V vodnjak je padla 16letna Zahida Džumičeva iz Banjaluke, ko je prišla pred dvevi po vodo. Zaradi razlize vode so bila tla okrog vodnjaka spolzka in Zahida je spodrsnila, da je padla v 10 metrov globoki vodnjak. Na srečo so bili v bližini vojaki, ki so slišali klice na pomoč. Brž so pritekli in Zahido pognili iz vodnjaka. Odpejali so jo v bolnišnico, kjer je njeno stanje prav resno.

Berlinska Filharmonija je priredila koncert tudi v Zagrebu, in sicer v veliki dvorani velesojma. Pokroviteljstvo nad koncertom je prevzel zagrebški župan Mato Starčević. Organizirali so tudi odbor uglednih Zagrebčanov, ki je poskrbel za dostojen sprejem. Iz Zagreba se bo berlinska Filharmonija vrnila domov in bo tako zaključila turnejo po Srednji Evropi in po Balkanu.

110 cm dolgo in 10 kg težko ščuko je ujel oskrbnik na ozemlju belinskega veleposvetstva pri Hotizi v Prekmurju v revirju Orlovščaku. Že dolgo nihče ne pomni, da bi bili v tem kraju ujeli tako veliko in težko ščuko.

Krapinske Toplice

zdravilo s sigurnim uspehom revmo, protin, lišas, ženske bolezni itd. Odprto od srede aprila do srede oktobra. V predsezoni in sezoni znatni popusti. Nizke cene in pavalno zdravljenje. Železniška postaja Zabok - Krapinske Toplice, odtod zveza z avtobusom. Informacije in prospekte pri upravi kopališča in v vseh potovalnih pisarnah.

Velika ležišča izvrstnega boksa so odkrili v Gustovari v mrkonjičkem okraju. Boksi uporabljajo za pridobivanje aluminija; nekaj podjetij se je zanimalo zanj Zemljišče, kjer so rudo našli, je zdaj kupila družba »Vrbaski boksišči, ki bo rudo kmalu začela izkoriščati.

Osem novih telefonskih prog je uvedlo pred kratkim pošto ministristvo med Zagrebom in Beogradom. Tako je zdaj med Zagrebom in Beogradom kar 15 direktnih prog.

Pod vlak je padel 17letni delavec sin Ivan Protolipec iz Zagreba. Mladenca je lokomotiva na Livadarskem odvoju v Zagrebu popolnoma razmesarila.

Devel milijonov dinarjev bo stalo novo poslopje pravne fakultete zagrebške univerze. Kredit je že odobren, zdaj se pa ne morejo zediniti, kje naj bi poslopje stalo. Najbrž bodo zgradbo postavili na Mažuraničevem trgu.

Savo bodo regulirali v odseku Taceen—Sv. Jakob; delo bo stalo približno 955.500 dinarjev. Javna pismena ponudbena licitacija za to delo bo 1. junija v Ljubljani.

Razstavo kmetijstva in živinoreje so v soboto slavnostno odprli v Novem Sadu. Razstavo je odprl kmetijski minister dr. Čubriločič ob udeležbi zastopnikov vseh oblasti. Razstavo bodo obiskali tudi madžarski gospodarstveniki, da vrnejo obisk naših ministrov in gospodarstvenikov, ki so obiskali budimpeštanski velesejem.

Rudarska proizvodnja se je v zadnjem času pri nas močno zvečala. Posebno se je zvečala proizvodnja premoga, svine, bakra, kroma, cinka, antimona in drugih rudnin. Padla je pa proizvodnja železne rude in boksita.

20 milijonov dinarjev je najela dunavska banovina posojila pri Osebnem zavarovanju delavcev. Posojilo bo porabila za gradnjo novih šolskih poslopj. Zgradila bo dve novi gimnaziji, in sicer v Kragujevcu in Novem Sadu. Del posojila bo pa razdelila med obične kol podporo za gradnjo ljudskih šol. Prav tako bo pa banovina pri istem zavodu najela še 12 milijonov dinarjev posojila za novo bolnišnico.

Solarno v Kreki bodo povečali tako, da bo njena kapaciteta znašala 8000 vagonov na leto. Solarna je državna last, povečava bo pa kmalu končana.

Drzen vlom je izvršil neznan vlomilec sredi Ljubljane v Črnelovo draguljarno v Wolfovi ulici. Opoldne, ko je Ludvik Černe ravno hotel zapreti svojo draguljarno, je stopil v trgovino neznan moški in nameril na nič hudega slutečega Črnela samokres. Zlatarja je posadil na stol in ga zvezal, potem mu je zapretel, da ga takoj ustrel, če bo poklical na pomoč. Tako je moral gospod Černe mirno gledati, kako mu ropar prazni predalec z zlatino. Razbojnik je pobral vso zalogo zlatih verižic, zapesnitve, zlatih ur, prstanov in dragih kamnov. Ko je svoje delo končal, je mirno odšel iz trgovine na cesto in se je pomešal med ljudi. Šele na klice gospoda Črnela so prihiteli ljudje in ga rešili. Vlomilec doslej še niso našli.

Drzen roparski napad sredi Zagreba je izvršil neznan vlomilec ob desetih zvečer v stanovanju dr. Simića Vakanovića v Ilici. Pozvonil je na vhodnih vratih in služkinja, ki je bila sama doma, mu je odprla. Zločinec je služkinjo napadel, jo odvel v kuhinjo in zahteval od nje gosposdarjev denar. Služkinja se je temu hrabro uprla in klicala na pomoč. Zločinec je sicer služkinjo pretepel, potem se je pa prestrašil in pobegnil.

Kmetje morajo paziti pri podiranju drevja ob električnih vodih, ker so v zadnjem času iz neprevidnosti pretrgali že več električnih vodov in je za več ur ostala vsa okolica brez elektrike. Ker se takšne nesreče ponavljajo, opozarja elektrarna, naj vsakdo, kdor podira drevje ob električnih vodih, to sporoči elektrarni, ki mu bo poslala svojega uslužbenca, da mu bo svetoval in za morebitno nesrečo prevzel tudi vso odgovornost.

Na ljubljanskem glavnem kolodvoru se je ponesrečil železniški premikač Josip Petrovič. Ponoči ob 2. uri je imel opravke pri premikanju vagonov. Peljal se je na zadnji stopnici lokomotive in je tako nesrečno zadel ob vagon, ki je stal na nasprotnem tiru, da ga je zmečkalo. Petrovič je imel zlomljeni obe nogi, dobil je pa tudi smrtonesnevarne poškodbe. Takoj po prevozu v bolnišnico je kljub zdravniški pomoči izdihnil.

774 ponarejenih bankovcev po 500 dinarjev so našli pri ponarejevalcu Majenu v Skorbi v pujski okolici. Pri njem so našli poleg bankovcev še 25 raznih svinčnikov za ponarejanje denarja, štiri zavitke raznih barv in sploh vse priprave za ponarejanje. Vse to je imel spretno spravljeno v panju za čebele. Majcen trdi, da je to zalogo prinesel iz Radeč pri Zidanem mostu, od koder je marca pobegnil.

Osebnosti

Poročili so se: V Ljubljani: g. Ado Lenart, uradnik pri kraljevski banski upravi, in dr. Zora Guštinova, zdravica v Murski Soboti; inž. ekonom Ilija Milošević in gđ. Majda Rožančeva; g. Ciril Janežič, založnik »Hramac«, in gđ. Iva Rivčeva. Na Vrhniki: g. Valentin Markež iz Koroške Bele, in gđ. Mici Kunstljeva. Na Brezjah na Gorenjskem: g. Josip Benedik, dimnikarski mojster iz Laškega, in gđ. Fani Peterlinova iz Roba na Dolenjskem. Pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah: g. Stanislav Pečovnik, učitelj v Framu, in gđ. Edita Mesičeva. V Slovenski Bistrici: g. Milan Cirk, uradnik davčne uprave, in gđ. Terezija Brinovčeva, odvetniška uradnica. V Beogradu: g. Ilija Dikič, filozof in kaligr. risar vojnega geografskega instituta v Beogradu, in gđ. Zvonimira Vaševa, bivša sodna uradnica iz Brežice. Bilo srečno!

Umrli so: V Ljubljani: Ana Nagličeva; Marija Grebenčeva, privatna učiteljica v pokouju; Josip Petrovič, zvaniknik državnih železnic; Jožef Čvern; 64letni Jože Venedig, strojevodja državnih železnic v pokouju; 54letni Josip Vidmar, zvaniknik državnih železnic; Anton Miklavčič; Marija Čeboklijeva; Helena Pistotnikova; 72letna Ivana Zillnerjeva; 70letni Alojzij Bučar, nadpredsednik finančne kontrole v pokouju. V Celju: Josip Cvebler, čevljarški mojster; Jernej Vovk, pismonoša v pokouju; 32letna Josipina Dolenčeva; 70letna Barbara Pungerskova. V Mariboru: Malka Kosova in hčerka Marija; 61letna Roza Repoluskova; 54letna Avgusta Kranjčeva; 55letni Miroslav Špeler, jetniški paznik v pokouju. V Polju ob Sotli: 80letni Anton Kovačič, posestnik. V Kranju: 71letna Marija Benedikova. Na Bledu: Ljudevit Zvan, pooblaščen graditelj in rezervni podpornik. V Št. Vidu nad Ljubljano: Miloš Hribernik, industrijec. V Koprivju pri Kočevju: Jože Zupan, posestnik. V Lučinih nad Škofjo Loko: 13letni Stanislav Dolinar, učenec VI. razreda ljudske šole. V Podgori pri Dolu: Marija Cererjeva, posestnica. V Šmartnem pri Litiji: 76letni Martin Prelogar. V Radečah: Danijel Zupančič, lesni trgovec. Na Frankolovem: 18letni Franci Skoberne, mizarski vajenec. Pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah: Josipina Fluherjeva, posestnica in lastnica pekarnice. V Strazišču: Ivan Gerzetič, zvaniknik državnih železnic v pokouju. Na Spodnji Hudinji: 53letna Karolina Pristovnikova, posestnica. Naše sožalje!

Bilo kuda Kiki svuda!
Proizvaja UNION, Zagreb

ZRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Ali je prav tako?

Nekaj časa je sicer že preteklo od tega dogodka, toda svež je še zmerom. S svojim tovarišem gasilec sem pobiral po našem kraju dobitke za ribolov, ki ga je priredila četa. Oglasila sva se tudi pri zelo premožnem gostilničarju, mesarju in posestniku. Poprosila sva ga za dobitke, on me je pa potkal po čelu, češ ali sem še pri zdravi pameti, in se je na kratko odrezal: »Ne dam ničesar! Na vprašanje, zakaj ne, je prišel učeno razlagati, da so gasilec le hlapiči velekapitala, to je zavarovalnice, in da so že od teh dovolj podpirani, saj delajo vendar v njih prid.

Oporekala sva mu to in opomnila, da bi mu gasilec lahko prav prišli, če bi se njemu zgodila nesreča. On se je pa zasmejal in modro povedal: »Zavarovan sem za več, kakor je vse skupaj vredno. Vsak gasilec pa naj si prej nogo zlomi, preden pride k meni gasiti!« Sprito takšnih besed sva onemela in odšla. Gasilec.

PFAFF ŠIVALNI STROJI

IGN. VOK. TAVČARJEVA 7

V znamenju časa

Večkrat sem vprašala mlekarico, zakaj se mleko zmerom slabša. Videti je, kakor da bi bilo posneto ali pa zmešano z vodo. Zmerom se je izgovarjala, da kravam manjka krme, in zatrdljala, da mleka nikdar ne posname, pa tudi vode mu ne priliva.

Neko jutro je prinesla mleko 11letna deklica. Pozvala sem jo v kuhinjo in jo vprašala, ali ne bi morda včasih prinesla lonček smetane. Deklica je pa odgovorila: »Ne, smetano nosimo samo v kavarno.« »Torej mleko posname?« »Seveda ga moramo, ker je smetana dražja.« Potem sem jo spet vprašala, ali posneto mleko pomešajo z drugim in ga nosijo strankam. Dekletce je pa pričelo ihteti in sem ji morala prigovarjati: »Le povej po pravici, nič se ne bo zgodilo. Ako pa ne boš govorila resnice, bom nesla tole mleko na magistrat, potem boš videla, kaj bo.«

Dekle je še zmerom ihtelo in komaj sem jo potolažila. Povedala je, da mleko prejšnji dan posnamejo, potem ga pa zmešajo z jutrnjim. Tako mora ubogi uradnik in delavec, čigar plača tako ne krije najnujnejših potrebščin, drago plačevati vodo.

Potrebno je, da mestna kontrola postroji nadzorovanje mleka, a ne samo pri mitnici, temveč tudi v mlekarnah, kjer mleko prav tako posnamejo in takšnega tudi prodajajo.

Tako znajo nekateri

Poznam ženo, ki dela prilžnostna dela. Pred kratkim je prišla k njej neka gospa z naročilom, naj ji pride očistiti stanovanje: kuhinjo, kopalnico in tri parketirane sobe. Kajpak je reva takoj privolila. Delala je od 7. zjutraj do 4. popoldne brez hrane. In veste, koliko plačila je dobila? 10 din! Gospa živi v dobrih razmerah in bi ji lahko dala več. Ali je to prav? Dijak.

Če Vam je težko pri srcu in si želite malo razvedrila, potem sezite po »Družinskem tedniku«!

Pravlično premoženje

Zaklad v kovčegu

V Amsterdamu je v nekem kovčegu za 88 milijonov frankov diamantov

London, maja.

V Londonu se zdaj mudi neki Nizozemec, ki v neki nenavadni zadevi igra prav tako nenavadno vlogo.

To je majhen suh možiček srednje starosti, sivih las. V svojem žepu ima majhen ključ, toda ta ključek daje dostop do diamantov v vrednosti 88 milijonov frankov (približno toliko dinarjev). V njegovi glavi je pa ključ za ves zamotani postopek, kako odpreti kovčeg z majhnim ključkom. Toda na nesrečo je kovčeg v Amsterdamu.

Zadnji četrtek pred binkošti je

zapustil glavno mesto Nizozemske in se napotil v London po opravkih. Upal je, da se bo vrnil za binkošti v Amsterdam.

Ze v petek, ko je njegovi domovini pretela nevarnost, se je zamen skušal vrniti v Amsterdam. Drugi trgovci z diamanti iz Amsterdamu in Anversa so svoje drage kamne spravili v žepu svojih suknjic in zbežali čez mejo.

V Amsterdamu zdaj ni niti enega diamanta razen tistih, ki so v kovčegu bogatega Nizozemca. Na nesrečo pa se ne more do njih.

»Klub enodnevnih milijonarjev«

Newyork, maja.

Pred nedavnim so v Newyorku ustanovili nov klub, ki je tudi za ameri-

Dama, ki jo vidite na sliki, nabira narcise v nekem velikem cvetličnem nasadu v Virginiji (USA), kjer so pravkar v polnem cvetju ogromna polja narcis, tulipanov in hiacint. Človeku se zdi, kakor da bi bila slika posneta na Nizozemskem.

ške razmere zelo nenavaden. Imenuje se »Klub enodnevnih milijonarjev«. V njem so vključeni ljudje vseh mogočih poklicev.

Klub so ustanovili newyorški bogataši z namenom, da bi se vsak izmed njegovih članov vsaj en sam dan lahko počutil kakor pravi milijonar. Člani tega kluba se vsak teden enkrat zberejo v klubskih prostorih, potem pa žrebajo, kdo bo naslednjih 24 ur živel kakor pravi milijonar.

Takoj ko je kateri izmed članov tega kluba izžreban, ima na razpolago velikansko razkošno palačo, avto in dirkalne konje. Streže mu brez števila služabnikov in sploh lahko teh 24 ur uživa vse dobrine, ki mu jih lahko daje življenje. Ta dan lahko po mili volji zapravlja, kolikor mu je drago.

Ta klub obstaja šele nekaj tednov, pa je kljub temu v njem vključenih že 50.000 ljudi najrazličnejših poklicev in socialnih vrst.

Prijatelj ljudožercev

London, maja.

Pred kratkim je umrl v domovini Papuancev na Novi Gvineji sir Hubert Murray, eden najbolj znanih vodilnih kolonijških uradnikov britanskega imperija.

Ko je sir Hubert Murray v začetku tega stoletja prevzel službo v deželi Papuancev, so bili Papuanci še ljudožerci. Verovali so, da le stari ljudje umrjejo naravne smrti. Smrt mlajših ljudi so pa pripisovali čarodijstvu. Smrti so gledali v oči precej hladnokrvno. Ko je nekoč neki Papuaneec zaradi umora stal pred sodiščem, je nekaj minut po začetku zasliševanja zaspal! Zanimivo je, da so se Papuanci takrat še z ribami pogovarjali v čisto posebnem jeziku. V enem delu njihovega otoka so pa žene govorile popolnoma drugačen jezik kakor mošje.

Sir Murray je bil eden redkih uradnikov, ki po svoji končani službi ne zapuste mesta svojega službovanja. Na koncu njegove tridesetletne službe se je namreč pri njem oglasila deputacija Papuancev in ga prosila, naj jih nikar ne zapusti.

Sir Murray je ostal in umrl med domačini, ki so ga častili skoraj kot nadnaravno bitje.

Izgubljeni valček

Berlin, maja.

Čeprav je Lehár, znameniti kompozist valčkov, svetu podaril nešteto prekrasnih valčkov, je vendar sam trdil, da je enega izmed najlepših izgubil.

Zgodba o tem izgubljenem valčku je na srečo vesela in ne tragična.

Nekoga dne se je Lehár sprehajal po gozdičku v okolici mesta Ischla. Ko je poslušal krasno ptičje petje, mu je nenadno šinila v glavo melodija novega valčka. Dan je bil vroč; zato je Lehár odpel svoj ovrtnik in ga nosil kar v roki. Ker trenutno ni imel pri sebi papirja, pozneje bi pa bil valček gotovo pozabil, je vzel svinčnik in note napisal na svoj beli platneni ovrtnik. Vendar Lehár s tem valčkom ni imel sreče. Se ko ga je pisal, se je ulil dež, da je moral komponist jadno odhiteti domov. Ovrtnik je skrbno spravil v žep, doma ga je pa spet položil na mizo.

Ker je pa imel trenutno neko važno delo, je na dragoceni ovrtnik pozabil in se ga spomnil šele naslednje jutro. Ko ovrtnika ni več našel, je ves v skrbeh povprašal po njem. Bilo je pa na žalost že prepozno, kajti perica je bila ovrtnik skupno z drugim perilom odnesla in tako z milom in z vodo za zmerom izbrisala nesmrtni valček, za katerim je Lehár še dolgo časa žaloval.

Koliko časa človek lahko zdrži pod vodo

London, maja.

Dobri plavalci se zmerom uče tudi potapljanja. Za to je pa potrebno veliko spretnosti in popolno obvladovanje svojih pljuč, ki igrajo prav pri potapljanju glavno vlogo. Večkrat so že dobri potapljači in plavalci preizkušali svoja pljuča in se kosali med seboj, kdo bo dalj časa zdržal pod vodo. Navadno so povprečno vsi zdržali pod vodo vsaj eno minuto. Iskalci biserov in lovci na korale, ki so v tem poslu posebno izvežebani, so ostali pod vodo po eno minuto in pol. To je bil dosedanji rekord.

Pred nedavnim je pa vse svetovne plavalce in potapljače prekosil navaden avstralski ribič. Na veliko začudenje vseh je ostal pod vodo kar pet minut in 17 sekund. Mož, ki mora imeti zanesljivo nenavadno močna pljuča, je tako postavil nov neprekosljiv svetovni rekord.

Služkinja je postala lady

London, maja.

Pri mestu Sittingbournu na Angliškem se je pred kratkim odigrala zanimiva življenjska zgodba, ki bi vsakemu romanopiscu prav prišla.

Sir John William Fagge je sin stare plemiške rodbine, pa si je moral kljub temu služiti kruh kot navaden hlapec. Grad, v katerem so stanovali njegovi predniki, se imenuje Cranbrook in je zdaj na prodaj. John je bil že dolgo časa zaročen s služkinjo Ivy Frierjevo; poročiti se pa nista mogla, ker nista imela denarja. Tako bi bila oba zaročenca najbrž še dolgo zamen

sanjala o skupnem domu, da jima ni priskočil na pomoč stric iz Amerike.

Pred nekaj dnevi je namreč John dobil iz Amerike sporočilo, da mu je umrl stric, na katerega je bil seveda mladenič že davno pozabil. Zapustil mu je četrtno svojega imetja. Vsota, ki jo je John podedoval, sicer ni velika, vendar je za srečo dveh mladih ljudi zadostna. Sir John in lady Ivy sta se takoj poročila. John je kupil v bližini mesta Favershama hišico, kjer se bo zdaj zaključil njegov življenjski roman.

Tako bo zdaj navaden hlapec spet postal plemič, pa tudi njegovo ženo bodo ljudje zdaj imenovali lady. Ko so Johna vprašali, kaj bi storil, če mu pozabljeni stric v Ameriki ne bi nič zapustil, je dejal, da bi pač toliko časa delal in hranil, da bi si končno lahko kupil kos zemlje in se poročil.

Matematika je težka znanost

Berlin, maja.

Če bi razpisali v šolah anketo, kateri predmet povzroča učencem največ glavobola, bi najbrž vsi odgovorili: matematika. In prav kakor danes so tudi v prejšnjem stoletju menili, da je potreben za pravo znanje matematike poseben talent.

Vendar so imeli v prejšnjem stoletju o matematiki še hujše mnenje kakor zdaj. Deljenje je bila že zelo težka matematična operacija, zato je pruski parlament izdal poseben zakonik o šolah. V njem lahko bereš:

»Razumljivo je, da pouk matematike, čeprav ni pretežak, ni dostopen slehernemu učencu...«

Ali so bili člani parlamenta tistih dni — zakonik je iz leta 1804. — prav vsi slabi matematiki ali so pa imeli

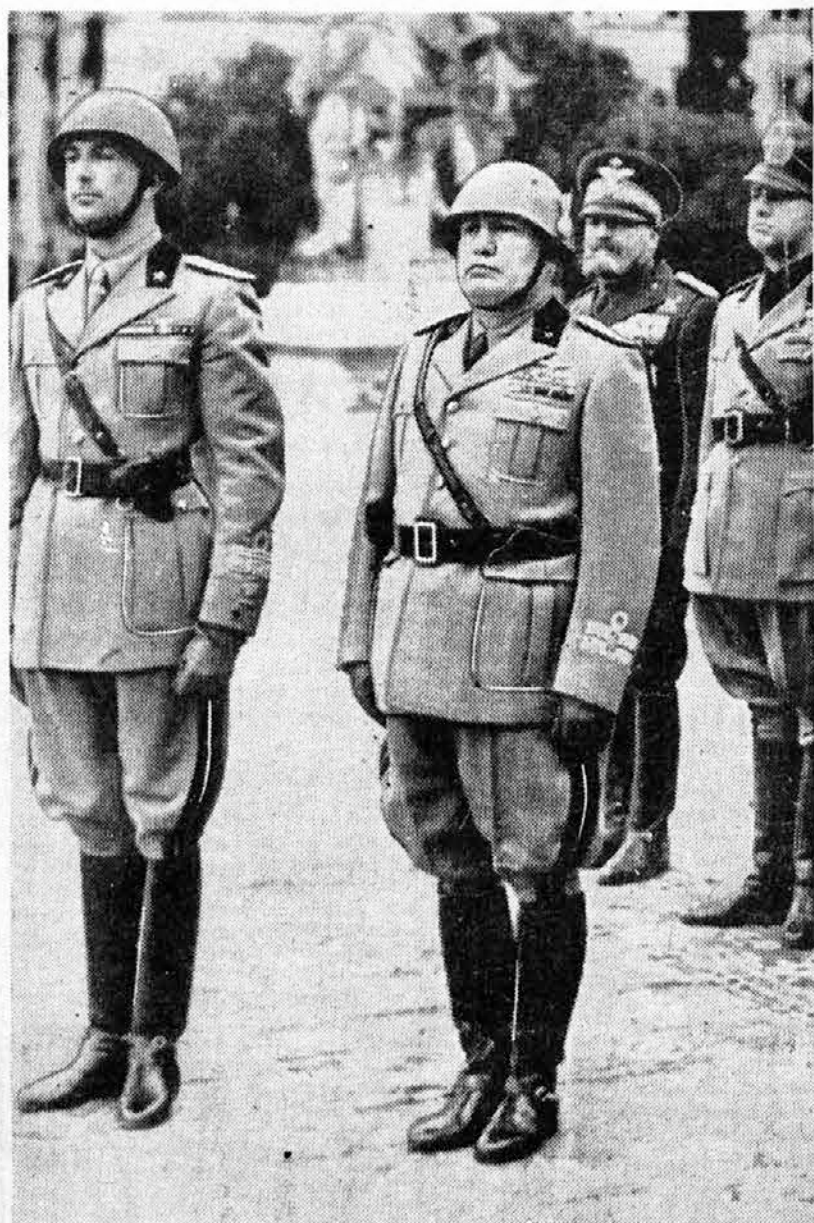
Te dni se je neki znan italijanski motociklist poročil v Milanu. Kakor se za takšnega športnika spodobi, so se vsi njegovi svatje pripeljali k poroki z motornimi kolesi.

takšno usmiljenje do otrok, njihova odredba je upravičila nezadostni red iz matematike, da je kljub takšni oceni učenec lahko prestopil v višji razred. Prepričani smo, da bi bili tudi danes dijaki zelo veseli takšnega »človekoljubnega« zakona...

Razstava iznajdb

Washington, maja.

Za 150letnico dne, ko je ameriški prezident George Washington podpisal prvi ameriški patentni zakon, so v trgovinskem ministrstvu v Washingtonu priredili razstavo iznajdb, na kateri je videti marsikaj zanimivega.

Mussolini in italijanski prestolonaslednik Umberto ob priliki vojaških svečanosti v Rimu. V ozadju vidimo italijanskega zunanega ministra grofa Ciana in ministra za italijansko Afriko generala Teruzzi.

Obiskovalci te razstave s posebno pozornostjo gledajo razstavo britev. Razstava namreč kaže vse britve, kar so jih moški kdaj uporabljali: od tistih iz kamene dobe do najmodernejših električnih aparatov. Razstavili so tudi prva kolesa iz surovega gumija in najmodernejša kolesa, kakršna imajo moderna letala.

Poleg tega obiskovalci te razstave lahko občudujejo veliko zrcalo, v premeru široko 500 cm, namenjeno za observatorij na Mount Palomir v Kaliforniji. Vojna industrija je razstavila 37milimetrsk topove proti tankom, ki oddajo po 20 do 30 strelcev v minuti.

Tudi kuharji so hoteli pokazati svojo iznajdljivost in so razstavili »jeklene rezance«, »brzjavne juhe«, »eksplozivne krompire«, »aluminijaste orehe« in druga jedila s čudnimi imeni. Moštri teh umotvorov so pa pod čudnimi imeni razstavili prav tako čudne jedi.

Pri nogometu je pozabil na poroko

Riga, maja.

Da bi ženin pri nogometu pozabil na svojo poroko, se je najbrže pač prvič zgodilo na Letonskem — kakor poročajo iz Rige.

Ob določeni uri so nevesta in svatje zbrani čakali v cerkvi. Samo ženina ni bilo in vsi so nestrpnost gledali proti vhodu, kdaj bo prišel. Organist je med tem časom igral različne skladbe, da bi pozornost ljudi, ki so hoteli prisostvovati poroki, obrnil drugam. To se mu je za nekaj časa posrečilo. Igral je Bachove in Händlove skladbe

V velikih cvetličnih nasadih na Nizozemskem so zdaj hiacinte v polnem cvetju. Na sliki vidimo hero teh ljubkih cvetlic v Hillegomu, majhnem mestecu v bližini Haaga.

tekmi. Naposled se je kljub njegovi pozabljenosti vse srečno končalo.

»Po najkrajši poti«

Bazel, maja.

Neki ženevski list poroča, da je v neki švicarski občini policija prišla topolo ponarejevalcev denarja. (Ime občine je cenzura črtala.) Pri tem se je policiji tudi posrečilo dobiti v roke 26 ponarejenih kovancev po 5 frankov.

Vodja policije tiste občine je takol telefoniral državnemu tožilecu. Ta mu je odgovoril, naj mu »po najkrajši poti« pošlje ponarejene kovance.

In drugo jutro je državni tožilec dobil nakazilo za 130 frankov!

Trideset kitov na dan

Največja ladja za lov na kite je »Terje Biken«, ki ima več kot 20.000 ton. Njeni harpunerji v eni sami sezoni zaslužijo po 250.000 dinarjev.

Devet ribiškij ladij te matične ladje ima po 3000 ton; te lovijo v razdalji 50 milj od svoje matične ladje. Ladja nalovi v Južnem Ledenem morju od 30 do 40 kitov na leto, težkih od 70 do 150 ton.

Illustrated Weekly of India, Bombay.

Pogled na Anvers z reko Escaut (Schelde). V ozadju zvornik katedrale.

»Grof Spee« bo izdal svoje skrivnosti

Newyork, maja.
Britanski strokovnjaki zdaj zbirajo kovinske dele »Grofa Speeja«.
Ostanke žepne oklopnice, potopljene v začetku vojne, so britanske oblasti prodale trgovcu Juliju Helgureju iz Montevidea za tisoč funtov šterlingov. Vendar pa nekateri trdijo, da je Helgurea samo »slamnat moze« in da si je Anglija pridržala pravico iztakniti skrivnosti nemške oklopnice.
Več ton kovine so poslali v Montevideo, da bi jih tam analizirali: znano je namreč, da je bila ta nemška oklopnica posebno lahka, in sicer zaradi nekaterih posebnih nemških zlitin.

Čudna najdba zlata

Budimpešta, maja.
V madžarski občini Djendašu so vsi prebivalci zaradi ene same race do- bili pravo »zlato mrzlico«. Vsa zgodba se je primerila takole: Neka gospodi- nja v tej občini je na trgu kupila raco. Ko jo je pa zaklala in očistila, je na veliko začudenje v njenem te- lesu našla precej velik kos zlata.
Ko so pa drugi dan prebivalci občine za to izvedeli, se jih je polastila pra- va »zlata mrzlica«. Vsi so bili prepri- čani, da je nekje v bližini veliko zlata. Ker so se pa vse race iz okolice pasle na približno istem mestu, so prepri- čani, da imajo vse njihove race v svo- jih želodcih zlato. Zdaj so poklali na tisoče rac, čeprav v njihovih želodcih zaman iščejo zlato.

Bombe so odkrile grobnico mamutov

Stockholm, maja.
Nenavadno se sliši, je pa vendar res, da so v bližini mesta Narvika na Nor- veškem s pomočjo sovražnih bomb od- krili grobnico predpotopnih živali.
V bojnem metzu, ki je pred nekaj dnevi divjal na Norveškem, so se nem- ški bombniki morali spustiti v beg, ker jih je zapazila protiaeroplanska norveška četa. Na begu so iz letal po- metali nekaj težkih bomb, da bi leta- la postala lažja in bi lahko hitreje priletela iz ogroženega mesta.
Te bombe so padle skoraj vse na isto mesto in izkopale velikansko ja- mo. Ko so čez nekaj časa prišli na to mesto častniki, so takoj opazili, da jama ni prazna. Spustili so se v glo- bino in našli na dnu veliko dobro ohranjenih kosti mamutov in drugih predpotopnih živali, ki so tu nekdanj prebivale. To je torej ena izmed red- kih koristi, ki jih napravijo bombe v sedanji vojni. Raziskovalci severnega ozemlja so s tem odkritjem gotovo veliko pridobili.

Bela kraljica divjega plemena

Newyork, maja.
Ameriški raziskovalec Paul Willing- ton se je pred kratkim vrnil iz dolge odprave po avstralskem severozahodu. Zdaj poroča o čudni najdbi, ki jo je odkril na svojem popotovanju v osrčju divjine.
Pri nekem domačinskem plemenu je namreč našel na neko svetloaso bel- ko, ki jo imajo domačini za svojo kra- ljico in jo silno časte ter se ji slepo pokorijo. Raziskovalec je govoril z njo in jo vprašal, kaj jo je prineslo v to divjino.
Izvedel je, da je »bela kraljica« An- gležinja. Pred dvajsetimi leti se je peljala v Avstralijo. Njena ladja se je pa razbila; Angležinja se je komaj

rešila na kopno. Prišla je med doma- čine, ki so jo sprejeli v svojo sredo in jo proglasili za svojo kraljico. Od ta- krat jih ni več zapustila. Prilagodila se je njihovim običajem in navadam, živi, je in se oblači kakor njeni pod- ložniki, zato pa uživa njihovo spo- štovanje. Pozabila je skoraj že svojo materinstvo. Odločila se je, da do- mačinov nikoli ne zapusti.

200 milijonov dinarjev vredne znanke

London, maja.
Londonški list »Times« javlja, da so te dni v Londonu odprli razstavo poš- tnih znamk. Prve znanke so na Angle- škem uvedli meseca maja leta 1840.. torej je zdaj ravno stoletnica poštnih znamk.
Razstava je v londonskem muzeju in vsebuje najdražje in najlepše zbir- ke znamk. Posebno ljudje občudujejo zbirko znamk iz Buckinghamskega dvorca in znamke, ki jih hrani pošto ministristvo. Posebno zanimivi so na tej razstavi tudi izrezi iz dnevnega časopisa okrog leta 1840., ki je ostro nastopalo proti poštnim znamkam, ki so jih prav takrat uvedli.
Ker imajo v teh zbirkah posebno nekatere znanke velikansko vrednost, bodo dan in noč posebni stražarji ču- vali razstavo pred spretnimi tatovi. Po- mnemu strokovnjaku je vsa razstava teh starih znamk vredna kar 200 mi- lijonov dinarjev.

12 leten fant junak bitke pri Narviku

Stockholm, maja.
Šel zdaj smo izvedeli za posidnosti velike bitke pri Narviku. Ko so se iz- krcavali angleški in francoski vojak pri Narviku, je igral važno vlogo šele 12leten Norvežan, sin nekega ribiča, Mark Namden. Ta fantiček je poka- zal nekemu angleškemu oddelku, ki se je bil izkrcal precej daleč od Narvika, kje so položaji nemških vojakov.
Angleški oddelki se niso izkrcali v samem Narviku, pač pa na bližnjih otokih in rtih, odkoder so poskušali zavzeti nemške položaje. Majhni Mark je peljal četo preko grebenov in čer in jo pripeljal do Narvika. Ta četa se je spojila z neko norveško četo in pri- čela streljati s strojnico na sovražnika. Ta nenadni napad je sovražnika tako zbegal, da se je umaknil. Tako je Mark pripomogel, da so lahko zavezniške čete korakale v Narvik. Zanimivo je pa prav to, da je bil Mark vse čas borbe skupaj z angleškimi vojakmi.

Električni prsti

Newyork, maja.
Pred kratkim je neki ameriški pro- fesor izumil zanimivo iznajdbo. Po- sebno se je budo razveselili slepci, saj je njim namenjena. S to pripravo jim je hotel profesor omogočiti branje časopisov.
Priprava so neke vrste »električni prsti«. Nataktni jih je treba na kon- ce prstov in z njimi tipati časopisne črke. Priprava črke dvajsetkrat pove- čuje, zato slepci z lahkoto zaznajo po- samezne črke. S to pripravo bodo slep- ci odslej lahko brali dnevnike.

Proslava stoletnice Čajkovskega

Moskva, maja.
Da bi proslavila stoletnico rojstva velikega ruskega komponista, je ruska vlada sklenila, da postavi Čajkovske- mu v Moskvi spomenik. Prav tako je tudi sklenila, da se na državne stro-

ške izdajo vsa njegova glasbena in književna dela. Ena od največjih mo- skovskih ulic bo dobila ime po velikem in slavnem komponistu.
V rojstni hiši Čajkovskega v Votkin- sku so svečano odprli muzej, posvečen komponistu. V muzeju je shranjenih nad tisoč predmetov, ki se nanašajo na velikega ruskega moža, glasbenika in književnika.

Danski ribiči »love« premog

Kjöbenhavn, maja.
Neki ribič iz danskega pristanišča Odenseja je prišel z mrežami »loviti« iz morja premog. Kmalu je nabral to- liko premoga, da je dobil zanj dve sto danskih kron. Tudi drugi ribiči so ga pričeli posnemati in po prista- nišču »loviti« premog, ki se je že na stotine let nabiral na morskem dnu.
Znano je, da mornarji, kadar nala- gajo premog, ne pazijo preveč in mno- go premoga pade v morje. Tako se ga je nabralo že precej in ribiči z njim vsaj nekaj zaslužijo. Po zgledu ribičev iz pristanišča Odenseja so tudi ribiči iz drugih pristanišč pričeli nabirati iz morja premog. Namesto rib torej love danski ribiči zdaj premog.

Če verjamete ali ne

Sedemdesetletni stavec Milan Radenković iz vasi Ilna pod Rytanjem je prava srbska kore- nina. Še zdaj, v svoji visoki sta- rosti opravlja vsa težakla dela. Prav nič se ne boji lotiti najtež- jih kmečkih del, narobe, še prav pogumno se jih loti. Kadar pa utegne, se še rad z mladino kosa, kdo bo poprej po vrvi, obešeni na visoko vejo drevesa, splezal na vrh. In pomislite, prej spleza na vrh kakor njegov 18letni vnuk. Pripomniti moramo, da staremu korenjaku življenje ni bilo z ro- žicami poslano; udeležil se je vsch srbskih bojev za svobodo. Da bi bilo še več takšnih!

Znano je, da naši južni bratje zelo slovesno praznujejo Jurijevo. Posebno pa v Ciganski mali pri Kosovki Mitrovici. Tam je obi- čaj, da mora sleherni gospodar za Jurijevo zaklati jagnje. Ta dogodek spremljajo s pesmijo in godbo. Tudi Asan Asanović iz Ciganske male je premišljeval, kako bi prišel do jagnjete. De- narja ni imel in ga v tako krat- kem času tudi zaslužiti ne bi mo- gel. Pa ga je bistra glava izmislila, da bo prodal svojo prvo ženo — na srečo je imel namreč dve. Po- vedal je svojo namero prijate- ljem in kmalu je imel dosti kup- cer. Prodajal je svojo ženo za tri sto dinarjev. S tem denarjem je kupil jagnje in se žgano pijačo ter dostojno proslavil »Djurjeden- dan«. S kupčijo so bili vsi zado- voljni: Asan, ker se je lahko na Jurijevo gostil, njegova prodana žena, ker je dobila mlajšega mo- ža, in Asanova druga žena, ki ima zdaj moža sama zase.

V državnem zdravilišču v Iri- gu v Sremu je že deset let za pismo- nošo in slugo Stanko Juri- šič. Lahko bi rekli, da je pravi umetnik, saj ne zna ne pisati in ne brati in vendar se v vseh de- setih letih še nikoli ni zmotil in je zmerom v redu dostavljal pošto.

Najslavnejši ciganski primas umrl

Budimpešta, maja.
Te dni je v Budimpešti umrl naj- slavnejši in najbolj priljubljeni mad- žarski primas Imre Magyary.
Vsak teden dvakrat je madžarski ra- dio prenašal iz hotela Hungarie nje- gove koncerte, ki so jih zaradi krasnih melodij poslušali radski poslušalci po vsem svetu.
Imre Magyary je bil potomec stare ciganske rodbine; že njegov oče je bil zelo priljubljen pri prejšnjem madžar- skem ministrskem predsedniku Kolo- manu Tiszu, pa tudi pred cesarjem Francem Jožefom I. je večkrat igral. Svojega sina Imreja je dal študirati glasbeno akademijo. Tako je Imre Magyary združil v sebi staro cigansko umetnost z moderno glasbeno kulturo. Večkrat se je pohvalil, da ni igral sa- mo pred cesarjem Karlom IV., ampak tudi pred angleškim kraljem in nizo- zemsko kraljico.
V 46. letu svoje starosti je pa slavnj primas zbolel na ledvicah in na višku svoje slave umrl.

Tudi živali občutijo vojno

Pariz, maja.
Vojna ne škoduje samo ljudem in rastlinam, temveč tudi živalim. V polj- skem pragozdu v vojvodstvu Polesju je živel posebno veliko zobrov, pa so v svetovni vojni (1914—1918) skoraj vsi izginili zaradi pomanjkanja hrane in izsekavanja gozdov.
Zato se zdaj Norvežani in Svedi še posebno boje za svoje redke živali, ki so povsod drugod v Evropi že izumrle. Najbolj dragoceni izmed teh živali so brez dvoma losi. Podobni so jelenom, žive pa samo še v Sibiriji, vzhodni Pruski, Rusiji in v skandinavskih drž- avah. V nekaterih predelih Norveške so sicer te živali zaščitene, vendar jih v drugih pokrajinah letno postrele približno 1000. Med drugimi so zdaj v severnih državah posebno poskrbeli za zaščito redkih severnih ptic. Skandi- navski polotok je namreč posebno go- sto naseljen z raznimi roparskimi in morskimi pticami.

Vse svoje premoženje je zapustil golobom

Budimpešta, maja.
Pred nekaj meseci je v Györu na Madžarskem umrl Pál István, bogataš, ki so ga ljudje zaradi njegove nena- vadne ljubezni do golobov imenovali »očeta golobov«. Vsak dan je priletelo v njegovo hišo nešteto golobov. Njihov dobrotnik jim je dal hrane, potem so pa spet odleteli v svobodo.
Pred svojo smrtjo je Pál István na- pisal oporoko in je vse svoje premo- ženje, okrog milijon dinarjev, zapustil občini, ki bo s tem denarjem lahko re- dila občinske golobe.
Takojo po bogataševi smrti se je pa oglašil pravi dedič, ki živi v Nemčiji. Ker se je pritožil zaradi oporoke, je vsa stvar prišla pred sodišče. Na veli- ko začudenje ljudi je pa sodišče sodbo razsodilo v prid golobom. Tako se je moral pravi dedič vrniti domov, golo- bi bodo pa uživali zapuščino svojega bogatega prijatelja.

Po 52 letih sta se spoznali dve dvojčici

Lim, maja.
Dve ženski, ki nista vedeli, da sta sestri dvojčici, sta se spoznali po 52 letih na policijskem komisariatu. Ne- davno je prejelo predstojništvo mesta

Zoper prehlad in glavobol
vzemite 1-2
ASPIRIN
tablete
Ni drugega zdravila po imenu »Aspirin«, temveč edino- la »Bayer«-jev Aspirin.
Ogl. reg. pod št. 3792 od 22. XII. 1939.

Vercellija dve skoraj popolnoma enaki prošnji za legitimacijo. Slike, podatki o rojstvu, dekliška priimka, vse si je bilo na las podobno. Samo sedanja priimka in naslova so različni. Vsi ti podatki so zelo zanimivi policijskega uradnika; zato je poklical obe ženski, Marijo Cancellovo, poročeno Squaro- vo, in Virginijo Cancellovo, poročeno Fillovo naj se zglasita v predstojni- štvu.
Na ta način sta se obe dvojčici spo- znali. Rojeni sta bili leta 1888. Pre- iskava, ki so jo izvedle oblasti, je po- jasnila ta nekoliko čudni položaj. Obe dvojčici nista poznali svojih staršev. Ko sta bili še majhni, sta ju prevzeli dve kmetjski družini in ju vzgajali. Ne da bi se poznali, sta obe odrasli v različnih družinah in nista vedeli, da imata sploh svojo družino.

Zakaj pingvini jedo kamenje

Newyork, maja.
Ameriški učenjak Karwor je dolgo študiral pingvine in njihovo zanimivo življenje in prišel do prav zanimivih zaključkov. Dognal je, da pingvini včasih poleg druge hrane jedo tudi kamenje.
Takojo se je pozanimal za tako slab okus pingvinov in je kmalu dognal, da je takšna hrana tem živalim ne- ogibno potrebna. Kadar namreč pin- gvini izmenjavajo svoje perje, posta- nejo tako lahki, da se nikakor ne mo- rejo potopiti pod vodo. Ker tako ne bi mogli loviti rib, ki so njihova na- navadnejša hrana, bi morali od la- kote umreti. Pomagajo si zato s ka- menjem, ki ga pojedajo, da si s tem obteže želodec. Ker pa doba, ko me- njajo svoje perje, precej dolgo traja, v tem času pingvini pojedajo kar lepo količino kamenja.
Zanesljivo vas bo zanimalo, kakšno kamenje gre pingvinom najbolj v slast. To je spet odvisno od morja sa- mega. Kadar je morje mirno, jedo pingvini drobno in lahko kamenje; ka- dar je pa razburkano, pa jedo debelo in težko kamenje. Takojo ko jim pa do- volj doraste perje, se pa spet hranijo samo z ribami, ki jim gredo gotovo vse bolj v slast kakor morsko kame- nje.

Novela »Družinskega tednika«

KONCERT
NAPISAL J. KASSAI

Juan Montesa je sedel v umetniški sobi in strmел v sinjo luč električne žarnice; posvetila se je, da bi nazna- nila prvo zvonjenje. Juan Montesa, najslavnejši violinski virtuos zadnjih let, mož, ki je veljal za neprekoslji- vega v umetnosti glasovanja, mož z mi- lijonskimi honorarji. Bil je tako utru- jen. Preveč utrujen, da bi šel gor, v hrumečo, bučečo, razprodano dvo- rano. Kakor brez uma je že nekaj let drvel z ekspresnimi vlaki, parniki, avtomobili in letali okrog zemeljske oble. Zmerom se je veljalo držati do- ločenih terminov in sklepati nove go- godbe. Ali je že bil kdaj v tem me- stu? Tega ni vedel. Koncertne dvo- rane so povsod na svetu enake, v Newyorku kakor v Sydneyu, v Moskvi kakor v Rio de Janeiru, prometna sredstva se pa tudi niso preveč raz- likovala v različnih deželah.
Zelena luč se je zasvetila: drugo znamenje. Juan Montesa je popil po- žirek vina, ki je stalo pred njim v kozarec. Težko, sladko vino iz domo- vine. Toda tudi to vino je bilo tukaj plehko. Zdaj je v njegovi domovini cvetelo in dišalo! Tu je bila pa trda zima. Oh, cvetoči pomarančevci v nje- govi domovini! Kako bi bilo, mu je na lepem šnilo v glavo, če bi zdaj

kratko in malo pobegnil od tod. Vzel bi klobuk in plašč in kratko in malo odšel; kako bi bilo, če bi se odpeljal v svojo domovino namesto čez ocean? Odpovedal bi koncerte, razveljavil po- godbe, turnejo po Ameriki opustil ali pa odločil za nedoločen čas...
Rdeča luč se je zasvetila: tretje zna- menje, koncert naj bi se začel. Juan Montesa je svoje roke zakopal v svojo črno kodrasto glavo. Nekdo je prišel in ga prosil, naj gre v dvorano. Juan Montesa ga ni slišal. Tekel je mimo belo cvetočih grmičev, ki so se v ve- tru dvigali in pripogibali. Zaspal je bil.
Ko je Juan Montesa z mirnimi, ne prepčasnimi in ne prehitrimi koraki stopil na oder, mu je truden pogled ušel v dvorano. Visoki stebri, široke galerije, leskečoji se lestenci, unifor- me, fraki, gola ramena, našminkani obrazi, bleščeči se nakit, kakor po- vsod. Kakor zmerom in povsod. Na- smehnil se je, rahlo, trudno, resigni- rano in se elegantno priklonil. In že je zahrumelo ploskanje. Prav tako so si ga predstavljali, tako vitkega, le- pega, velikih oči, nekoliko melanco- ličnega, vse zaničujočega in vendar tako elegantnega. Ploskanje je pone-

halo in spet zagrmelo, postajalo je šibkejšo in se nadaljevalo. Juan Mon- tesa je bil zmagovalec še preden je enkrat samkrat pognil z lokom po svojih gosli. Nikoli ni razočaral lju- di, tega se je dobro zavedal.
Gosli si je vtaknil pod brado in za- čel igrati. Igral je dobro, zelo dobro, mojstrsko, tehnično dovršeno — toda prazno, brez srca in duše. Ljudje so bili razočarani in se spogledovali, ka- kor da bi hoteli reči: to je torej sve- tovrno čudo... in zategnili kofčičke ust- nice. Prve tri skladbe so bile pri koncu. Bučno ploskanje. Juan Montesa je s komaj vidnim poklonom zapustil dvo- rano. Ko je šel skozi hodnik v umet- niško sobo, je opazil, da so bile stop- nice, držeče k izhodu, popolnoma pra- zne.
Če bi zdaj zbežal? Zdaj, ko notri sedi in čaka smetana družbe, ki si je odkupila pravico, da en večer buji- vanj. Prišli so vendar zaradi senza- cije, zato naj jo dobe, in sicer večjo, kakor so jo pričakovali! Stopil je v umetniško sobo, si vrgel plašč čez ra- mena, si dal širokokrajni klobuk na glavo, pokukal skozi vrata in smuknil po stopnicah, obloženih s preprogami. Svoje gosli je tiščal pod pazduho.
Ko je stopil na prosto, sta mu uda- rila vlažen sneg in dež v obraz. Mra- zilo ga je. Kam zdaj, v tujem mestu, ko ni znal tujega jezika? Izhod kon- certnega poslopja je bil v majhno, temno ulico. Juan Montesa se je tre- petajoč zvil v svoj plašč. Počasi je

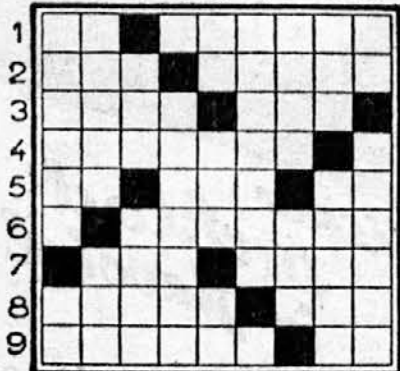
stopal okrog poslopja, proti pročelju. Vhod je žarel v svetli razsvetljavi. Na velikanskih lepahki je blestelo nje- govo ime. In pod njim zelen trak: Raz- prodano.
Zapoznel avto se je ustavil pred vhodom. Eleganten par je stopil iz njega in izginil skozi ena izmed ve- likih steklenih vrat v razkošno raz- svetljeno notranjost. Skoraj nobenega človeka ni bilo na ulici. Kam naj od- ide? V hotel, na postajo? Medtem ko je zmeden in neodločno stal na cesti, je opazil čuden spreved ljudi, ki so se hitro bližali vходу poslopja. Peščica ljudi v staromodnih oblekah se je bli- žala. Nekateri izmed njih so nesigur- no stopali, nekateri so imeli palice v rokah.
Slepci! se je spomnil Juan Mon- tesa. Ravnatelj mestnega zavoda za slepe je prišel včeraj k njemu v ho- tel in njega, svetovnoznane umetni- ka, prosil za nekaj vstopnic za slepe. Ker je bila pa že vsa hiša razen prve vrste razprodana, je Juan Montesa to vrsto kratko in malo rezerviral za slepe. Zdaj so prišli, nekoliko zakas- neli zaradi hudega zimskega vetra. Šli so v štirih vrstah, dvajset ljudi. Z njimi sta bila dva vodnika, ki sta odprla steklena vrata. Slepci so hiteli po stopnicah; eden izmed njih se je spotalnil; silili so skozi vrata, kakor čreda živali, ki se ji mudi h krmi. Glasno so govorili in so naposled po dolgem prerivanju vendar prišli v poslopje.
Juan Montesa je strmел za njimi. Ne, ti niso prišli, da bi ga gledali

ali da bi jih drugi gledali! Prišli so, da bi slišali njegovo igranje, in zdaj bodo čakali... Nekaj kakor sram ga je ob- šlo. Pogledal je svoje gosli, na katerih so se lajale velike snežinke. Poltelj se je obrnil in se počasi vrnil.
Med gromkim ploskanjem je stopil na oder. Slepci so pravkar sedli. Se- deli so tam v svojih staromodnih oble- kah, zadovoljni in srečni, napenjali ušesa in prisluškovali... Juan Mon- tesa je dolgo časa gledal od obraza do obraza. Njegova postava se je vzravnala, gosli si je vtaknil pod brado in je s ponosnim gibom zavihtel lok.
In igral je. Igral je kakor še nikoli, skladbo, ki je bila izven programa in ki je že več let ni bilo na nje- govih sporedih. Bila je španska sklad- ba; naučil jo ga je bil pred mnogimi leti neki slepec v Cordobi. To ni bila samo virtuoznost in tehnično dovršeno delo, to je bila umetnikova srčna kri, ki je v tonih lila z njegovih gosli. Juan Montesa je okno svoje duše na stečaj odprl, tako da bi mogle oči slepcev pogledati globoko, globoko v njegovo notranjost.
Dvorana je s pridržanim dihom prisluškovala. Svetlo so se lesketali ko- rintski stebri iz zelenega marmorja, lestenci so razlivali srebrno luč v dvo- rano. Spodaj pa, na odru, je stal umet- nik, daleč stran od zemlje, od sveta, vriskal je, jokal, pel, prosil...
Drugo jutro je glavni dnevnik prine- sel oceno: »In Juan Montesa — kar težko je verjeti — je še večji od svoje slave.«

UGANKE?

KRIZANKA

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pomen besed

Vodoravno: 1. nikalnica; mesto na Turškem. 2. ptica severnih morij; prehlad. 3. sopot; ima kratke noge. 4. gorovje v Jugoslaviji. 5. kemijski znak za erbij; zvok (tujka); afganistanska utežna mera. 6. ptica. 7. strelok; up. 8. azijsko višavje; ne hvali ga pred nočjo. 9. moško ime; kemijski znak za radij.

Navpično: 1. svetovanje; kratka za pripis. 2. nemški pritok Dunava; nepošten človek. 3. klica; ameriška divja mačka. 4. domača žival. 5. pisemska kratka; bolečina; kratka za znano društvo. 6. ruski politik, tudi mesto na Volgi. 7. kamen; posoda. 8. koroška dolina; veznik. 9. latinski predlog; tropski sad.

OPEKE

VOL

ESA IZL

OLK MIO KUV

Opeke uredi tako, da dobiš znan pregovor.

STOPNICE

1. d
2. d d
3. d d d
4. e e e e
5. l l l l l
6. o o o o t t

Pomen besed: 1. rimsko število 500, kratka za votlo mero. 3. agregatno stanje vode. 4. ne ponižuje človeka. 5. mizarska potreščina. 6. mesto na španskem.

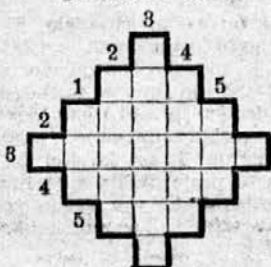
POSETNICA

Miran Radič

Sveče

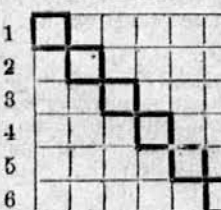
Kaj je ta oseba?

ČAROBNI LIK

Pomen besed, navpično in vodoravno: 1. žužkojed, 2. četrt (tujka), 3. mesto v Bosni, 4. odica, 5. prislov.

KVADRAT

Črke: a a a a a a c c c d e g h i i i i k k l m m n n n o o p r r r s s s — vstavi v kvadrat tako, da dobiš besede, katerih pomen je: 1. jagoda, 2. poet, 3. del hiše, 4. hrib pri Ljubljani, 5. reka na Bolgarskem, 6. mesto v naši neodrešeni domovini. Diagonalno čitaš ime sladke pijače.

Rešitve ugank iz prejšnje številke

REŠITVE KRIZANK:

Vodoravno: po vrsti: 1. ss, puška, 2. ter, kabel, 3. enak ras, 4. natak, 5. at lab ko, 6. r siromak, 7. cif, šilo, 8. pegaz, kir, 9. vrtar, na.

Rešitev poslovice: odvetnik.
Rešitev številnika: a = Ionec, b = Ilija, c = te, d = Inen, e = Jarec, f = Atila; Lilijska — carica.

Rešitev čarobnega lika: 1. bom, 2. belec, 3. Dolence, 4. menih, 5. celh.

Rešitev enačbe: a = slaven, b = vcn, c = Nikomedija, d = komedija, e = Nanos, f = nos, g = slavnica.

Rešitev čarobnega kvadrata: 1. logar, 2. obara, 3. galch, 4. arena, 5. Rabat.

Ali znate vzgajati otroke?

Katera mati, tetka, babica ali vzgojiteljica ni trdno prepričana, da zna kar najbolj moderno in pravilno vzgajati otroke? Splošne smernice pravilne vzgoje niso posebno težke in marsikatera mlada mati ali vzgojiteljica se instinktivno ravna po njih. Vendar je pa mnogo malenkostnih problemov, ki so, čeprav na videz neznatni, vendar zelo pomembni za splošni duševni razvoj otroka.

Naj vam naštejemo nekaj takšnih primerov:

»Jaj juho! Nikar ne puščaj krompirja na krožniku! Spet nisi pojedel kruha! Vsak dan mora mali Tinček poslušati pri obedu takšne in podobne pridige. Ali je to pravilno?

Ne. Otrok, ki nima teka, tudi po prigrizanju ne bo jedel. Morda je utrujen in bi šel rad v posteljo. To mu bo najbrže bolj koristilo. Predvsem moramo ugotoviti, zakaj otrok ne je; zlo moramo ozdraviti pri korenini, vrniti otroku zdravje in tek, šele tako mu bomo res pomagali.

Lenka ima šest let, njen bratec Aleš štiri. In ko se je zadnjič Aleš v kopalnici kopal, je Lenka prišla k njemu, hoteč mu nekaj povedati. Tedaj je pristopila mama in rekla: »Deklica, kakor si ti, ne sme videti gola fantička!«

Lenka tega dobro ne razume in večkrat premišlja o teh materinih besedah. Bolje bi bilo, da mati ne bi v njeni drobni duši budila tako zapletenih problemov!

»Marija, Vinko, Anica, vzemite klobučke, gremo na pešino h kopanju!« pravi tetka Mica svojim malim nečakom in nečakinjam.

»Doma nikoli ne nosimo klobukov, mama nam dovoli, da gremo razoglati,« se upira najstarejša, Anica.

»Toda tukaj odločam jaz,« pravi tetka, »pri meni morate nositi klobučke!«

Prav ali narobe? Prav. V vročem obmorskem kraju, kjer sonce silno pripeka, je bolje, če imajo otroci na glavi kakšno pokrivalo. In ker je tetka rekla: »Tukaj odločam jaz,« namesto »Mama nič ne ve,« s tem tudi ni kršila materine avtoritete.

Tonček in Minka sta se vrnila s sprehoda domov. Sestrica je pustila svoje copatke v sobi v prvem nadstropju. Tonček bi ji rad storil uslugo in se v teče ponje. Vrne se, toda prične napačne copatke.

»Kakšen bedak si!« zakliče razdražena mati. »Ali ne znaš paziti? Iz tebe nikoli ne bo nič poštenega!« Ali je tako hudo, če otrok štrih let v hitrici ne loči dveh podobnih si predmetov? Ali ni kruto raniti v mladi duši veselje, ki ga otrok občuti, hoteč pokazati, da je tudi on koristen?

Mala Nadica ima lepe svilene kodre. Komaj štiri leta ima, pa njena mati že zelo pazi na njeno pričesko. Nadica si pa ne mara krtačiti las. (Pri štirih letih je to opravičljivo!) In ker je materi toliko do tega, da ima njena hčerka lepo pričesko, ji vsak dan sama, sicer nekoliko nejevoljna, krepko izščetka lase. Če se dekletce upira, ji zapreči: »Bodi mirna, sicer te bom jutri še močnejše!« Pravilno? Nikakor. Otrok naj se sam priuči negi las, nikakor ga pa ne smemo z grobo besedo siliti, sicer se bo pričel bati še vode, mila in glavnik!

Striček vpraša malega Petčka: »Koga imaš rajši, očeta ali mamico?« »Oba enako,« odgovori otrok. Menda instinktivno otroci pogosto vse boljše kakor odrasli vedo, kaj je taktno in kaj ne.

Vsak večer, ko si Milanček umije zobe in leže v posteljo, se babica pritihtopi k njegovi postelji in mu porine v usta čokoladen bonbonček. Milanček se je že zelo navadil te slaščice. »Ne smeš povedati mami,« pravi babica in pokriza svojega ljubljencega. Milanček kmalu nato zaspi. Prav ali narobe? Kljub ljubezni in dobremu delu narobe! Otrok zvečer v postelji ne sme jesti čokolade, ker si je že umil zobe; s tem si zelo zelo kvari zobe pa tudi prebavo. Razen tega imata babica in Milanček pred materjo skrivnost, ki podpira v otroku nagnjenost k lažnivosti.

Mala Tinka je nervozen, siten otrok, kajti v najnežnejših letih je

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
LJUBLJANA, Františkanska ulica
nasproti Uniona

Vezenje perila predtisk ženskih
ročnih del

bila hudo bolna. Zdaj ima vzgojiteljico. Tinka se silno boji teme. Kakor hitro zvečer ugasijo v njeni sobi luč, prične kričati. Vzgojiteljica jo hoče odvaditi te »razvade« z zaušnicami.

Narobe, zelo narobe! Bolje je, da pustimo goreti luč — sicer s tem porabimo več toka, toda pridobimo si zaupanje otroka — dokler otrok ne zaspi. Vrata v sosednjo sobo pustimo priprta, da ima otrok občutek varnosti, sami pa gremo iz sobe, da ne motimo otroka in se ne zapletemo z njim v pogovor.

Kakor vidite, je vse polno takšnih majhnih, toda važnih problemov. Samo od vašega dobrega čuta je odvisno, ali jih znate pravilno rešiti.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Goveja juha z rezanci, špinata, krompirjev pire. Zvečer: Govedina od popoldne v solati, kava.

Petek: Prežganka z jajcem, krompirjevi zrezki, solata. Zvečer: Mlečen riž.

Sobota: Golaž, polenta. Zvečer: Močnik.

Nedelja: Zelenjavna juha, naravni zrezki, špageti, solata. Zvečer: Kruhove rezine, čaj.

Ponedeljek: Goveja juha z jajčno kašo, kolerabice s krompirjem, govedina. Zvečer: Čespljeva kaša.

Torek: Krompirjeva juha, sirovi štrukli. Zvečer: Dušen riž, solata. Sreda: Fižolova juha, polpeti, krompirjeva solata. Zvečer: Fižolova solata, čaj.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Savojska čebulna juha, goveji zrezki, tirolski cmoki, solata. Zvečer: Sirove omelete.

Petek: Fižolova juha, palačinke, kompot. Zvečer: Fižolova solata s trdo kuhanimi jajci, čaj.

Sobota: Kruhova juha, telečji zrezki s čebulo, krompirjev pire, solata, ocvrti ptički. Zvečer: Kruhki s sardinskimi maslom, redkvice, kava.

Nedelja: Zelenjavna juha, svinjski zarezniček, pražen riž, mešana solata, lešnikova torta. Zvečer: Cvetačni puding, solata.

Ponedeljek: Goveja juha, kolerabice, govedina, piškotni zvitek. Zvečer: Pečenjak z vinsko krema.

Torek: Cvetačna juha, sirovi štrukli, kompot. Zvečer: Mlečen močnik.

Sreda: Golaževa juha, polpeti, pražen krompir, solata. Zvečer: Ocvrta jetra, por na način špagljev.

Pojasnila:

1. Sirove omelete: Za osebo vzemi po eno jajce, žlico nastrganega sira, kavno žličko smetane; dodaj krušne drobtine, nekoliko soli, popra in ssekijane peteršilja. Vse skupaj stepi. V ponvi segrej masti in vlij nanjo nekoliko testa. Vsakokrat, ko se hoče omeleta prijeti dna, jo moraš z lopatico dvigniti. Naposled, ko se omelete pečene, jih potreseš z nastrganim sirom in zarumenelimi krušnimi drobtinami.

Hollywoodska novost za vrt je komplet, ki ga vidite na naši sliki. Filmske zvezde se tudi za svoj vrt kar najbolj fantastično oblačijo. Naš komplet je sestavljen iz impregnirane jantarjeve svilne in bele jopice, okrašene s tremi velikimi jantarjevimi gumbi.

Ljubka popoldanska obleka, posebno primerna za ljubiteljice vazenja. Narčena je v obliki plašča in spredaj drobno nagubana. Belo okrasje se lepo odraža od mornarsko modre podlage.

2. Sardinsko maslo: Eno ali dve majhni škatlici sardin odpri in jih skrbno očisti koščice in kože, stlači z vilicami in zmešaj z isto količino svežega presnega masla. Dodaj tudi nekoliko popra in soli in zmešaj v gladko maso. Sardinsko maslo mora biti prav tako gosto, kakor je presno maslo samo. Na mrzlem prostoru ostane sveže tudi več dni. Posebno se priležejo kruhki s sardinskimi maslom za mrzlo večerjo.

3. Cvetačni puding: Cvetače skuhaš in jo pretlači skozi rešetko. Potlej jo premešaj z omako iz 5 dek presnega masla, treh rumenjakov in enega celjuna.

Vsakodnevna nega zob

mora postati za vsakega

človeka ravno tako samo ob

sebi umevna potreba kakor

redno umivanje rok.

Chlorodont
zobna pasta

loga jajca. Začini. Tri beljake stepi v sneg in dodaj zmesi. Vse skup daj v pudingovo obliko, pomazano z mastjo ali presnim maslom, in jo kuhaš v vroči vodi kakšnih 35 minut. Kuhano zvrni na pladenj in oblij z bešamelovim omako.

4. Vinska krema: V kozo zlij pol litra belega vina, vanj deni lupino dveh limon, nekoliko cimeta in tri žlice sladkorja. Četrto ure kuhaš na slabem ognju. V drugi kozi pa zmešaj 6 rumenjakov in nekoliko moka, potlej pa prilij nasploh kuhano vino. Precedi skozi sito in kuhaš v vroči vodi. Ko je krema gotova, jo postavi na hladno toliko časa, dokler je ne daš na mizo.

5. Por na način špagljev: Por, ki je rasel globoko v zemlji in ima bela, debela in visoka stebelca, očisti in obreži tako, da ostanejo samo beli deli. Če so stebelca precej debela, jih lahko prerežeš na polovico. Skuhaj jih v slani vodi kakor špaglje. Dodaj jim noževno konico jedilne sode. Ko je por skuhan, ga potresi z drobtinami in zabeli s presnim maslom. Ker ostane por navadno čez zimo v zemlji, je posebno spomladati priljubljena prikuha. Podobno lahko pripraviš tudi mlado čebulo.

Švicarski list »Bund« je prinesel članek o modi v Nemčiji v prvi vojni pomladi. Med drugim članek pravi tudi tole:

V nobeni drugi sezoni gospodstvo mode ni tako močno kakor spomladi. Zimske plašči in krzne, zavarovano proti molskem, shranimo v omare. Niti enkrat v teku preteklih let niso v Nemčiji prodali toliko praškov proti molskem kakor zdaj; ljudje si zdaj, ko vladajo nakaznice za obleko, niti ne upajo pomisliti, kaj bi se zgodilo, če bi se zimska obleka čez poletje pokvarila.

Počastiti je treba tudi spomladansko modo. Tu gre pred vsem za klobuke. Med neko revijo v Kaiserhofu so ljudem pokazali nove klobuke iz nemške slame. Konferansje je ob tej priložnosti dejal, da je postala slama fina in prožna in da zdaj v nemški industriji predstavlja material, ki ustreza vsem zahtevam mode; še en uspeh principa avtarkije!

Nova damska obutev je prava senzacija. Velika berlinska hiša, ki je prva spravila na trg novo iznajdbo, te čevlje imenuje »džunke« (Dschunken). To so sandale z lesenimi podplati, poharvanimi sinje, belo in rdeče, z nekaj prekrizanimi jermeni, izmed katerih eden veže peto za gleženj. Prve dni so se ljudje zbirali pred izložbami in ogledovali novost vojnega gospodarstva, ne vedoč, čemu bi se bolj čudili: čevljem ali ceni.

Te sandale namreč niso poceni. Cene se sučejo med 6 in 16 markami, kar je za večino ljudi precej visoka cena.

Moderna pričeska

Marsikatera žena se z lahnim vzdihom obžalovanja spomni na tiste lepe dni, ko smo nosile kratko ostrizene deške pričeske. Kljub temu, da se malone moške pričeske niso prevlečle lepo podale k ženskemu obrazu, vendar še nikoli nismo srečavali toliko slabo počesanih in razmršenih žensk kakor zdaj, v času moderne pričeske.

Nikar se ne čudite. Zdaj morajo ženske nositi razmeroma dolge lase, spretno zavite navznoter ali navite v velike kodre. Te moderne pričeske zahtevajo: 1. naravno ali pri frizerju nakodrane lase, 2. umetno podstržene in 3. suhe lase. Le malo je žensk na svetu, ki bi se mogle pohvaliti z vsemi temi lastnostmi.

Če gremo od frizerja, imamo sicer lepo in dobro urejeno pričesko, toda komaj smo nekaj dni doma, že ne znamo več same sestaviti umetelnih zavojev in kodrov. Vsaka ženska se ne utegne od jutra do večera samo olepšavati in ščetkati in česati lase. Zato ima marsikatera ženska strahovito pričesko; iz navznoter zavitega zavojja štrle dolgi, nezaviti lasje, kodri na čelu se pomaknejo nazaj in z elastiko pri klobuku si razmršimo vse valove, ki nam jih je tako lepo naredil frizer. Najhuje se godi ženskam s sežganimi lasmi, kajti ti ne »drže« pričeske niti en sam dan in še briljantna jim ne more do živga.

Kaj storiti? Tiste srečnice, ki imajo tako spretno roko kakor frizer in pa tudi železno potrpljenje za navijanje las na navijače, naj si omislijo umetelne pričeske. Vse druge naj se pa zadovolje s preprostimi pričeskami brez posebnih zavojev in kodrov. Samo dvoje je mogoče, če hočemo, da bomo imele čedno pričesko: negovati lase, jih ščetkati in česati, navijati ali pa stalno hoditi k frizerju. In če tega ne znamo, bodisi, ker nimamo denarja ali časa: enostavna, gladka pričeska s prečo ob levi ali desni strani in mehki valovi, ki »drže« ves teden, če jih damo oblikovati v soboto pri »svojem« frizerju.

Pozor! Prihodnjič!

Praktično pletenje za današnje dni

Kaj ženski pri moškem ugaja

Da je proti njej zmerom pozoren in takten. Če mu kaj ni všeč, da ji to pove mirno in ne vpričo drugih ljudi, zlasti pa ne vpričo poslova.

Da svoj prosti čas z veseljem prebije v njeni družbi. Da prihaja točno ob določenem času; zakasnitev ustvarja pri ženi mnenje, da njemu ni do njene družbe, in prav lahko se zgodi, da si ona poišče bolj vnetega namestnika!

Da je proti njenim prijateljicam vljuden, toda samo toliko, da je prepričana, da vidi v njih samo prijateljice svoje žene in nič drugega.

Da ve za vse njene želje in jim tudi po možnosti ustreza.

Da je v družbi do nje poln pažnje in spoštovanja, tako da tudi drugi vedo, da mu je draga.

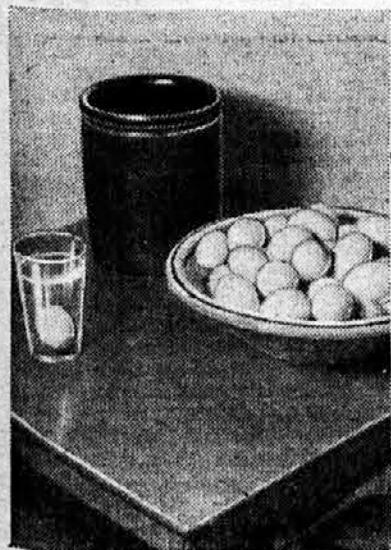
Da ni zanj podrejeno bitje, ki je dobro samo zato, da ustreza njegovim muham, niti je nima samo za okras svojega stanovanja, kajti to inteligentno ženo samo ponižuje.

Da o zadevah, ki se tičejo njunega zasebnega življenja, nikdar ne odloča sam, ampak da pusti tudi ženi, da pove svoje mišljenje, pa čeprav gre samo za kakšno malenkost. Velike stvari se dogajajo vsak dan, toda prav kakšne malenkosti izpodjedajo in rušijo srečo in zadovoljstvo zakoncev.

Da je ne pušča brez tehtnega razloga same. Da mu ni vsaka malenkost dober izgovor, da lahko gre od doma brez žene. Če se to večkrat zgodi, se bo žena počutila zapuščeno, postala bo nesrečna, in verujte mi, da je na svetu vse polno dobrih moških duš, ki so pravi strokovnjaki, ki najdejo in tolažijo mlade razočarane žene...

Če vas dolžnost kliče na poslovno potovanje ali na kakšno sejo, ne smete nikdar pozabiti reči ženi, da vam je zelo hudo, da jo puščate samo. Morda bi bila to laž, toda ženi bo to dobro delo, vam bo pa to še kdaj prav prišlo.

Praktični nasveti

Za sleherno gospodinjico je izredne važnosti, da zna ugotoviti, ali so jajca sveža ali ne. Posebno je pa to važno takrat, kadar jih spravljate v stekleno vodo ali pogašeno apno, ali jih pa samo zavijete v časopisni papir. Neobhodno potrebno je, da shranite samo sveža jajca. To nalaga ugotovite tako, da denete jajce v desetodstotno slano raztopino. Če je jajce pokvarjeno, bo plaval pod vodno površino; če je pa popolnoma sveže, bo ostalo na dnu.

V vojskujočih se državah in tudi v nevtralnih državah, kjer zatemnjujejo mesta, si kolesarji, ki smejo voziti le z močno zasenčeno lučjo, na različne načine pomagajo. Na prednje vilice pripnu s ščipalko za perilo trd kos lepene, obrnjene navznoter, tako da med vožnjo ropoče in opozarja pešce, da se morajo umakniti.

Torej, mala laž je obojestransko zadovoljstvo!

Da moške navade (kajenje, kvartanje in pijančevanje) ne preidejo v pravo strast, ki je ni moči obzdrati, in Bog ne daj, da bi postal še ženskar! Žena lahko možu vse še nekako odpusti, toda da daje moč prednost drugi ženski, tega mu ne more nikdar odpustiti.

Mož mora spoštovati ženin čut za red in mora biti tudi sam redoljuben in snažen. Ne sme pa biti pretiran natančen, kajti to daje moškemu neprijeten prizvok malenkostneža.

Da razumeva in ceni ženin napore in trud, kajti s tem ji daje voljo in jo tako vzpodbuja za nadaljnje domače delo.

Od časa do časa naj bi vsak mož podvoril svoji ženi o njeni lepoti in njenem okusu. Če bo mož na to popolnoma pozabil, bo žena mislila, da je nič več ne ljubi, in prav lahko bi se našel kdo drugi, ki bi se spomnil in bi ženo pričel oblegati s pokloni, kar je bilo pa še zmerom zelo nevarno!

Jejte redkvico!

»Zjutraj je strup, opoldne je hrana, zvečer je pa zdravilo.« pravi o redkvici staro pravilo. Ker nam v resnici zvečer najbolj tekne, jo prigrizujte pri pivu, a prav gotovo po kakšnem zelo okusnem siru.

Vrtna redkvica je priljubljena prav tako kakor v preprostih hišah tudi na mizi bogataša, v obliki okrogle redkvice, bele letne redkvice in tudi črne zimске redkvice. Kadar pa dovolj precej spremenljiva cena, se pojavi na mizah tudi temnordeča mesečna redkvica.

Veliko okroglo črno redkvico narežite na krljce, jo osolite in ji dodajte še nekaj zrn kumine. Potem krožnik pokrijte z drugim krožnikom in večkrat potresite. Več dela nimate z njo, ker je že sol sama storila svojo dolžnost. Krljci so postali vodenasti, vonj in okus se je že pomešal z okusom eteričnega olja, ki ga vsebuje redkvica sama. Redkvico lahko tudi naribate na kakšno jed ali jo pa s kisom in oljem servirate kot solato.

Belo letno redkvico narežemo tudi na krljce in jo jemo k ovčjemu siru. Lepo mesečno redkvico lahko uporabljamo tudi kot okras. Redkvice ne olupimo, pač jo pa narežemo v obliki rožnatih cvetov. Najboljše je, če jo jemo s presnim maslom ali z obložnim ovčjim sirom. Seveda pa ne uporabljamo redkvice samo kot okras, temveč je tudi dober dodatek k mrzli mesni hrani kot »hors d'oeuvre« pri večerji in prav takrat igra najvažnejšo zdravilno vlogo.

Naravna zdravila

Odkar so na svetu ljudje, so ti zmerom poznali zdravilna svojstva rastlin in so znali njihove plodove tudi uporabljati. Ze v pradavnih časih so bile ženske tiste, ki so s svojim instinktom hitro našle v naravi sredstva, s katerimi so lahko pomagale bolnikom, pa tudi zdravim so znale ohraniti zdravje. Tudi dandanes so žene v vsaki družini nekakšni zdravilnice, samo, da se je njihovo znanje zmerom bolj večalo. Preje so stare vračarice dajale bolnikom razne tajinstvene zeli, danes pa vse žene vedo za tajne kemijskega laboratorija narave, s pomočjo katerih lahko ohrani zdravje svoje družine. Danes ve vsaka izobražena žena, da koristimo zdravju, če uživamo neke rastline in njihove plodove. Velja si pa zapomniti na podlagi strokovnjakov dognanj nekaj zdravilnih svojstev nekaterih najbolj poznanih rastlin.

Paradižniki so izvrstna hrana kakor za zdrave tako tudi za bolnike. Ne vsebujejo niti najmanjše količine masti, pa predstavljajo zelo koristno hrano, posebno pri shujševalni kuri. Največ zdravilne moči jim pripisujejo pri zdravljenju črev in jeter.

Sparglje pa bi smeli jesti samo zdravi ljudje, ker dražijo ledvice. Bolniki, ki imajo sladkorno bolezen, jih smejo jesti samo, če jim zdravnik dovoli.

Zelena pospešuje izločevanje kislin in je zelo koristna hrana pri obolenju mehurja, žolča in ledvice.

Kolerabe močno osvežujejo kri.

Za špinačo vemo, da vsebuje mnogo železa, ki je zelo potrebno slabokrvnim ljudem. Toda otroci, ki bi je morali jesti zelo veliko, je ponavadi nočejo jesti. Otrokom, ki jim je špinača zoprna, jo pripravimo kakor zeleno solato, ker ne bodo spoznali, da so bili prevarani.

Čebula je izborna sredstvo za krepitve živcev, eterično olje pa, ki je v njej, čisti kri.

Korenje vsebuje snov, ki je zelo važna za razvoj človeškega organizma. Cvetča pospešuje izločevanje kislin.

Redkvice delujejo zelo dobro pri zdravljenju ledvic in želodca.

Zelena solata pospešuje proizvodnjo krvi.

Češnje čistijo kri. Jagode ustvarjajo kri, toda jesti jih smejo samo zdravi ljudje. Neki ljudje dobivajo, kadar jedo jagode, izpuščaje, prav takšne, kakor če bi se dotaknili

Čeprav večerne obleke niso tisto, kar zdaj najbolj potrebujemo, ne smemo pozabiti, da so modne hiše na tem področju še zmerom na delu. Pri večini letošnjih modelov opazimo, da se tesno prilagajajo, vendar samo do kolen, od ondod so pa obilno nagubani. Prav tako ima večina teh oblek priljubljen srčast izrez. Med mnogimi modnimi drobnjarijami je treba omeniti krasne večerne torbice, ki so tako razkošne kakor malokdaj. Lahko rečemo, da so tkane iz »zlata, srebra in dragih kamnov«.

kopriv. Ti ljudje bi se morali odreči temu zelo osvežujočemu sadju.

Borovnica je zelo dobro zdravilo za slabokrvnost, ker ima mnogo železa in fosforja.

Maline ublažujejo vročico, če pijemo njihov sok pomešan z vodo. Pri zdravilih ljudem maline zelo dobro delujejo na čreva.

Da dosežemo to zdravilnost pri omejenem sadju in povrtini, moramo te rastline jesti surove, kajti s kuhanjem uničimo prav one snovi, ki so z zdravstvenega vidika najvažnejše. Toda to

še ne pomeni, da moramo jesti samo surovo hrano. Na spretnosti gospodinje je, da vsak obrok hrane tako pripravi, da ga izpopolni s kakšno solato, ne kuhano povrtino ali s sadjem, toda ne tako, da bi kdo izmed družinskih članov mislil, da je na »paš«.

Oglas reg. pod Sp. br. 969 od 28. X. 1938

Leo-pilule

Porabni nasveti

Sivi lasje zelo radi porumene. Maršikatera dama si pa nerada umiva lase s pravilom — kakor vemo, plavilo pobeli sive lase. Prav tako lepo pobelite sive lase, če jih vsak teden enkrat posujete s pšenično moko in dobro izčistkate.

Obrabljene karbonske papirje, ki jih uporabljate pri tipkanju kopij, darite svojim otrokom. Zelo jih bodo veseli, saj bodo lahko z njimi še zmerom prav dobro »kopirali« svoje risbe.

Velika izbira svile

za pomlad in poletje

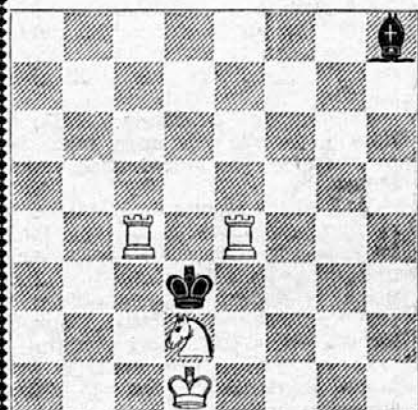
Vzorci moderni
Cene nizke

MODNI MAGAZIN
Ljubljana, Prešernova 5

ŠAH

Problem št. 39

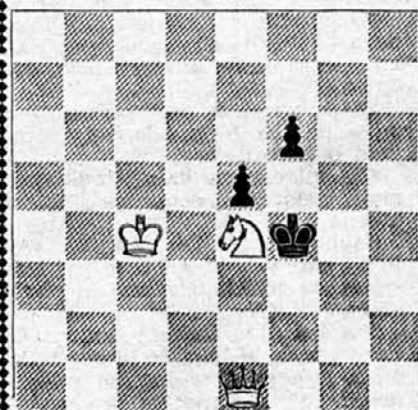
Sestavil W. A. Shinkman (1902)

Mat v 3 potezah (B 46)

Problem št. 40

Sestavil Samuel Lloyd (1856)

Mat v 4 potezah (B 50)

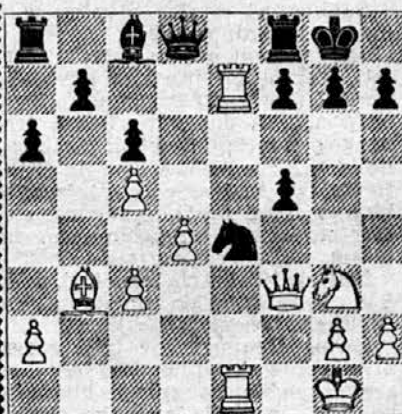
Aljehin v »slepi« partiji

Francoska otvoritev (Tarnopol 1918.)

Beli:	Črni:
Aljehin	Feldt
1. e4	e6
2. d4	d5
3. Sc3	Sf6
4. e×d5	S×d5
5. Se4	f5
6. Sg5	Le7
7. Sg5f3	c6
8. Se6	o-o
9. Sg3	b6
10. Ld3	Lb7
11. o-o	Te8
12. c4	Sf6
13. Lf4	Sbd7
14. De2	c5
15. Sf7!	K×f7
16. D×e6 šah	Kg6
17. g4	Le4
18. Sh4 mat.	

Žrtev o pravem času

Iz partije Yates-Berndtson
(Kecskemet 1927.)

24. Te7×f7 Tf8×f7
25. Sg3×e4 Dd8-e7
26. Lb3×f7 šah Kg8-h8

Zaradi grožnje Sd6 šah, črni ne sme vzeti niti z damo, niti s kraljem.

27. Te1-e2 Le8-d7
28. Se4-d6 in dobi.

Rešitev problema št. 37

1. Kg1-f2	g6-g5
2. Lf4-g3	g5-g4
3. Lf3-g2 mat.	
1.	Kh3-h4
2. Kf2-g2	g6-g5
3. Lf4-g3 mat.	

Rešitev problema št. 38

1. Dd3-g3!	Ld1-c2 (f3)
2. Dg3-g8	kar koli
3. Dg8-a2 (a8) mat.	
1.	Ld1-b3
2. Dg3×c7 šah	Ka5-a4
3. Dc7-a7 mat.	
1.	Ld1-a4
2. Dg3×c7 šah	Ka5-a6
3. Dc7-b6 mat.	
1.	Ka5-a4 (a6)
2. Dg3-c3 (c7)	kar koli
3. Db4 (b6) mat.	

4. nadaljevanje

Sabina se je morala nasmehnuti. Dobrodušna, zalito vitka, Ema je govorila tako odkrito in neprisljano, da ji ni mogla tega zameriti. Stisnila ji je roko, potem pa hudomušno vprašala:

»Zakaj me pa tikate?«
»Tikala sem te?« se je delala nevedno debelušna Ema in njene sinje oči so se zvedavo smejale. »Potlej je pa že dobro. To delam podzvedno, če mi je kdo všeč. In če sem ti jaz všeč, me tudi lahko tikaš.«

Sabina je pokimala. Odkrita Ema ji je bila res čisto všeč, čeprav ji je poznala komaj nekaj trenutkov.

Voditeljica salona — klicali so jo za Ino, v resnici je bila pa Malvina — je bila zelo sloka, zelo negovana in zelo elegantna. Prinesla je Sabini delovno obleko iz peščenorumenega platna, obrobjeno s pomarančastimi vrvicami.

»To je naša uniforma,« je prijazno dejala Sabini, »z njo si boste prihranili obleke.«

Tedaj je Sabina šele opazila, da imajo vsa dekleta takšne delovne obleke. Tisto popoldne je doživela in videla še mnogo novega. Ko se je zvečer vračala z vlakom domov, kar ni mogla razporediti vseh vtiskov tega razgibanega dne.

Po skromni večerji je gospa Tannova obotavljajoče se dejala: »Ali mi nimaš nič novega povedati, Sabina?«

»Saj sem ti že pred večerjo vse povedala, kako je bilo,« je utrujeno odgovorila.

»Ne mislim na to,« je odkimala mati, »mislija sem na Egona Sterna.«

Sabina se je živo zganila: »Ali je bil mar tukaj? Ali ti je povedal, zakaj me ni čakal včeraj in predvčeršnjim?«

Vsa kri ji je šinila v obraz. Oh, kako vesela bi bila, če bi spoznala, da se je pokesal svoje nepremišljenosti!

Mati je odgovorila utrujeno in tiho: »Ne, ni bil tukaj. Gospa Heinjeva iz prvega nadstropja mi je dejala, da je brala v časopisu, da so ga včeraj popoldne zaprili.«

Sabina je rahlo kriknila: »Zaprli? Ne, to ni mogoče! Kaj neki naj bi bil storil?«

Krčevito se je oprijela matrine sloke rame in zastokala: »O, reci mi, reci, da to ni res!«

Gospa Tannova je odkimala: »Ne morem. V časopisu pišejo, da je skušal nerodno oslepariti Forstovo tvrdo za dvajset tisoč mark. Baje je prinesel na policijo prazen ovoj in v opravičilo povedal nekakšno roparsko zgodbo. Skratka, prepričani so, da je denar sam poveril. Zdaj sedi v zaporu.« Globoko je vzdihnila: »Jaz ne verjamem, da bi bil zmožen česa takšnega, vse-kako je pa zelo obremenjen.«

Sabina se je tiho naslonila na divan. Zdelo se je, da bo zdaj, zdaj omahnila.

Mati je pomirljivo dejala: »Tako rada, tako zelo rada bi molčala, toda morala sem ti povedati. Bolje je, da sem ti povedala jaz, kakor da bi izvedela to grdo zgodbo iz kakšnih zlobnih škodoželjnih ust. Zdaj si vsaj pripravljena.«

Sabina je vstala. Stopila je k materi in trdno dejala:

»Ne morem in ne morem verjeti, kar si mi pravkar povedala, mati. Najbrže gre za pomoto. Egon ni poveril denarja.« Nekaj trenutkov je molčala, potem pa hlastno dejala: »Skočila bom h gospi Heinjevi, morda še hrani časopis, ki je v njem brala to novico. Dokler ne vidim napisano črno na belem, ne morem verjeti!«

Mati jo je hotela zadržati, toda Sabina je že tekla po stopnicah, ne meneč se za njene klice.

Gospa Heinjeva je bila vdova. Zivela je s skromno pokojnino po svojem možu, in ker je bila zelo spretna, je pletla za neko modno trgovino jopice, kopalne obleke in podobne drobnarije. Takoj je poiskala Sabini časopis.

Dobrodušno je dejala: »Nikar si tega ne ženi preveč k srcu, gospodična. Moški so vsi enaki; niso vredni, da bi si zaradi njih kvarile mladost. Vem, bili ste tako rekoč zaročeni z gospodom Sternom; toda če je res, kar pišejo o njem, bo bolje, da se ne boste več zmenili zanj, sicer boste še ob dobro ime.«

Sabina je trepetala. Roka, ki je v njej držala časopis, se je tako hudo tresla, kakor da bi bil časopis pretežak zanj.

Ni odgovorila na tolažilne besede stare gospe, temveč hlastno poskalo stolpec, ki je v njem brala odločitev o svoji in Egonovi usodi; in tam je pisalo črno na belem:

»Včeraj so aretirali na policijski stražnici Egona Sterna, drugega knjigovodjo pri veletrgovini z žitom L. Forstu. Pritekel je zelo razburjen na policijsko stražnico in izpovedal, da je v gozdiču ob mestu izgubil zapečaten ovoj z dvajset tisoč markami, shranjen v notranjem žepu jopice. Ko je opazil, kaj se je zgodilo, je teklo po isti

LJUBEZENSKI ROMAN
MLADEGA DEKLETANAPISALA ANNY PANHUYSOVA
PREVEDLA K. N.

poti nazaj in našel zapečateni ovoj raztrgan in prazen na mestu, kjer ga je bil baje izgubil.

Spominja se, da je prav tam zavihljal jopico čez ramo, ker mu je postalo prevroče. Pri tem mu je baje ovoj z denarjem zdrknil iz jopice. Egon Stern bi bil moral popoldne oddati denar v banki za neko drugo tvrdo. Namesto tega je pa rajši odšel na sprehod v gozd, in povrh še ob času, ko po navadi v menzi kosi. Čeprav je mladenič sicer na dobrem glasu, vendar njegova pripovedka ni preveč verjetna; sicer pa zanikuje sleherni krivdo.

Sabina je zganila časopis in ga vrnila lastnici. Njene oči so toplo žarele, ko je dejala:

»Egon je bil pač površen, imel je smolo, toda vendar ni bilo prav, da so ga kratko in malo zaprili.«

Stara gospa je prikimala: »Ljubezni verjame vse, toda na policiji so bolj nejeverni.«

Sabina jo je obupano pogledala. Pozabila je pozdraviti in odhitela k materi.

Pokleknila je pred drobno, blede gospe in ji zakopala glavo v naročje. Njeno vitko telo je stresalo krčevito ihtenje, ko je pripovedovala:

»Mati, obtožujejo Egona, da je denar poveril! Sama sem brala. O, čeprav je Egon nagel jeze, toda laže nikoli ne! Mene je užalil z nepremišljenimi besedami, ni maral, da bi šla v Berlin v službo. In v obupu, ker sem zavrnila njegovo zahtevo, je zbežal v gozdič. Čisto verjetno je, da je v razburjenosti denar izgubil. In nekdo, kakšna izgubljena duša, kakšen potepuh ali kakšen brezposelnik — ga je našel. Bog ve, kam je zbežal z denarjem, zdaj so pa obdolžili Egona! Njega, ki je tako pošten in dober!«

Gospa Tannova je molče gladila svojo hčer po svetlih laseh. Sama ni vedela, kaj naj bi odgovorila na to samoobtožbo.

»Kaj naj storim? Pomagati mu moram. Dokazati, da verujem v njegovo nedolžnost!«

Drobne roke gospe Tannove so neutrudljivo božale Sabino glavo in gospa je šepetala počasi kakor sama zase:

»O, Sabina, kako si se le mogla spreti z njim? Tvoj oče in jaz se nisva nikoli prepirala. Tisti, ki ga ljubiš, ima zmerom in vselej prav. Če Egon ni maral, da bi šla v Berlin, bi morala pač ostati doma.«

Sabina je povedala, kako sta se pričakala in kako jo je Egon kratko in malo pustil sredi ceste in zbežal.

»Jutri jutraj bom odšla na policijo in vse izpovedala,« je vsa v ognju vzklila. »Potlej bodo laže razumeli, zakaj je Egon odšel na izprehod v gozdič v času, ko navadno je v menzi!«

Gospa Tannova ji je spodbudno prikimala: »Skušaj mu pomagati, ljuba moja, kajti tudi sama si nekoliko kriva njegove nesreče. Zdaj pa lezi spat, dete moje! Spočiti se moraš po tolikšnem razburjenju.«

Tisto noč je Sabina bolj bridko ko kdaj prej občutila, kako rada bi imela sama zase svojo sobo. Kako rada bi se izjokala v blazine, dokler ji ne bi solze vsaj malo olajšale srce. Tako pa ni hotela motiti matrinega spanja. Tiho je zakopala glavo v blazine in pridrževala ihtenje, samo da mati ne bi ničesar slišala.

Noč ji je pa risala strašne slike. Egona bodo zaprili, kajti nemogoče bo dokazati, da ni poveril denarja. In ona, Sabina, je kriva, da mora trpeti tolikšno sramoto! Ali se ni bil Egon razburil samo zaradi nje? Ali ni bila mar ona kriva, da je pozabil v razburjenju oddati denar v banki?

Na lepem se je vendar nečesa domislila: »Kako bi bilo, če bi stopila k Egonovemu gospodarju? Zapolniti bi mu, kaj vse se je zgodilo, in ga prosila, naj ga s svojo izpovedjo razbremeni. To bo pač utegnil, kajti zaslišali ga bodo kot odločilno pričo.«

Komaj se je pričelo daniti, je tiho vstala, odšla v kuhinjo in se umila. Njene velike sinje oči so se zdele kakor zastrite s tenčico solza. Stopila je k oknu in pritisnila vroče čelo k mrzlemu steklu. Ta občutek ji je vili nekoliko miru.

Zdaj se je že čisto odločila, da bo odšla takoj jutraj k Egonovemu gospodarju Forstu.

Globoko je vdihavala vlažni in osvežujoči jesenski zrak, tolažeč se z zavestjo, da tako ne bodo mogli Egonu ničesar dokazati in ga bodo kmalu izpustili.

Zavrela je kavo in pripravila zajtrk. Sama ni mogla popiti niti

skodelice kave, kaj še, da bi mogla jesti. Mati jo je zaskrbljeno ogledovala:

»Sabina, saj moraš vendar v Berlin, zdaj, ko si se odločila za novo službo!«

Zdelo se je, kakor da Sabina ne ve več, da bi morala odpotovati z jutrnjim vlakom v Berlin.

»Zdaj to ni več važno, mati,« je dejala in si potisnila klobuk niže na oči. »Važno je, da rešim Egona!«

Ubogi, stari gospe, živeli v sanjah in hrepenenju po svojem pogledu možu, se je zdelo ta odločitev edino pravilna. Tiho je prikimala in ni več ugovarjala.

IV

Forstova veletrgovina z žitom je bila še zaprta, ko je Sabina vsa zasopla prihitela v glavno ulico. Morala je čakati skoraj četrt ure, dokler ni prišel sam gospod Forst in odprl pisarno.

Jutraj je bil vselej prvi v trgovini, zvečer je pa poslednji odhajal iz nje. Morda je prav tu tičala skrivnost njegovega naglega in zanesljivega uspeha.

Sabina je poznala bogatega trgovca samo na videz, toda komaj je stopil v pisarno, je že stekla za njim.

Plaho je stopila skozi glavna vrata in potrkala na vrata pisarne.

Gospod Forst, precej debelušen možak, je začuden dvignil visoko obokane obrvi, ki so njegovemu bledemu, toda zalitemu obrazu dajale stalni izraz začudenja.

»Hm, kdo neki prihaja tako zgodaj?« je zamrmral sam pri sebi. Njegovi uslužbenci niso imeli navade trkati.

Toda, ko so se odprla vrata in je vstopila Sabina, vsa visoka, vitka in s prosečimi očmi, mu je malone zmanjkalo sape.

Stopil je k njej in jo vljudo vprašal, česa želi. Na tišem je ugal, kdo bi utegnila biti. Morda hči kakšnega veleposestnika iz province, ki se je slučajno pripeljala v mesto.

Sabina je še zmerom proseče gledala majhnega, širokoplečnega in zalitega moža pred seboj:

»Gospod Forst, prosila bi vas za trenutek razgovora,« je plaho pričela. Zse vsi pot je ponavljala ta edini, preprosti stavek.

Gospod Forst je jeguljasto gladko odgovoril: »Za razgovor z lepimi gospodičami si bom utrgal celo dva trenutka.« Ponosen je bil na svoj poklon, ugrabljaj se zmerom, kaj bi utegnilo lepo neznanko tako rano pripeljati v njegovo pisarno.

Odprl je vrata v svojo zasebno pisarno. Velika, težka, oblažena vrata, držča v majhen, preprosto opremljen prostor. Poleg velike pisalne mize so stali trije široki, udobni naslanjači, toda stol za mizo je bil lesen in navaden.

Gospod Forst je ponudil Sabini naslanjač, sam je pa sedel njej nasproti. Njegove zvedave oči so radovedno romale po njenem obrazu.

Sabina je zajela sapo, kakor da bo morala teči po visokih stopnicah.

»Ime mi je Sabina Tannova,« je plaho pričela, »prišla sem k vam, gospod Forst, s prošnjo, da bi govorila o Egonu Sternu. Prav lepo bi vas prosila, da bi se potegnili zanj, da ne bi siromaku na sodišču storili novih krivic.«

Gospod Forst jo je začudeno pogledal. Ta presneti Stern ima srečo! Nič čudnega, za tako lepo dekle človek žrtvuje celo čast in svobodo...

NA
RAZPOTJU

Gospod Forst, precej debelušen možak, je začuden dvignil visoko obokane obrvi, ki so njegovemu bledemu, toda zalitemu obrazu dajale stalni izraz začudenja.

»Hm, kdo neki prihaja tako zgodaj?« je zamrmral sam pri sebi. Njegovi uslužbenci niso imeli navade trkati.

Toda, ko so se odprla vrata in je vstopila Sabina, vsa visoka, vitka in s prosečimi očmi, mu je malone zmanjkalo sape.

Stopil je k njej in jo vljudo vprašal, česa želi. Na tišem je ugal, kdo bi utegnila biti. Morda hči kakšnega veleposestnika iz province, ki se je slučajno pripeljala v mesto.

Sabina je še zmerom proseče gledala majhnega, širokoplečnega in zalitega moža pred seboj:

»Gospod Forst, prosila bi vas za trenutek razgovora,« je plaho pričela. Zse vsi pot je ponavljala ta edini, preprosti stavek.

Gospod Forst je jeguljasto gladko odgovoril: »Za razgovor z lepimi gospodičami si bom utrgal celo dva trenutka.« Ponosen je bil na svoj poklon, ugrabljaj se zmerom, kaj bi utegnilo lepo neznanko tako rano pripeljati v njegovo pisarno.

Odprl je vrata v svojo zasebno pisarno. Velika, težka, oblažena vrata, držča v majhen, preprosto opremljen prostor. Poleg velike pisalne mize so stali trije široki, udobni naslanjači, toda stol za mizo je bil lesen in navaden.

Gospod Forst je ponudil Sabini naslanjač, sam je pa sedel njej nasproti. Njegove zvedave oči so radovedno romale po njenem obrazu.

Sabina je zajela sapo, kakor da bo morala teči po visokih stopnicah.

»Ime mi je Sabina Tannova,« je plaho pričela, »prišla sem k vam, gospod Forst, s prošnjo, da bi govorila o Egonu Sternu. Prav lepo bi vas prosila, da bi se potegnili zanj, da ne bi siromaku na sodišču storili novih krivic.«

Gospod Forst jo je začudeno pogledal. Ta presneti Stern ima srečo! Nič čudnega, za tako lepo dekle človek žrtvuje celo čast in svobodo...

Posebno pazite kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogo krat važnejše od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim česče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci

Prospekte in vsa potrebna navodila pošljite gratis in z veseljem

Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Razbremenite ga na policiji! Če boste na policiji izjavili, da ne verjamete v Egonovo krivdo, ga bodo izpustili. In če se policiji ne bo posrečilo, izslediti tatu, ki je našel vaš denar, bo Egon storil vse, da bi ga odkril. Nekdo mora vendar imeti ta denar!

Trgovčevu čelo se je nabralo v dosti drobnih gub. Izraz njegovega obraza je bil zdaj še bolj čudeč se kakor sicer:

»Draga gospodična, prisojate mi preveč ljubezni do bližnjega,« je dejal zapeto. »Menda mislite, da bom ravnal po izreku: če te kdo udari na desno lice, mu nastavi še levo. Bilo bi tudi nepomembno, če bi jaz zdaj tam kaj novega izpovedal. Predvčeršnjim, ko so mi telefonirali s policije kaj menim k tej zadevi, sem odgovoril, da sem sicer zelo, zelo presenečen nad Sternovim dejanjem, toda da niti trenutke ne verjamem njegove bedaste pravljice...«

Pogledal jo je izpod čela in nadaljeval: »Na policiji mu bodo že temeljito izprašali vest in videli boste, naposled bo že priznal, kam je skril denar. Razumeli me boste, da mi gre predvsem zato, da dobim denar nazaj. Prav nesmiselno in bedasto bi bilo, če bi se trudil, da Sterna izpuste...«

Na lepem se je pa izraz njegovega obraza čisto izpremenil. Njegove tipajoče oči so dobile zaupno otroški izraz, okrog tenkih ustnic je zaigral priljubljen smehljaj. Trgovčev Forst se je sklonil k svoji lepi obiskovalki:

»Če vam pa osebno storim uslugo, lepa gospodična, sem takoj pripravljen za tolikšno žrtv. Vedeti morate, da sem prav za prav dobra duša. Celó veselilo me bo, da vam lahko storim veselje...« In hripavo je pristavil: »Ne mislite več na Sterna, vse preveč mlad in neumen je še. Nikar mu ne verjemite! Prelepi ste, da bi se razdaljali takšnemu sleparju!«

Vzravnal se je in samozadovoljno dejal: »Sicer nisem več v tistih letih kakor Stern, toda sleherni trenutek bi se upal meriti z njim. In še nekaj, kar ni čisto nepomembno: dovolj denarja imam, da lepemu dekletu kdaj pa kdaj poklonim kakšen dragocen spominček...«

Vstal je, Sabina je pa kakor otrpla obsejala. Ni bila pripravljena, da bi se utegnil pogovor tako nerodno zasukati.

Stopil je bliže k njej:

»Lepi ste, gospodična Tannova, vse prelepi, da bi vam bilo treba točiti solze zaradi takšnega sleparja, kakor je Egon Stern!«

Sklonil se je tako nisko k njej, da je čutila na svojem tilniku njegov dih. Tedaj je njena otropljost popustila. Sabina je bliskovito vstala in skočila, kakor da bi jo bila pičila kača:

»Pustite me na miru, sicer bom poklicala ljudi!« je srdito vzklila.

Leonhard Forst je zardel vse do sivih las. Potem je dejal glasno, da bi ga utegnili slišati tudi v sosednji sobi: »Obžalujem, gospodična, toda ničesar ne morem storiti za Sterna, tega sleparja... Odrli me je za dvajset tisoč mark...«

Zvito se je nasmehnil, potem pa prav tako glasno pristavil: »Bodite previdni, gospodična, morda sami najboljše veste, kje je denar...«

Sabina je najprej zardela, potlej pa kakor smrt prebledela. Razumela je to strašno obdolžitev. In ne da bi se zavedela, kaj dela, je stopila k trgovcu in ga s pestjo krepko udarila v obraz.

Koj nato jo je pa zapustila vsa energija in stala je pred njim po-bešene glave, trepetajoča kakor šiba na vodi.

O, le zakaj je prišla v to nesrečno pisarno?!

»Morda vam bom to lahko še obrestni povrnil, gospodična,« je siknil trgovci in si ogorčen z robcem brisal obraz.

Sabina se je brez besede obrnila in odšla iz sobe.

Padalki — četniki sedanje vojne

1914 — 1939

MED DVEMA VOJNAMA

ali:

25 let svetovne zgodovine

(Gl. začetek v št. 19. in 20.)

Sedanja vojna nam je pripravila marsikatera presenečenja. Tehnika je tudi v vojski povzročila preobrat. Motorizacija je postala bistveni del strategije in taktike v vojskovanju. Letalstvo se je razvilo v orožje prvega reda ne le pri obrambi, ampak tudi pri napadu. Letalstva se poslužujejo tudi najmodernejši četniki, samo da le-te zdaj drugače imenujemo. Moderna četniška vojna se je razširila celo na mrtvo snov in operira na kopnem in na morju.

V sedanji vojni je četništvo prvič nastopilo v obliki magnetičnih min. Kakor živi četniki na kopnem, tako so tudi ti neživi imeli namen povzročiti preplah in zmedo v morskem prometu. Tisoči in tisoči ladijskih ton so se pogreznil na dno morja, preden so našli uspešno obrambo nasproti temu zahrbtnemu sovražniku. Ko so prodrl v bistvo magnetičnih min, so jih kaj kmalu onemogočili. Danes ne pomenijo nobene nevarnosti več. Vse kaže, da Nemčija že opušta ta način vojskovanja.

Najnovejša oblika četništva

Svet je kmalu dočkal drugo presenečenje. Z vdorom na Norveško, zlasti pa na Nizozemsko in v Belgijo, se

Srbi so bili prvi, ki so z letalom spustili četnike sovražniku za hrbet — prvi, ki so z vojaškimi manevri preizkusili pomen in vrednost padalcev, so bili pa Rusi

pred več leti temeljito proučili. Srbija je bila prva, ki je že v svetovni vojni uporabila padalce. O tem je v vojaških strokovnih revijah »Ratnik« in »Vazduhoplovni glasnik« izšlo že mnogo člankov. Posebno poučnega je napisal letalski kapetan Boško Stanovljović; njegov članek objavljamo v spodnjih vrsticah v izveščku.

Kaj pravi naš strokovnjak

»Nove vojne nam prinašajo nova presenečenja. Nova borbena sredstva, nov postopek, nove misli. Razen na materialni učinek računajo pri tem tudi na presenečenje, ki ga povzroči novost, ker sovražnik ni nanjo pripravljen. Ena teh novosti je zračna pehota, t. j. padalci. Zanimivo je, da je padalce prvič v vojni zgodovini uporabila Srbija.

Bilo je sredi septembra leta 1916. Z vojaškega letališča v Vertekopu se je dvignilo srbsko letalo in odletelo proti severu. Preletelo je sovražno

1200 mož in je bila oborožena s karabinkami in lahkiimi streljalcami. Ko se je predhodnica izkrcala, je takoj zasedla že poprej določene točke, ki so zavarovale letališče. Obenem je tudi izbrala smer za napad na sovražnika.

Ko je bilo vse to opravljeno, je na tako zavarovano letališče priletela glavna skupina velikih transportnih letal. V vsakem letalu je bilo po 20 do 25 mož ali pa ustrežajoča količina težkih strojin, pehotnih topov, streliva, koles, hrane in ostalega potrebne materiala. Izkrcanje so šteli od delki lovskih in bombnih letal, ki so morala izjaloviti sleherni poizkus napada na padalce, bodisi iz zraka ali s tal.

Ves oddelek se je zatem začel pomikati proti sovražniku po poti, na katero so že prej odšli padalci-ogledniki. Pri tem so pomagali bombniki, ki so prevzeli vlogo topništva, ogledniška letala so pa ogledovala pokrajino. Lovska letala so štela vso ak-

porušiti važen most v sovražnikovem zaledju. Akcija je tako odlično uspela, da nasprotna stranka sploh ni hotela verjeti, ko je dobila poročilo o izvršenem spuščanju padalcev.

Jeseni istega leta so bili v septembru veliki francoski manevri v Normandiji. Nastopile so znatne letalske formacije. Predvsem so preizkušali nove vrste oboojitve: motorne balone, letala za navpični pristanež in vzlet, zračno pehoto itd. Mesto desanta (strokovni izraz) za spuščanje padalcev; iz francoskega descente = pristanek. Op. ur.) je bilo približno 6 km za fronto. Navzočni so bili tudi tuji letalski atašeji. Dve letali sta iz višine 400 m v desetih sekundah spustili skupino padalcev, ki je imela nalogo, uničiti poveljstvo motorizirane divizije. Akcija je ostala neopazena, ker je bilo tedaj v zraku mnogo letal. (V vojni se padalci spuščajo že iz višine nekaj več ko 100 m.) Padalci so se po pristanku takoj poskrili v bližnjem gozdu. Sodniki so po končanih manevrih v uradnem poročilu izjavili, da je akcija brezhibno uspela.

Iz tega kratkega pregleda se vidi važnost padalcev v bodočih vojnah. Organiziranje vstaj, napad na sovraž-

Tankovski napad na zahodni fronti

Franc Jožef I.

Karl I.

Rasputin

Lord Kitchener, veliki angleški klonizator in organizator britanske vojske, je utonil od mine, ko se je peljal v Rusijo. 27. avgusta se je zaveznikom pridružil Romunija. Na zahodni fronti so zavezniki vrgli

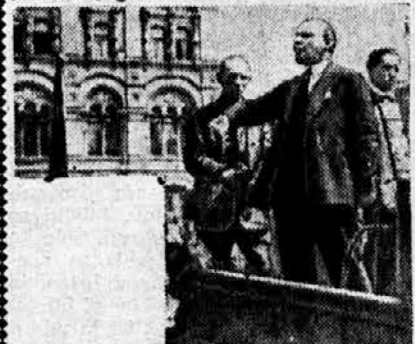
v boj novo orožje tank. V Avstriji je umrl stari cesar Franc Jožef; njegov naslednik je postal Karl I. V Rusiji so umorili Rasputina, meniha, ki je imel skrivnosten vpliv na carski dvor.

V začetku 4. leta vojne je Nemčija proglasila neomejeno podmorniško vojno. Na to je odgovorila Amerika s prekinitvijo diplomatskega razmerja z Nemčijo. V Rusiji je marca počila revolucija in car Nikolaj se je

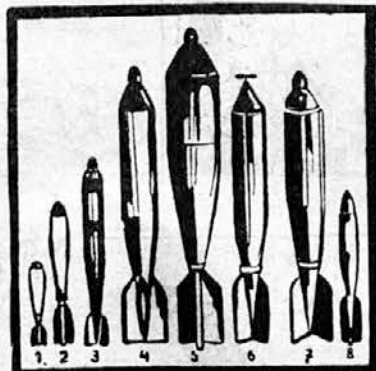

odpovedal prestolu. 6. aprila so Združene države napovedale Nemčiji vojno, dva meseca nato so se pa na Francoskem izkrcale prve ameriške čete. Na Grškem se je moral Nemcem naklonjeni kralj Konstantin odpovedati prestolu; na njegovo mesto je prišel njegov sin Aleksander. Poleti

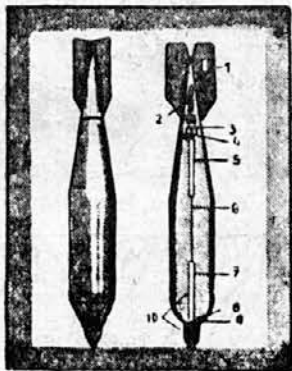

je v Rusiji postal Kerenski kratkotrajen diktator; odnesel ga je boljševiški val in nad Rusijo je zavladal Lenin. Decembra je Finska proglasila svojo neodvisnost, v Brezvitovskem so se pa začela rusko-nemška mirovna pogajanja. (Dalje prihodnjič)

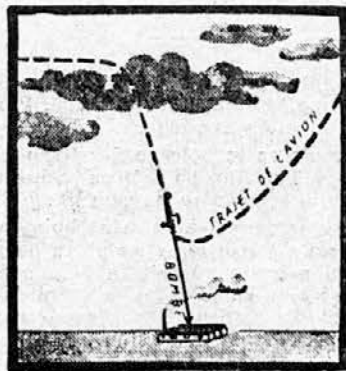
Kako učinkujejo letalske bombe

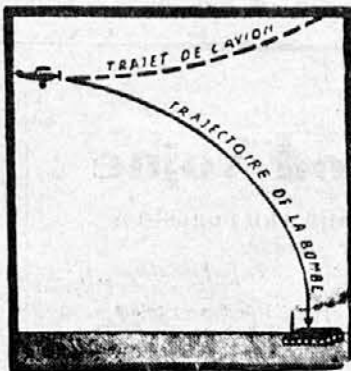
VRSTE BOMB. Poznamo 8 glavnih vrst. Bombe št. 1, 2 in 8 so zažigalne, št. 4, 5, 6 in 7 so razdiralne in tehtajo po 50 do 100 kilogramov. Bomba št. 3 je eksplozivna in tehta 50 kg. Eksplozivne bombe so najnevarnejše.

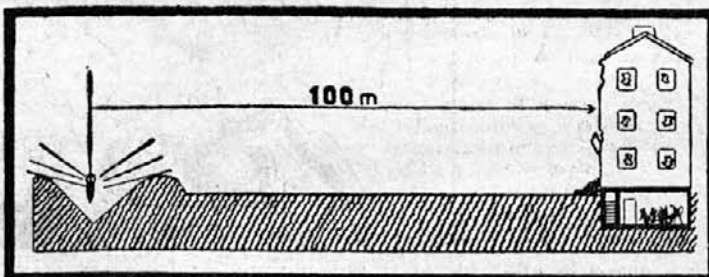
100 kg TEŽKE RAZDIRALNE BOMBE. Te bombe prodrejo 440 m debelo plast zemlje ali 1 m debelo beton. Št. 1 do 4 in 8 do 9 vžigalne naprave, 5 in 7 povzročilec eksplozije, 6 naboj z razstrelivom.

STRMOGLAVO BOMBARDIRANJE (letalski tehnični izraz za to je pikiranje). Na sliki se vidi, kako se letalo spušča strmo navzdol in v istem pravcu tudi usmerja bombo. Ko je spustilo bombo, se letalo spet dvigne v strmlem poletu. Cilj letala pri takem napadu je torej skoraj navpičen.

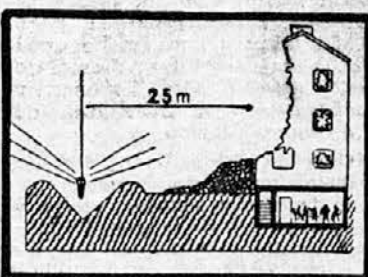

NA TEJ SLIKI spušča letalo bombo že več kilometrov pred ciljem in nadaljuje svoj let, ne da bi se strmo spustilo proti zemlji. Medtem ko pri navpičnem napadu bombo tako rekoč vidiš, kam bo priletela, je pri tem načinu bombardiranja ne opaziš.

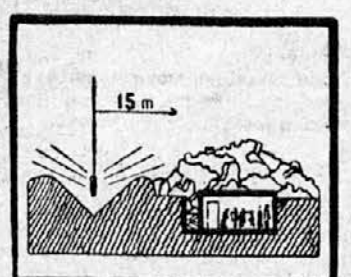

BOMBA LAHKO POVZROČI razdejanje, če prileti 100 m od cilja. Eksplozija je tako silna, da šipe popokajo, da nastanejo razpoke v zidu in da odpade omet. Zato pri bombardiranju nihče ne sme ostati v stanovanju.

(Po Paris-soir)

BOMBA JE EKSPLODIRALA 25 metrov od hiše: 100 kg teža bomba (nekateri tehtajo celo do 1000 kg) utegne hišo razdejati.

BOMBA JE EKSPLODIRALA 15 m od hiše: razdejanje je popolno, hiša se je podrla do tal, nedotaknjena je ostala samo klet.

je pojavila nova vrsta četnikov: padalci. Čitali smo, da je preletelo holandsko ozemlje velikansko število orjaških letal, ki niso metala bomb. Prevaril se je, kdor je domneval, da so to ogledniška letala. Ta letala niso bila nič drugega kakor miniaturne vojašnice s celo armado tako imenovane zračne pehote ali na kratko, padalci. Ti padalci so se spuščali za fronto v zaledju. Bili so izvrstno oboroženi. Njihova naloga je bila zavzeti letališča in pripraviti pot velikim transportnim letalom, ki so nato pripeljala se razne vrste mehaničnega in motoriziranega orožja. Padalci so razen tega skušali porušiti važne železniške vozle in ceste in sploh otežiti nemoteno pregrupiranje sovražnih sil.

Dogodki so pokazali, da so padalci imeli na Nizozemskem velik uspeh. Njihovo delovanje je prisililo nizozemsko vrhovno poveljstvo, da je poslalo proti njim čete, ki so bile določene za obrambo mej. Račun, da bo padalci z lahkoto opravilo orožništvo, se je izkazal napačen. Nizozemci so menda preveč podcenjevali nevarnost zračne pehote in se niso dovolj pripravili. To podcenjevanje se je brido masčevalo. Nemško poveljstvo se ni strašilo velikanskih izgub. Strokovnjaki sodijo, da je bilo ubitih več ko 60% padalcev, še preden so bili na zemlji. Bilo jih je pa toliko, da jim Nizozemci niso bili kos. V Belgiji in na Francoskem so bili boljše pripravljene. Če bi padalci, ki so izkrcali na tla, imeli dovolj orožja, bi se jim lahko uprli. V jugoslovanski armadi so vlogo padalcev in vse, kar je z njimi v zvezi, že

fronto in se spustilo na nekem travniku v topliškem okraju, globoko v sovražnikovem zaledju. Iz letala je stopil človek, letalo se je pa takoj nato dvignilo in nadaljevalo let proti Romuniji. Neznaneč je medtem naglo zavil v gozd. Bil je to vojvoda Kosta Pečanac. Nekaj časa nato je počila v zaledju bolgarsko-nemške vojske krvava »Topliška vstaja«. To je bil uspeh akcije prvega srbskega padalca.

Ukrajinski manevri leta 1935.

Okoli Kijeva so bili veliki jesenski manevri ruske vojske. Navzočni so bili tudi tuji vojaški in letalski odposlanci.

Modri stranki se je prodor ponesrečil. Sklenila je izkrcati v zaledju rdeče vojske oddelek pehote. Ta oddelek je dobil nalogo, da napade sovražnika v hrbet in mu obenem ogrozi komunikacije.

Ogledniška letala so najprej posikalala ugoden prostor v sovražnikovem zaledju, kjer ni bilo protiletalskih baterij. Za izkrcanje padalcev so izbrala neki travnik 20 km za sovražniško fronto. Za njimi so se dvignila letala s padalci-ogledniki. Imeli so nalogo, takoj po izkrcanju ugotoviti smer in jakost vetra in to sporočiti glavnemu stanu.

Ko so padalci-ogledniki svoje opravili, so prileteli v več zaporednih skupinah močne predhodne letalske eskadre. Takoj ko je vsaka skupina priletela nad določeno mesto, je spustila s padali padalce. Istočasnost pristanka so dosegli na ta način, da so padalci, ki so prispeli kasneje, odprli svoja padala šele tedaj, ko so dosegli višino onih, ki so se spustili pred njimi. Obenem z mostovom so s padali izkrcali tudi lahke strojnice, strelivo itd. Ta predhodnica je štela

cijo pred napadi sovražnih bombnikov. Oskrbovanje vsega oddelka je prav tako izvršilo letalstvo.

Napad padalcev je v začetku uspel, ker je prišel nepričakovano. Po prvem presenečenju so pa napad zadržali z motorizirano divizijo, ki jo je imela rdeča stranka v rezervi.

Vso operacijo so filmali. Film so po nekaj mesecih predvajali v Parizu načelniku francoskega generalnega štaba. Navzočnih je bilo tudi mnogo višjih častnikov, kakor tudi nekateri vojaški atašeji prijateljskih držav.

Na manevrih v Beli Rusiji 1. 1936.

Teh manevrov okoli Minska se je udeležilo 150.000 vojakov, 1000 letal in skoraj 1000 tankov. Tudi tu je bil nastop zračne pehote najzanimivejša točka vseh manevrov.

Zračna pehota je dobila nalogo spustiti se globoko v sovražniškem zaledju in zavzeti letališče, oddaljeno 200 km od fronte.

Oddelek zračne pehote je bil sestavljen iz 1200 mož s 150 strojnimi in 20 topovi kalibra 37 mm. Vse to so izkrcali s padali. Izkrcali so tudi kolesarje in celo avto za poveljnika oddelka. Nenadejano izvedeni napad je popolnoma uspel: padalci so zavzeli letališče in ga takoj zaščitili. S tem so omogočili prihod največjih transportnih letal, ki so izkrcala mostove, topove, tanke, oklopne avtomobile, strelivo, hrano itd.

Francoski manevri 1. 1937.

Manevri v južni Franciji so se vršili v največji tajnosti. Navzočen ni bil niti en tuj letalski ataše. Francoske letalske revije in strokovni listi so dogodek malone zamolčali. Zvedelo se je le, da je prvič nastopila tudi nova zračna pehota. Imela je nalogo

nika v hrbet, zasedba letališča, porušenje mostu, uničenje središča poveljstva — vse to so nazorno prikazale gornje vrste. Če k temu pridemo še porušene železniške vozlove, uničenje tovarn za vojni material, skladišč streliva, bencina, obvladovanje važnih političnih in strateških točk v sovražnikovem zaledju, dobimo vsaj bežen vtisk o vlogi zračne pehote v bodočih vojnah.

Zračni pehoti pripisujejo povsod velik pomen. Pred dvema letoma je imela Rusija 10.000 padalcev. Danes jih ima 60.000 vojaških, diplomiranih civilnih padalcev pa ima vsega skupaj 600.000. Ruskemu zgledu so sledile tudi druge vojske. Danes imajo skoraj vse armade evropskih držav šole za padalce in padalske čete. Zračna pehota se je pojavila kmalu potem, ko so začeli graditi nepremagljive utrdbe, kakor sta Maginotova in Siegfriedova črta. Ti črti lahko zavestava tanke, nikakor pa ne letal. Zato mora sodobno vojskovanje z vsvo resnostjo računati s padalci, ki so mnogo nevarnejši kakor mine. Padalci niso vezani na čas in na točno določeno progo, ampak ogrožajo vso državo. Ker uporabljajo letala, je njih delovanje izredno naglo.

Sedanja vojna na Nizozemskem in v Belgiji v celoti potrjuje izvajanja in možnosti, ki jih je napovedal gornji članek. Pri tej priložnosti lahko povemo, da ima tudi naša vojska odlično organizirane padalce. V našem narodu je četništvo dokaj udomačeno in zato je razumljivo, da nam tudi organizacija tega najmodernejšega načina četništva ni delalo nobenih težav. Tudi za akcijo proti padalcem je v našem narodu dovolj prirodnega smisla, kajti ne smemo pozabiti, da se je četništvo rodilo pri nas na Balkanu.

Da bomo močni na zunan in na znotraj

V boj proti notranjemu sovražniku

Zivimo v času, ko morajo vsi sodelovati in podpreti državo v njenem hotenju, da si ohrani svobodo in obstoj. Narod se mora zavedati, da mora tudi on po svojih najboljših močeh prispevati v boj s silami, ki nam niso naklonjene. Na najvišjem mestu so stori vse potrebno, da čim bolj zagotovi nedotakljivost države in notranjo povezanost in da izjalovijo sleherni neprijateljsko dejanje proti naši državi. Razen vseh mogočih varnostnih ukrepov so državne oblasti proglasile tudi vojaško-kazenske določbe, ki naj pomagajo uničiti sovražnika.

Obstoj države je prva zapoved slehernemu narodu, ki hoče svobodno živeti pod soncem. Kamor koli se danes ozremo po svetu, povsod vidimo hotenje, da državne oblasti s strogimi ukrepi jasno poudarijo svojo voljo, da ne bodo dovolile ničesar, kar bi bilo navzkriž s koristmi države. Država tudi ne more dovoliti, da bi v vojnem času posamezniki delovali drug proti drugemu in tako na znotraj slabili državo. Država, ki se bori za svoj obstoj, se danes obrača k svojem prebivalstvu z besedami: »Kdor ni z nami, je proti nam!« V vojnem času je korist države prva. Država stori vse, da bo njen boj čim bolj učinkovit, njena zmaga čim bolj zagotovljena.

Vojaško-kazenski ukrepi so morda ostri, toda sleherni izmed nas se mora

zavedati, da je ta oostrost le posledica ljubezni do naroda. Taka oostrost ne more nikomur storiti krivice, ker je v korist celote, v korist vseh državljanov.

Vsi obrambni ukrepi, ki jih država uporablja proti notranjemu sovražniku, pridejo posebno očito do izraza v najnovejšem nemškem vojaško-kazenskem zakonu. Ti ukrepi imajo v prvi vrsti namen preprečiti, da bi se širila dva pojavi:

1. mlačnost v narodu in v državi,
2. klice razdora, ki bi lahko ogrozile edinstvo države. Država ne sme dovoliti, da bi take klice prodirle v narod.

V času, ko gre za obstoj države, ne pozna država nobene politične opozicije. Vojskovanje omogoča posameznikom razne prestopke in zločine. Država je zato vse ukrenila, da čim bolj onemogoči delovanje takih izvržkov in jih uniči. Ukrepi naj onemogočijo nastanek in razširjanje zla v narodu.

Med drugim država prepoveduje poslušanje tujih radijskih postaj. Morda nekateri temu ukrepu ne pripisujejo posebne važnosti; jasen in razumljiv pa postane, če vemo, da obstoji tudi četrta fronta — fronta v etrskih valovih. Nikakor ni mogoče dovoliti, da bi v zaledju poslušali nasvete in dobivali poročila iz tujine, kakor je nemogoče, da bi vojaki na fronti dobivali povelja od sovražnika. Ljudje

morajo to razumeti. Kdor kljub navedenim razlogom posluša tuje postaje, nima nacionalne časti.

Nesocialni izvržki uporabljajo v vojni zlasti tri priložnosti za svoja nečastna dejanja: a) nočne zatemnitve ulic, b) odsotnosti stanovalcev, c) onemogljivost trgovine z življenjskimi in drugimi potrebščinami.

Kdor se pregreši zoper eno izmed navedenih točk, je vreden smrti. Država stoji na stališču, da je vsakdo, kdor v vojnem času zaradi osebnih koristi in ker hoče naglo obogateti, izkorišča izredne razmere, smrti vreden, ker škoduje svojim bližnjim in skupnosti.

Vsega obsojanja so vredni in najstrožje kazni zaslužijo tudi tisti, ki izkoriščajo svoje žrtve. Strogo bo kaznovan, kdor hoče prevarati frontnike svoje, češ da je njihov družinski član nevarno ranjen in da naj zato njemu izroče denar zanj. Enako se bo zgodilo s tistimi, ki sprejmejo denar od vojaka, češ da ga bodo izročili njegovi družini, a ga zapijejo. Država ne bo nikdar dovolila, da bi se ponovile napake iz bivše svetovne vojne. Zakonski postopek v vseh takih primerih bo nagel. Frontnik mora vedeti, da je njegova družina v zaledju popolnoma varna in da bede nad njo državna oblastva.

Nalezljive bolezni

Zlo, strašnejše od vojne

Vsako vojno spremljajo epidemije, ki pogosto terjajo več žrtev kakor orožje

Vojne prinesejo človeški družbi dosti nesreč. Tukaj ne bomo naštevati vseh škodljivih posledic vojne, temveč bomo pogledali v zgodovino, da razvidimo zvezo med velikimi vojnami in nalezljivimi boleznimi. Nedvomno, kadar se premikajo ogromne množice ljudi, kadar na tisoče ljudi na dan umira in se valja v blatu po bojiščih, kadar družine zapuščajo domača ognjišča, kadar postaja hrana slaba, kadar na stotine ljudi živi po rovih daleč od čistoče in zdrave vode, tedaj je nedvomno, da se razbohotijo nalezljive bolezni na rodovitni zemlji, ki se imenuje — vojna.

Nalezljiva otrplost tnilnika in Napoleon

Mnoge zmage ne gre pripisovati generalom, temveč nalezljivim boleznim. Te so bile že pogosto vzrok velikih zmag.

Vzemimo na primer Napoleonov pohod v Rusijo. Res je, izredne vojaške sposobnosti Rusa Kutuzova, njegovo sistematsko umikanje in sežiganje vsega, kar bi utegnili sovražniku koristiti — vse to je prispevalo k popolnemu porazu Napoleona. Toda tudi bolezen je storila svoje. Bolezen nalezljive otrplosti tnilnika. O tej zavratni morilki takrat zdravniki še niso dosti vedeli. Poprej se je le redkokdaj javljala. Prvič pa leta 1805. v Švici. Imenovali so jo možgansko mrzlico. Leta 1813. se je pa v Rusiji pojavila prva epidemija te bolezni. Napoleon je zaradi nje izgubil kakšnih 10.000 vojakov. Znanstvenik Larey je to bolezen opisal. Trdil je, da je mraz etioloski činitelj te bolezni. Zdravilo za to bolezen so pa iznašli šele sto let pozneje. Jochman je leta 1905. iznašel serum, s katerim zdravijo to bolezen.

Španska hripa v pretekli vojni

Strah pretekle vojne je bil val hripe, tako imenovane španske mrzlice. To ime je bolezen dobila zato, ker se je pojavila na Španskem v maju leta 1918. Na lepem je zbolelo okrog sto tisoč ljudi. V začetku so bila obolenja lažja. Kakor kuga se je španska mrzlica raznesla po vsej Evropi, ki se je že četrto leto bojevala. Prebivalstvo je bilo od neprestanega gladovanja oslabele, organizmi so popustili, vojaki na fronti prav tako. Španska hripa je storila svoje. Zgodilo se je, da so celi polki popadali zaradi hripe.

Bolezen se je posebno razbohotila na solunski fronti. V začetku zdravniki niso vedeli, kaj je z vojniki. Vsa laboratorijska preiskovanja niso prinesla zaželenih rezultatov. Mislili so na malarijo in druge bolezni. Sele ko so ugotovili izvor bolezni, so spoznali, da je hripa. Prvi val hripe, ki je prihrumel kakor nevihta, ni bil tako nevaren kakor drugi, ki je udaril na pljuča. Umrljivost je bila velika. Terjala je ogromno žrtev. Popadalo je veliko ljudi. Bolezen je divjala vse do konca leta 1918. Pokosila je na stotine in stotine tisočev ljudi.

Pegasti legar

Sedeti v globokih blatnih jarkih, sedeti neumit dneve in noči, daleč

od najminimalnejših pogojev čistoče, ni lahka stvar. Posebno še, če se pojavijo uši, največji sovražniki vojakov in prenašalci pegastega tifusa, spremljevalca vseh vojsk in vseh vojn.

Začeni od ameriške državljanske vojne do vojne na Balkanu in posebno rusko-turške vojne leta 1877., ko je pegasti legar pobral več kot 10.000 ljudi, je ta bolezen redno spremljala vse vojaške pohode. Pegasti legar se navadno pojavi v sredi ali na koncu vojne. Takrat kosi iznemogle vojske in ubogo ljudstvo. Ameriški Rdeči križ je imel priložnost, biti med svetovno vojno v Srbiji pričča hudih epidemij te bolezni, ki je napravila več škode med ženami in otroki kakor med vojniki. To epidemijo je bilo skoraj nemogoče ustaviti. Kosila je iz dneva v dan. Takrat je tudi prenekateri ameriški zdravnik izgubil življenje.

Takoj za pegastim legarjem pride trebušni tifus. V pretekli svetovni vojni res da ni napravil toliko nasilja med vojskami kakor pegasti legar. Znanstvenik Chantemesse in Vidal sta že na koncu preteklega stoletja precej napredovala v cepjenju proti tifusu. Njun postopek je pozneje še izpopolnil Reida, ki je ljudi cepil proti trebušnemu tifusu. Skoraj vsi ameriški vojaki, ki so leta 1917. krenili v Evropo, so bili cepljeni proti črevesnemu tifusu, tako da se ta bolezen ni mogla tako razširiti. Toda v krajih s slabšimi higienjskimi priilikami, posebno na Balkanu, kjer ni bilo dosti seruma in kjer ga v večji meri tudi uporabljali niso, je napravil črevesni tifus ogromno škode, posebno med prebivalstvom in begunci.

Kolera

Problem stranišč na frontah je veliko vprašanje. V jarkih je, vzemimo, na enem odseku 20.000 vojakov. Razumljivo je, da je za tako veliko število vojakov na kratkem odseku težko postaviti dovolj stranišč, posebno če se fronta menja, če vojska napreduje ali se umika. Najnavadnejše je, da vojaki svoje potrebe opravljajo takoj za jarki. Tako se pojavi strahotna bolezen — kolera, ena najnevarnejših nalezljivih bolezni. Njeni značilni znaki so driska, bljuvanje, krči in velika umrljivost.

Ta bolezen se je v Evropo zanesla pred dobrim stoletjem. Prišla je z vzhoda, iz Indije, kjer jo imenujejo »hitro smrt«. Na Daljnem Vzhodu so znane strahotne epidemije te bolezni, ko dobesedno cela naselja ostanejo brez žive duše.

Kolera je leta 1917. napadla tudi nekaj ameriških vojakov za zahodni fronti. To so bili pa samo posamezni primeri. Dosti hujše posledice so bile na Balkanu. Leta 1912. se je ta bolezen posebno razbohotila, kajti čete so prišle v stik s četami iz Azije. Samo zaradi zime pa ta bolezen ni preveč razsajala; prihodnji pomlad je pa kakor vihar izbruhnila v Macedonijo. Tisto leto je za to bolezen umrlo okrog 5.000 srbskih vojakov ob Bregalnici.

Začela se je vse hitreje širiti po Evropi. Zajela je nekaj balkanskih

prestonic, pojavila se v Bukarešti, potlej pa krenila tudi na Zahod. Prodira je celo v Nemčijo.

Pozneje se je bolezen čez Krf prenesla v Tunizijo, od tam pa v Južno Francijo, kjer so jo pa zadušili.

Kuga je prav tako strašna bolezen. V mirni dobi je ni, v vojni se pa v Evropi pogosto pojavi. Za časa svetovne vojne se je pojavila v Solunu, pa celo v Parizu. Tako imenovana bubonska kuga je v francoski prestolnici pomorila okrog 60 ljudi.

To so glavne bolezni, ki spremljajo vojno. Zato je potrebno, da se prebivalstvo že poprej zavaruje pred njimi.

American Medical Journal, Newyork

Les, ki ne more goreti

Znanstvenik Gordon Spional je na nekaterih mestih v bližini Amaconke in Orinoka v Južni Ameriki našel drevo, ki je popolnoma varno pred ognjem. Nekaj debel tega drevesa je Spional prinesel Akademiji znanosti v Rio de Janeiro, kjer so ugotovili, da se to drevo res ne more vneti.

Znanstveniki trdijo, da to drevo v tako obilni meri vsebuje mineralne spojine, da so vse luknjice (pore) v drevesu zamašene in da se drevo zato ne more vneti.

Jugoslovenska štampa, Beograd

Vojna statistika

Leta 1918. je ena tona bomb, vržnih na Pariz, ubila povprečno 9 ljudi, ranila pa 22. Dvajset let pozneje je ista količina bomb ubila 17 ljudi, ranila pa 47.

V času ofenzive mora 12 vojakov v zaledju trdo delati, da ima en sam vojak na fronti vse, kar potrebuje. Za časa defenzive pa potrebuje en vojak na fronti devet delavcev v zaledju.

Za en sam izstrelek velikega topa je potrebnih 80 ljudi.

Paris-soir.

Novo gorivo iz »soje«

Iz »soje« ali »kitajskega graha« rastline z zrnatim plodom, zelo bogatim na dušičnih in mastnih spojinah, izdelujejo Japonci množično proizvodnjo za industrijske potrebe.

Zetev te oljate rastline je zelo obilna, olje, ki ga daje, se je pa izkazalo kot izvrstno gorivo za Dieslove motorje.

Francozi so na tem področju napravili že več poskusov in so ugotovili, da Dieslovim motorjem olje »soje« odlično prija.

Ameriški raj

Ameriškim psom trebijo boljše s pomočjo infrardečih žarkov. Ti žarki ne škodijo psom, pač pa pomore vse boljše, zato so kakor nalašč za pobijanje tega nadležnega mrčesa.

Marianne, Pariz.

Ameriški raj

Oglas v nekem ameriškem časopisu: »Milijonar, mlad in čedne zunanosti, išče v svrhu ženitve dekle, podobno junakinji Jamesovega romana »Dve srce«.

V štiri in dvajsetih urah je bil omenjeni roman razprodan.

Montreal Star, Montreal.

H. C. Andersen

SLAVČEK

Tedaj so zakvakale žabe v močvirju.

»Čudovito!« je vzklil kitajski grajski oskrbnik, »zda ga slišim. Zveni kakor nežni cerkveni zvončki!«

»Ne, to so žabe.« je odgovorilo dekletce, »mislim pa, da nismo več daleč in da ga bomo kmalu slišali!«

8

Tedaj je prišel peti slavček.

»To je on.« je dejalo dekletce, »Poslušajte! Poslušajte! Tamle sedi!«

Pokazala je majhnega, sivega ptiča sredi zelenih vej.

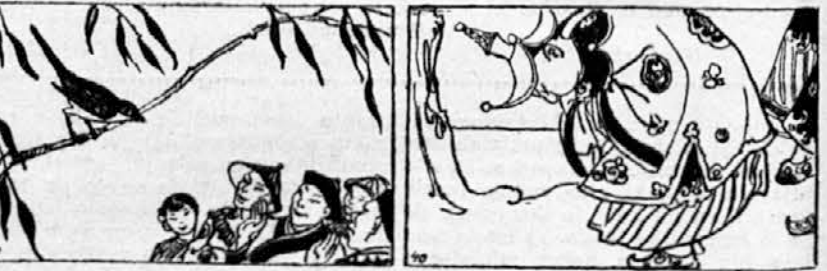

9

»Ali je mogoče?« je vzklil dvorni upravnik, »Takšnega si pač nisem predstavljal! Kako preprost je! Gotovo je prebledel, ko je zagledal toliko odličnjakov okrog sebe!«

»Kakor steklene krogle,« je dejal dvorni upravnik, »Le pogledite malo grlo, kako se trudi! Res čudno, da ga poprej nismo nikoli opazili. Na dvoru bo zbudil veliko zanimanje.«

»Ali naj se enkrat zapojem pred cesarjem?« je vprašal mali slavček, misleč, da je med njimi tudi cesar.

»Moj izvrstni, mali slavček,« je dejal dvorni upravnik, »čast mi je, povabiti vas na veliko dvorno slovesnost. Drevi boste zabavali njegovo cesarsko milost s svojim krasnim petjem!«

»Najlepše se sliši v zelenju,« je odgovoril slavček, toda vseeno je rad šel z njimi, ko je slišal, da cesar tako želi.

10

Na dvoru so vse okrasili. Stene in tla iz porcelana so se bleščale v svitu tisoč svetlih luči, na hodnikih so rasle prave cvetlice, ki so znale prelepo zvoniti. In ker je bilo toliko beganja in prepaha, so zvonile tako močno, da nisi slišal niti lastne besede.

12. nadaljevanje

»Edina sreča, da sem vas še o pravem času dobil, Jane Withersteena; kaj bi le bil vaš oče dejal k takemu početju? V kamnitno kletko bi vas bil zaprl, ob kruhu in vodi. Temeljito bi vas bil naučil mormonske pokorščine. Nikar ne pozabite, da ste rojena mormonka. Živelj so že mormoni, ki so postali krivoverci — naj bodo preklete njihove duše! — toda nikoli nas ni še zapustil rojen mormon. O, že slutim, da se sramujete; vaša vera še ni omajana. Mladostne muhe samo! Škofov glas je postal mehkejši. »No, edina sreča, da sem vas še o pravem času ujel... Zda mi pa brž povejte, kaj je s tem Lassitrom. Čudne stvari mi nosijo na uho.«

»Kaj bi radi vedeli?« je vprašala Jane.

»Ali ste ga res sprejeli v svojo službo?«

»Da. Moj jezdec je. Ko so me moji jezdecji pustili na cedilu, sem morala vzeti, kar sem pač našla.«

»Ali je tudi to res, kar govorite, da je revolverski junak, sovražnik mormonov in s krvjo omadeževan?«

»Bojim je, da je res. Na vso žalost.«

»In kaj hoče v Cottonwoods? Naše mestce ni tako razpito, da bi privabljal ljudi njegove baže. V Sterlingu in v vaseh na severu, kjer vsak dan pokajo revolverji, tam, tam bi si moral po moje potiskati zabave. Naš kraj je samotna in miroljubna obmejna naselbina. Ali ima mar tale streljanja željni junak še kakšne posebne namene, ki so ga pripeljali v Cottonwoods?«

Jane je molčala.

»Govorite,« je ostro ukazal škof Dyer.

»Da,« je odgovorila.

»Ali poznate njegove namene?«

»Da.«

»Govorite.«

»O tem nočem govoriti, Mr. Dyer.«

Ukazujoče je dvignil roko. Spet mu je bušila kri v obraz in v njegovih jeklenosinih očeh je zagorel plamen divje radovednosti.

»Prvi dan, ko je prišel,« je šepnila Jane, »je dejal, da hoče najti grob Milly Ermove.«

S pobešenim pogledom je opazovala Jane nagli tok jantarjevo rumene vode. Trudila se je, da bi mislila na vodo, na kamenje, na barvo; toda njene misli so bile prav tako ko njeno telo utesnjene v železen primak. Samo škofov glas bi jo lahko sprostil. Zdelo se ji je, da traja ta moreči molk dalj ko vse njeno dotedanje življenje.

»In dalje...?« Ko je škofov glas presekal tišino, je zvenel visoko in čudno zadržano, ko da bi se hotel zlomiti. Jani se je razvezal jezik, pogleda pa ni mogla dvigniti.

»Da bi upil moškega, ki je Milly Ermove pregovoril, da je zapustila svoj dom, svojega moža in svojega Boga!«

Neverjetno razločno je slišala Jane Withersteena svoj lastni glas. Slišala je žuborenje vode, brčje proti morju; slišala je šumenje vseh voda na svetu. Vse te vode so napolnile njena ušesa z lahnim, neresničnim mrmljanjem, ki je omrtvilo njene možgane in venotrdilo njeno voljo.

Dar ni moglo prelomiti dolgega, strašnega molka. Potlej je zaslišala od nekod — iz neznanske daljave — počasen, previden, lahno zvenekajoč korak. Kakor električna iskra je spreletelo novo življenje njene žile. Móra je padla z njenih otrpelih vek. Dvignila je pogled in ugrizla pred seboj — mrliško bledega, presunjenega, omamljenega, pa ne škofa, temveč moža! In za njim, za vogalom, je odmeval tisti mehki, srebrno zvenekajoč korak. Prikazal se je dolg črn škorenj z bleščečo ostrogo — potlej pa Lassiter sam. Škof Dyer ni videl ničesar: bolščal je v Jano, presunjen z bliskovitim spoznanjem.

»O, zdaj razumem vse!« je hri-pavo kričnil. »Zaradi tega ste se smukali toliko okoli Lassitra, da bi mu zvezali roke.«

Janin pogled, ki je bil uprt v jezdec, je prisilil še škofa Dyerja, da se je obrnil. In ko v omotici, ko v megli je opazila, da je šinila

ROMAN S PRERIJ AMERIŠKEGA ZAHODA

Lassitrova maščevanje

SPISAL ZANE GREY • PREVEDEL Z. P.

škofova roka ob bok. Videla je sinji blesk in rdeč plamen. Grmeč pok jo je oglušil. Dvorišče se je zavrtelo okrog nje v čedalje temnejših krogih in zdajci je utonila v trdo temo.

Tema se je začela redčiti, spremenila se je v podočo se megljo in leta se je v malem trgala. Skozi tenko kopreno sivega dima je uzrla grobo obtesana strešna bruna. Hladan, vlažen dotik je hušnil čez njeno čelo. Smrdelo je po smodniku in ta smrad je oživil njene medle misli. Zganila se je in opazila, da leži zlekknjena na kamnitnem tlaku, z glavo na Lassitrovem kolenu; namakal ji je čelo z mrzlo potočno vodo. Njen prvi, hlastni pogled, ko se je Lassiter sklonil niže nad njo, je ujel kadečo se cev revolverja in nekaj krvavih madežev.

»Oh,« je zastokala in misli so se ji zmedle. Spet se je pogreznila v temo, dokler je ni Lassitrov glas osvestil.

»Vse je v redu, Jane. Vse v najlepšem redu.«

»Ali ste ga ubili?« je šepnila.

»Koga? Tega salastega onega, ki je bil tu? Ne, nisem ga ubil.«

»O, Lassiter! In revolver... in kri?«

»S tem si belite glavo? Dejal bi, da se lahko pomirite. Vidite, stvar se je takole zgodila: Zavil sem okoli hišnega vogala, videl tega zavajenega onega in slišal njegov povzdignjen glas. Takrat me je zdejci še on uzrl in pri prici je segel po revolverju. Nevjudnež. Ne bi mi bil smel namesto pozdrava pomoliti revolverja pod nos. To se pravi izživiti. Preveč se je obiral, njegova roka ni bila tako hitra ko njegova misel. Jaz pa seveda nisem vedel, kdo je neznanec, ali nemara vaš prijatelj, sorodnik ali kdo ve kakšen obiskovalec, čeprav sem na pogled spoznal, da je mormon, kolikor ga v hlačah tiči. In s streljanjem nisem mogel kar tako meni nič tebi nič začeti. Samo krila sem mu polomil... kroglo sem mu pognal v roko, ko je drezal v petelina. Spustil je revolver in nekaj kapljic krvi. Dejal sem mu, da se je že dovolj zgovorno predstavil in naj se blagovoli odstraniti iz moje bližine. In šel je...«

Lassiter je govoril s svojim počasnim, hladnim, pomirljivim glasom, skoraj malce lagodno, in dotik njegove roke, ki je še zmerom motila Janino čelo, je bil trden in nežen. Njegov mirni obraz in prijazne, sive oči so do malega pomirili Janino razburjenost.

»On je segel prvi po orožju, in vi, Lassiter, ste mu nalašč prizanesli?«

»Tako nekako bo držalo.«

Jane mu je poljubila roko.

In kakor bi trenil, sta izginila Lassitrov mir in hladnost.

»Nikarite! Ne prenesem tega! In, da veste, prav nič mi ni mar, kdo je bil tisti zavajeni on.«

Pomagal je Jani na noge in jo odpeljal do bližnjega stola. Potlej je z mokrim ovratnim robcem, ki je z njim motil Janino čelo, obrišal krvave madeže na kamnitnem tlaku, pobral revolver in ga vrgel na ležalnik. Naposled je začel hoditi po dvorišču gor in dol; ubrano so zvenetale njegove srebrne ostroge; velika usnjena revolver-ska toka sta se zamolklo drgnila ob usnjene hlače.

»Torej je res, kar sem ga slišal govoriti?« je vprašal Lassiter in nenadejano obstal pred njo. »Dvorišče mi, da bi mi zvezali roke?«

»Da,« je priznala Jane. Ves ženski pogum je morala zbrati, ko se je njen pogled srečal z razgorčenim njegovim očesom.

»Vse te dni, ko ste bili tako prijazni z menoj in tako tovariški... vse te večere, ki so bili zame tako očarujoči... vsa vaša lepota... in vaši pogledi, ki sem mislil, da mi gledajo v dušo... vse to so bile le babje zvijače... samo, da bi mi uklenili roke?«

»Da.«

Lassiter je razprostrl roke — čuden gib za tega moža!

»Morda ni bila ta igra kdo ve kako težka za mormonsko srce. Toda da ste vpleli v to ogabno lokavost tega neboljenega otroka... to je že satansko!«

Strastna vna je zamračila Janin obraz in pobarvala njen glas.

»Lassiter, najsi je bila spočetka moja namera kakršna koli že, Fay vas odkritosrčno ljubim... in tudi jaz... tudi jaz sem vas vzljubila.«

»Zelo ljubeznivi ste,« je rekel. Njegov glas, poln zaničevanja in zasmeha, je zvenel ko glas tujca.

»In tukajle pred menoj sedite in mi gledate v oči! Čudna ženska ste, Jane Withersteena.«

»Ni me sram, Lassiter, saj sem vam že nekoč rekla, da vas bom skušala spreobrniti.«

»Ali ste neumnica, Jane Withersteena, ali ste pa tolikanj plemeniti, da vas ne morem razumeti. Vem, da ste slepi. Kar ste nameravali, je stvar zase — kar

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zaplestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

ste pa storili, je pa nekaj čisto drugega. Tako daleč ste me premotili, da vas ljubim.«

»Lassiter!«

»Dejal bi, da sem samo človek — čeprav še nisem nikoli ljubil nobene ženske razen svoje sestre Milly Ermove. To je že davno...«

»Lassiter! Vi ste Millin brat?«

»Da, Milly je bila moja sestra in vroče sem jo ljubil. Takrat sem služil konjenike v Texasu — dokler ni Milly odšla zdoma. Potlej sem pa postal drug človek... Lassiter sem postal. Dolga leta sem preživel v trdi samoti, zaverovan v en sam cilj. Prišel sem sem in spoznal vas. In zdaj nisem več tisti, ki sem bil. Čisto počasi sem se spreminjal, zanimal se pa nisem za to. Zda vem, zakaj me je zmerom morilo hrepenenje. Nikoli utolaženo hrepenenje, da bi vas videl, da bi slišal vaš glas. Da bi čutil vašo bližino. Zda mi je padla koprena z oči, zda vem, zakaj sem moral brez prenehanja misliti na vas. Samo na vas sem se mislil. Za vas sem živel, za vas dihal. Zda pa, ko slišim, kaj to vse pomeni — kaj ste prav za prav storili — zda žre ko peklenjski ogenj v mojem srcu!«

»O, Lassiter... ne, ne... ne tako... tako me ne ljubite!« je vzklila Jane.

»Ako je to ljubezen, potlej vas ljubim.«

»Ne zamerite! Nisem hotela, da bi se tako končalo. O, kako se je najino življenje zapletlo! Vi — Millin brat! In jaz, slepa in besna v svojem poželenju, da bi omečila vaše srce, da bi premagala vaš srd do mormonov! Morda sem hudobna ženska, tako hudobna pa vendar nisem, Lassiter, da bi znala sovražiti. Če še Tulla nisem mogla

sovražiti, kako bi potlej sovražila vas?«

»Prav, prav, Jane, morda sta bili samo slepi... po mormonsko slepi. To je edino opravičilo za vaše vedenje, ki meji na sebičnost.«

»Nisem sebična. Ze zgolj ta beseda mi je zoprna. Ako bi bila prosta...«

»Prosti niste? Vem, svoje mormonske dediščine se ne morete znebiti. In bili ste pošteno nezvesti, ko ste se zapletli z menoj v hinavsko igro.«

»Nezvesta?« je zajecjala Jane.

»Da. Zvesti ste bili svojemu škofu, nezvesti pa svojemu lastnemu jazu. Svojo ženskost ste izdali za voljo svoje vere. Da vas ni obvarovala vaša nedolžnost, bi se bili globoko ponižali; do sleherne nizkosti... Bili bi sebe in mene izdali — samo da bi mi zvezali roke in preprečili, da bi enemu izmed teh mormonskih malopridnežev upihnil življenja. Prekleta mormonska slepost!«

»Ali je mar nizkosti... mar slepost... ali je naposled mormonska prazna vera, da se je treba potruditi, če gre za rešitev človeškega življenja? Ne, Lassiter, božja postava je taka. Božja postava za mormone in kristjane.«

»Slepoti, ki mi je v mislih, je slepota, ki vas ovira, da vidite resnico. Mnogo dobrih in vrlih mormonov sem poznal. Toda med vami je tudi mnogo malopridnežev, ki so bolj črni ko sam hudič. Tega ne boste hoteli sprevideti, tudi če vam dokazem. Odkod bi se sicer vzela ta slepa strast, da bi varovali življenje tega... tega...«

Jane si je zakrila oči — in roke so ji trepetale.

»Slepoti... da, slepota! Pustite, da vam pojasnim,« je nadaljeval Lassiter in ogorčenost je zamrla v njegovem glasu. »Vzemiva samo vaš domislek od snoci, ko ste me hoteli oropati orožja. Misel je bila lepa in dobra, vendar zapomnite si, Jane, blazna misel, da bi blaznejša ne mogla biti. Vedite, da je meni življenje prav tako dragoceno kakor komur koli na svetu. In da branim to življenje, to je najmanj moja pravica in prva in osnovna misel slehernega smrtnika. In kaj bi počel tu v tej obmejni pokrajini brez orožja? Kaj bi pomenil neoboroženi Lassiter? Gotovo bi poležaval kje med kaduljnim grmljem s tisoč drugih mož, ki še današnji dan žive in so gotovo boljši od mene. Tule na zahodu je od meščanske vojne edino revolver npravnstvena postava. Pogledajte si samo dostojanstvenike svoje verske ločine! Tull, ta ima marsikatero na vesti! Vaš škof je postreljal že več ko pol tuceta ljudi, in če kateri izmed njih ni izdihnil, se za življenje gotovo ni imel zahvaliti njegovim molitvam. In malo prej bi bil mene ustrelil ko psa, da so bili njegovi prsti dovolj hitri. Ali bi smel mar brez orožja jezdit v Cottonwoods? Divji so ti časi, Jane Withersteena, v letu Gospodovem osemnajst sto in ena in sedemdesetem.«

12. POGLAVJE

Nevidna roka

Jane je dobila pismo od škofa Dyerja, napisano s tujo roko in vsebine, češ da je nenadejana prekinitev njunega pogovora pustila odprto še marsikatero vrzel in marsikateri dvom zaradi njenega bodočega vedenja. Majhna nezgoda, je pisalo v pismu, ga ovira, da bi v bližnji bodočnosti ponovil svoj obisk, in pismo se je končalo z vabilom, ki je bilo prav za prav ukaz,

RADENSKO KOPALIŠČE

no naravni ogljikovi
čislini najmočnejše
v Jugoslaviji in edino
kopališče te vrste v
Sloveniji

zdravi z uspehom

bolezn. srca, ledvic, živcev, jeter,
žolča, želodca, notranih žlez in
spolne motnje

Odprto od 12. maja!

Maj, junij 10 dni din 700— do 850—

Vse vračunano (pension, zdravnik,
kopeli, kopališke takse). — Moderni
komfort tekoča voda, goba, danc-
ing, kavarna, ton-kino, tenis itd.

Obširne prospekte dobite na zahtevo pri
PUTNIKU ali naravnost od uprave kopališča

SLATINA RADENCI

Direktni vagon iz Ljubljane, Beograda in
Zagreba do samega kopališča!

naj se Jane brez odlašanja oglasi pri njem.

Branje tega pisma je navdalo Jane s prepričanjem, da so se njene misli in njeni čuti v marsičem spremenili. Škofu Dyerju ni poslala odgovora pa tudi k njemu ni šla.

Teden dni je minilo, Lassiter, ki je pogostejše prihajal v hišo, ni več strumno in zvenekaje prijezdil na dvorišče, temveč se je brez šuma in naskrivaj priplazil po temni senci gaja; ogibal se je izhojenih poti.

»Bellsa sem pustil v kadulji,« je dejal nekega dne proti koncu tedna. »Vode mu moram prnesti.«

»Ali ne more piti pri koritu ali pa tu?« je hlastno vprašala Jane.

»Dejal bi, da je zame varneje, ako se naskrivaj plazim skozi gozd. Oprezovali so name, ko sem zadnjič prijezdil iz kadulje.«

»Oprezovali so na vas? Kdo?«

»Neki nepridiprav, ki je menil, da se je imenitno skril. Toda moje oči so na moč ostre. In Jane,« je skorajda šepetaje nadaljeval, »rekel bi, da bi ne bilo napak, če bi tukajle malce tiše govorila. Vaše dekle vohunijo.«

»Moje dekle?« je šepnila v odgovor. »Tega ne verjamem, zakaj dobro vem, da me ljubijo.«

»Sitna reč. Seveda vas ljubijo, toda mormonke so.«

Janina stara, puntarska zvestoba se je uprla slehernemu dvomu.

»Nočem verjeti,« je trdovratno odgovorila.

Potlej pa, kakor da jo je presinila nenadna odločitev, je stopila počasi okoli mize, neslišno stopila do vrat in naglo odprla vrata.

Njeno odločno dejanje je skorajda podrla na tla neko dekle, ki je bila brez dvoma pri ključavnicu prisluskovala.

»Hester,« je strogo povzela Jane. »Ogledite domov in nikar se več ne vrnite!«

Jane je zaprla vrata in se vrnila k Lassitru. Položila mu je roko na podleh. Naj ve, da so se ji dvomi razblinili in kako zelo jo boli tolikšna nezvestoba.

»Vohunke! Moje lastne dekle!... Jaj, kako obžalovanja vredno!« je kričnila z blisketajočimi se in zasoljenimi očmi.

»Ne govorim rad o takšnih stvarih,« je odgovoril. In tedaj je vedela, da ji je doslej nalašč prizanesel. »Spet se je začelo ribarjenje v kalnem.«

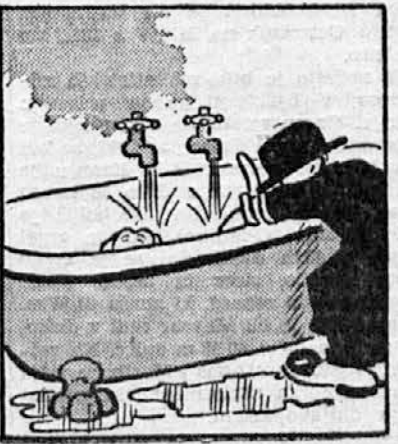
»Ne, Lassiter — prenehalo se ni!«

Tako je naposled postala plen grenkega prepričanja — in zaupanje je za zmerom dalo slovo njeni hiši. Zenske, ki so bile Jani Withersteenovici za marsikaj hvaležne, so ji ostale sicer tudi poslej naklonjene in so opravljale hišna dela rade in pošteno, vendar so zastrupljale naklonjenost in pridnost s tisoč skrivnostnih, zviti in slepinskih spletk. Nekeč se je Jane razvnela, ko jih je dobila na najčudovitejših in na moč predznih in nesramnih lažeh. Odsihdob se je brzdata. Odpustila je deklam, zakaj bile so v preplašeno orodje drugih. Uboga, v verige uklenjena bitja; kako so se ji smilla! Kakšna strašna moč je uklepala njihovo voljo in jim zapirala ustnice, ko niso občutili niti najmanjšega kesanja naproti svoji dobrotnici.

Nadaljevanje na 12. strani

Gospod Subito...

...kopa svojega psa.

nití najmanjšega obžalovanja zaradi počasnega odmiranja starih in dragocenih vezi?

»Slepota!« je vzkliknila Jane. »Slepota pri mojih sestrah, slepota pri meni, Bog, o Bog!«

In prišel je čas, ko ni bila izgovorjena več nobena beseda med Jano in njenimi deklami. Nemo so opravljale svoje dolžnosti in se naskrivaj pokorile tajnim dolžnostim, ki so jim bile ukazane.

Mračno razpoloženje v hiši, mračna volja gospodarice, ki je zatemnila celo veselo nram male Faye, vse to ni moglo zadobiti moči nad temi ženskami. Niso bile vesele, pa tudi zagrenjene ne. Vohunile so in prisluškovale, sprejemale so in pošiljale tajne sle, kradle so Jani knjige in račune in naposled celo njene posestne listine. In kljub temu so bile mirne in tihe, kakaj svoje ogabno poslanstvo so opravljale kakor v zamaknenosti. Potem so druga za drugo brez opovedi, brez opravičila in brez slovesa odšle iz hiše Withersteenov — in ni jih bilo več nazaj.

Hkrati z ženskami je izginil tudi Janin vrtnar, so izginili poljski delavci in hlapci, ne da bi zahtevali prislužen plačilo. Od vse mormonske služinčadi je na velikem ranču ostal samo še Jerd. Opravljajal je dalje svoje delo, o spremembah je pa govoril tako malo, kakor da jih sploh nikoli ni bilo.

Ko je prišel avgust v deželo, je začela gospa Larkinova slabeti; vsako minuto je bila potrežbe potrebna. Tudi malo Fayo je bilo treba imeti na skrb in mnogo dela v gospodinjstvu je čakalo večjih rok. Lassiter je odgnal Bellsa v hlev in se spremenil iz kaduljnega jezdeca v dobrega hišnega duha, ki je bil Jani pri sleherni stvari v pomoč.

(Dalje prihodnjič.)

„DRUŽINSKI TEDNIK“ v vsako SLOVENSKO HIŠO!

REŠMAN LOJZE - Ljubljana
Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21
Telefon 44-80

KOLESA

damaka in moška, najnovejši letošnji modeli v največji izbiri napredaj po neverjetno nizkih cenah.

NOVA TRGOVINA

TYRŠEVA (DUNAJSKA) C. 36
nasproti Gospodarske zveze

POMAGAL VAM BO

znani pisec in raziskovalec okultnih ved F. T. Karmah vam brezplačno pove Vašo bodočnost. Razen važnih dogodkov iz preteklosti vam pove tudi vse Vaše odnose do ljudi, zakona, loterije, trgovine in vseh važnejših dogodkov sedanjosti. Njegov nasvet vam bo prinesel začuden uspehov v življenju. Zahvalne izjave, ki jih vsak dan prejema z vsake svetle, dokazujejo nenavadno zanesljivost njegovih napovedi. Postavite mu nekaj važnejših vprašanj, ki Vas zanimajo in sporočite mu točne podatke o svojem rojstvu. Vse napovedi o Vašem življenju, ki so zgoraj omenjene, boste dobili popolnoma brezplačno, če boste pri pisu kupili njegovo najnovejšo knjigo »Naš život in okultne tajne«. Knjiga stane samo 30.—, denar pa se pošilja na ček račun številka 17 455, na točni in stalni naslov:

F. T. KARMAH — ŽALEC

ŠPORTNI TEDNIK

BSK bo menda spet prvak

Finalne tekme za naslov jugoslovanskega prvaka v nogometu postajajo čedalje bolj zanimive. Presenečenje manjka, med največjimi je pa sarajevska Slavija, o kateri ni nihče računala, da bo tako odločilno posegla v borbo. Za favorita sta veljala brez konkurence BSK in Gradjanski. Vmes se je vrnila še Slavija, ki je zadala zagrebškemu favoritu težak udarec.

Slavija je kar v Zagrebu čakala Gradjanskega, ki se je vračal iz Splita. Purgerji so računali, da jim dve točki ne moreta uiti. Razočaranje je bilo zato tem hujše. Sredi Zagreba so Sarajevčani zasluženjo premagali renomiranega nasprotnika 2 : 1. Gradjanski je bil zelo slab in zato ga je občinstvo na koncu izžvižgalo. Slavija se je s tremi zaporednimi zmagami povzpela na prvo mesto.

V nedeljo se je tekmovalje nadaljevalo. Najbolj je zanimal izid v Sarajevu. BSK je v levem brlogu po stari tradiciji zmagal, čeprav z najtesnejšim rezultatom 1 : 0. Igra je bila od začetka do konca izredno zanimiva. Slavija je dolgo prevladovala. Ko je dobil njen igralec Rajlić poškodbo, so gostje priložnost takoj izkoristili in dosegli po Matosiću edini gol. Na tekmi je bilo okoli 6000 gledalcev, kar je za Sarajevo rekord.

V Beogradu sta se srečala Jugoslavija in Hajduk. Domači so imeli dovolj zrelih prilik, a jih niso izkoristili. Do odmora ni bilo golov, potem je pa Jugoslavija dosegla dva. Do konca se je Hajduku, ki je nastopil s tremi rezervami, posrečilo izenačiti. Gostje so z izidom lahko zadovoljni.

Gradjanski je imel s Haškom lahko delo. Po obojestransko obupno slabi igri je v prvi polovici vodil 1 : 0. Četudi je sodnik kmalu po odmoru izključil Lešnika, je Gradjanski z desetimi igralci zabil še 3 gole in zmagal s 4 : 0. Hašk je v vseh dosedanjih tekmah pokazal prav slabo formo. Kakor obe ostali, je tudi to tekmo sodil madžarski sodnik.

S tem je bilo odigrano celotno četrti kolo. Na vodstvu je spet BSK, ki ima s 7 točkami največ nad, da obdrži naslov državnega prvaka. Slede s 6 točkami Slavija, Gradjanski in Hajduk imata po 4, Jugoslavija 3, Hašk je brez točke.

V Ljubljani sta se v prijateljski tekmi srečala Ljubljana in mariborski Zeleznicar. Domači so brez potrebe dovolili remis. Vodili so že 3 : 0, na kar niso jemali igre dovolj resno. To se je takoj masčevalo. V kratkih presledkih so gostje dosegli 4 gole in je Ljubljana le s trudom izenačila.

V Splitu je bila na sporedu še preostala ligaška tekma med Splitom in varadinskimi Slavijo. Domači so beležili lepo zmago 4 : 0. V Banjaluki je tamošnji Krajišnik premagal zagrebško Concordijo 4 : 3. V Budimpešti je med tekmo Madžarska : Romunija neprestano deževalo. Na težkem terenu so Madžari zmagali s 2 : 0.

Po zmagi 3 : 2 so italijanski teniški reprezentanti odpotovali iz Budimpešte v Zagreb. Normalno ne bi smeli imeti nasproti evropskemu prvaku nobenih nad. Trenutno so pa naši igralci v tako slabi formi kakor že dolgo ne. Zlasti velja to za Punčeca, ki zgublja nasproti igralcem, ki ne spadajo v mednarodni razred. Turneja po Ameriki in Indiji ga je toliko utrudila, da je nujno potreben počitka. Čeprav smo zdaj igrali v Zagrebu, smo doživeli nasproti Italiji pravečati polom. Niti Punčeca, niti Palladi se ni posrečilo dobiti vsaj ene točke. Punčec je najprej podlegel Cucelliju v petih setih z 10 : 8, 2 : 6, 6 : 1, 1 : 6 in 4 : 6. Nato je še Romanoni premagal Pallado 6 : 4, 5 : 7, 6 : 4, 7 : 5, v dublu je naša dvojica gladko zmagala v treh setih. Preostala singla sta prinesla Italijanom še dve točki in končno zmago 4 : 1. Cucelli je porazil Pallado 6 : 3, 6 : 3, 3 : 6, 8 : 6. Romanoni pa Punčeca 6 : 1, 3 : 6, 6 : 4, 6 : 3.

Vsa sreča je, da zaradi vojne letos ni tekmovalja za Davisov pokal.

Avtoklub je v nedeljo priredil očenjevalno vožnjo, ki je vodila po Gorenjskem nazaj v Ljubljano. Udeležba avtomobilistov je bila prav lepa. Na sporedu je bila tudi hitrostna dirka. Najboljši čas dneva je dosegel znani dirkač Janko Šiška (Ilirija) na BMW. Vozil je s hitrostjo 128,1 km na uro. Med avtomobilisti je bil najhitrejši Drago Ostrožnik na BMW s 121,2 km na uro.

V nedeljo je bilo več atletskih mitingov. V Ljubljani ga je priredila Ilirija. Razen v teku na 800 m, kjer je Oberšek dosegel dober čas 2:02, so bili rezultati podpoprečni. V Kranju je bil miting SK Kranja. Bilo je nekaj prav dobrih rezultatov. Najboljši je bil Mavsar (Planina), ki je vrgel kopje 61,40 m daleč. Zal se je kopje nato zlomilo, sicer bi bržčas padel jugoslovanski rekord, ki znaša 61,57 m. Prav dober je bil Mavsar tudi v disku, ki ga je zalučal 40,48 m daleč. Na prireditvi SK Marathona v Mariboru velja omeniti Zorka (Zelesničar), ki je skočil v daljavo 6,52 m.

Radio Ljubljana od 23. V. do 29. V. 1940.

ČETRTEK 23. MAJA:

8.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice 9.00: Verski govor 9.15: Prenos prvega blagoslova procesije stolne cerkve sv. Nikolaja 9.30: Poročila, napovedi 9.45: Plošče 10.30: Klavir in harmonij 11.15: Rad. orkester 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Godalni kvartet 17.00: Skrbimo za naše bolnike 17.30: Radijski orkester 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.50: Prenos šmarnic iz trnovske cerkve 20.30: Paganinijeve skladbe za kitaro (Stanko Prek), vmes plošče 21.30: Plošče 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PETEK 24. MAJA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Solška ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 14.10: Tedenški pregled tujskoprometne zveze 18.00: Zenska ura 18.20: Plošče 18.40: Francoščina 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Nekaj podrobnosti o francosko-jugoslovanski izseljenjski pogodbi 20.00: Koncert opernih napevov in dvospevov 21.30: Plošče 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Pesmi Sarah Leander, poje gđe. Stritar Bogdana. Konec ob 23. uri.

SOBOTA 25. MAJA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 17.00: Otroška ura 17.30: Plošče 17.50: Pregled sporeda 18.00: Radijski orkester 18.40: Pogovori s poslušalci 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Zunanje politični pregled 20.30: Smo skubali dovtipov zmes, natresli pesmi, godbe vmes 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

NEDELJA 26. MAJA:

8.00: Nedeljski jutrnji pozdrav 8.15: Operni trio 9.00: Napovedi, poročila

9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve 9.45: Verski govor 10.00: Radijski orkester 11.30: Nastop dekliškega zbora II. drž. realne gimnazije v Ljubljani 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Jurmanovi harmonikarji 14.00: Plošče 16.30: Pol ure za dijakke 17.00: Kmet. predavanje 17.30: Zbor primorskega društva »Sloga« iz Kranja 18.30: Plošče 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Prenos šmarnic iz trnovske cerkve 20.30: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 27. MAJA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Solška ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Zdravstveno predavanje 18.20: Plošče 18.40: Mesečni slovesni pregled 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.45: Več manire — pa brez zamere 20.00: Plošče 20.15: Nastop del. glasb. društva »Zarja« 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

TOREK 28. MAJA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Solška ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Nastop učencev orglarske šole 18.40: Vrhunec sreče: ljubezen 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Gospodarski pregled 20.00: Novi glasovi 21.15: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Orglice in harmonika. Konec ob 23. uri.

SREDA 29. MAJA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 18.00: Mladinska ura 18.40: Delavec in narod 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Rastline roparice 20.00: Mladinski zbor »Zvonček« 20.45: Pesmice iz zvočnih filmov 21.15: Violoncello 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Slovenske narodne s spremljevanjem harmonike. Konec ob 23. uri.

KDOR JE MALOKRVEN IN BLEDE

in sploh slabega zdravja, naj uporablja najnovejšo specialiteto »Ferrodozima«, ki povzroča izreden tek in zelo hitro okrepi vsako osebo, ki ji je katere koli bolečina uničila zdravje. Za dober uspeh zadostujejo 2—3 steklenice. Orig. steklenica 40 din.

Proizvajala:

Mr. ph. A. Mrkušić, lekarnar v Mostarju (Banovina Hrvatska). Dobiva se tudi v lekarnah. Reg. S. Br. 6682-32.

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izbiri, najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

1000 DIN PLAČAM

ako Vam »Radio Balzame« ne odstrani: kurjlih oces, bradavic, trde kože, bul, ozeblin itd.

Prosim zopet 1 lonček »Radio Balzame«, s katerim sem prav zadovoljen.

Tako piše g. Cikon Matej, Prapretno 10, p. Radeče. Nad 300 takih priznanj svedoči, da je »Radio Balzame« najboljšo sredstvo tu- in inozemstva. Ker se ne suši in more trajati poljubno, je tudi najcenejše sredstvo. Vsak, kdor enkrat poskusi, je tako zadovoljen, da ga priporoča znancom. Zato je v Vašem interesu, da tudi Vi naročite to dobro in pošteno blago, ki Vam tudi prihrani veliko na izdatkih. Ne rabite danes, prosim shranite moj naslov, ne bo Vam žal. Zahtevajte povsod v Vašem interesu samo »Radio Balzame« Cotic. Dobi se tudi ali po pošti pošlje: 1 lonček 10 din (predplačilo) ali na povzetje: 1 lonček 18 din. Dva 28 din. Tri 38 din. Pet 60 din z garancijo in navodilom.

COTIĆ RUDOLF, LJUBLJANA VII, KAMNIŠKA ULICA 10.
Odobreno S. br. 6302, zak. zaščit. 9631.

Tapediranje modernih kavčev, foteljev, otoman Vam izvrši solidno in poceni tapetništvo SEVER, Marijin trg 2
Na zalogi vedno moderni vzorci blaga za tapediranje v veliki izbiri

Za 4 dinarje

Vam BURGIT s korencom, brez operacije, brez noža in brez bolečin uniči najtrše KURJE OKO in trdo kožo na podplatih. Dvojni din 7.—; za podplate din 5.—, dvojni din 9.—. V lekarni ali drogeriji zahtevajte samo BURGIT proti KURJIM OČESOM. Če ne dobite, Vam pošlje: BURGIT - G. Z. Novo mesto, Dravska banovina.

Zak. zaščiteno.

Tavčarjeva 7. — telefon 26-87

MOTORJI IN KOLESA DELAVNICA

Resljeva cesta 26, telefon 40-88

Pomlad se prebuja...

„O-ke“ ameriška guma Vas varuje infekcije. 3 komadi dln 10 — v lekarnah

Kaj pravi o joghurtu znanost?

Znanost označuje joghurt kot najnovejšo zdravilo in okrepljeno, svetovno znano zdravilo pa ga označujejo kot sredstvo za podaljšanje življenja.

Vsak dan sveži joghurt Vam nudijo Gorenjske mlekarne, Maistrova ul. 10

MALI OGLASI

STAR NIKEL plača najvišje »Metalice«, Gosposvetska 16. Telefon 32—88.

UGODNO PRODAJO dobro ohranjeno: cinkasta kopalna banja, kuhinjska tehnika, uteži, blaginjski pult, kredenca za jedilnico, kuhinjske in sobne električne svetilke itd. »Metalice«, Gosposvetska 16. Telefon 32—88.

FILATELISTI POZOR! Kupujem vsakovrstno posamezne znamke kot tudi celotne zbirke po najvišjih dnevnih cenah. Istočasno nudim filatelistolom znamke v serijah ali posamezne po najbolj ugodnih cenah. Polkusite in preverite se boste. Knjigarna Janez Dolžan — Ljubljana, Stritarjeva 4.

OREHOVA JEDRCA

sortiran cvetlični med in medico dobite najceneje v MEDARNI Ljubljana, Židovska ul. 6. 48. T.

MODROCE

otomane, kauče itd. do bite poceni in solidno pri Ivan Habič-u tapetnik Kopitarjeva ulica 1 nasproti »Ničmana«, Telefon 46-90

FRANJO PERČIČIĆ

konec elektrotehnično podjetje LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 16 Telefon 23-71

Na zalogi imam vedno vse priprave in aparate za gospodinjstvo, kakor tudi vsa svetlobna telesa. t. j. od žarnice do lestence svetovnoznane trdke »Siemens«. Izvršujem tudi električno napeljava za razsvetljavo in pogon

OKAMA MAZIL

Iz zdravilnih zelišč. Čudovit uspeh pri raznih okužbah, ožuljenih, volku, turbi in vnetjih itd. za nego dojenčkov pri kožnem vnetju, izpuščaji in bradavicah na temenu, za razpoke prave bradavice. Dobi se v lekarnah in drogerijah.